

ეკონომიკა

მთავრობა დეკლარატბამ
თავს იმართლბს

ქართული მზარე, სამი ნავმისადგომის მართვის
უფლების უცხოური კომპანიისთვის გადაცემის
სანაცვლოდ, ყოველწლიურად შეიდ მილიონ
დოლარსა და მოგების 90 პროცენტს მიიღებს.

A4

საგარტალი

ერთიერთგაბგნის და
თანამშრომლოგნის
მემორანდუმი ადამიანის
უფლებების დარღვევის ფონზე

ადამიანის
უფლებების
დარღვევის
კუთხით სახალხო
დამცველის
აპარატს მკვეთრი
პოზიცია ჯერაც არ
დაუფიქსირებია.
არადა,
ამ პერიოდში
სხვადასხვა
არასამთავრობო
ორგანიზაციებმა
პოლიციელთა
კანონდარღვევების
ასობით ფაქტი
დააფიქსირეს.

A7

იურიდიული ოფისი „ბაჟი“
და ბაჟატი “24 საათი”

ანონსირებენ პრემიას,
რომლის მიზანსა
ნარმოადგენს
მოსახლეობისათვის
საგარტალბრივი
დახმარება.

A7

ბაჟატი “24 საათის”
ანონსები შეგიძლიათ,
მოისმინოთ რადიო
“მწვანე ტალღის”
ეთერში,
FM 107.4

ეკონომი	24/12	25/12
თბილისი	10	11
ქუთაისი	13	13
ბათუმი	14	14
სოხუმი	9	11
ფოთი	13	13
თელავი	9	10
ზუგდიდი	12	13
გორი	8	8
ახმეტა	9	9
ჟიჟტარა	10	10
ბაბრა	8	9
სამტრადია	13	13

უცხოური ვალუტის ოფიციალური კარსი ლართან მიმართებაში	
აშშ დოლარი	1.8050
ევრო	2.4277
გირვანქა სტერლ.	3.4687
რუბლი	0.0648

ორმაბი სტანდარტის
კარბი მბბალიტი

ქართველი ექსპერტების შეფასებები პუტინის განცხადებებზე

ვლადიმირ პუტინი
ბოლშევიკი
ბელადის
თავდაქრებულობით
წარმართავდა
პრესკონფერენციას.

ინო ბოგარტალი

რუსეთის ფედერაციის
პრეზიდენტის პრესკონფერენციის ერთ-ერთი საკვანძო
საკითხი, მოლოდინისამებრ,
კავკასიაში მისი პოლიტიკა

იყო. ბუნებრივია მნიშვნელო-
ვანი ადგილი დაიკავა საქარ-
თველოზე საუბარმაც.
“ჩვენ საქართველოს ტე-
რიტორიული მთლიანობის
თეზისიდან ამოვდივართ, მაგ-
რამ, ამასთან, მივიჩნევთ, რომ
სადავო საკითხები მის ტერი-

ტორიაზე მცხოვრები ყველა
ერის ინტერესების გათვალის-
წინებით უნდა გადაწყდეს,” –
განაცხადა მან და იქვე, ვითო-
მდა განმარტა, რომ რუსეთის
ყველა მოქმედება მიმართული
იყო აფხაზეთში ვითარების
მშვიდობიანი მოგვარებისკენ:

“ჩვენ საქართველოს წინააღმ-
დებ არ ვმოქმედებთ, ჩვენ
ვშუშობთ, რომ აფხაზეთსა
და საქართველოს შორის კონ-
კრეტული, რთული პრობლემა
მოგვავართო.”

ბაბრძალბა A3 ბპრძრძა

ინილო-ბინილო
ბოგბ ხაინდრავას შეფასება

ქართულ-ოსური კონფლი-
ქტის საკითხებზე მომუშავე
შერეული საკონტროლო კომი-
სიის თანათავმჯდომარების
შეხვედრა სასტუმრო “მარიო-
ტში” გუშინ დასრულდა. შეხ-
ვედრის შედეგებზე “24 საათ-
მა” კომენტარი სთხოვა ქარ-
თული მზარის წარმომადგენ-
ელს, სახელმწიფო მინისტრს
კონფლიქტების დარეგული-
რების საკითხებში გოგა ხაინ-
დრავას: “ძირითადი შედეგი
გახლავთ ის, რომ ჩვენ სულ
სხვა კუთხით მივუდევით იმ
შეთანხმებებს, რომლებიც
დღემდე მზარებს შორის გა-
უთავებელ დავას და იწილო-
ბინილოს ინვეეს. საკითხი
ამგვარად დავაყენით: თუ
რომელიმე მზარისთვის მისა-
ღები არ არის ესა თუ ის შე-
თანხმება, ამის შესახებ სა-
ჯაროდ უნდა გაცხადდეს და

მზარე შეთანხმებიდან გამო-
ვიდეს. იმ შემთხვევაში, რო-
ცა მზარისთვის შეთანხმება
მისაღებია, იგი ავტომატურ-
ად ინარჩუნებს თავის ძალას
და მზარე ვალდებულია, შე-
თანხმება პირნათლად შეას-
რულოს. არსებობს სხვადას-
ხვა წონითი კატეგორიის და-
რღვევები. ხელშეკრულებისა
და ვალდებულებებისადმი
ამგვარი დამოკიდებულებით
ქართული მზარე ყველაზე მე-
ტად არის დაინტერესებული,
რადგან დარღვევები ოსური
მზრიდან ბევრად უფრო წო-
ნადია,” - დასძინა ხაინდრავამ
ჩვენთან საუბრისას.

ქართულ-ოსური კონფლი-
ქტის დარეგულირების შერეუ-
ლი საკონტროლო კომისიის
სხდომის მონაწილეებმა გუშინ
ერთობლივი განცხადება გაა-
კეთეს. ისინი საქართველოს

პრემიერ-მინისტრ ზურაბ ჟეა-
ნიას და თვითღარიებული სა-
მხრეთ ოსეთის რესპუბლიკის
პრეზიდენტ ედუარდ კოკო-
ითს, 5 ნოემბერს სოჭში მიღწე-
ული შეთანხმების შესასრუ-
ლებლად, სხვადასხვა უწყებე-
ბის კოორდინირებული მოქმე-
დების უზრუნველყოფისკენ
მოუწოდებენ.

შერეული საკონტროლო
კომისიის თანათავმჯდომარე-
ები შემოთქმას გამოთქვამენ
კონფლიქტის ზონაში არსებუ-
ლი ვითარებისა და დემილიტა-
რიზაციის შესახებ 5 ნოემბერს
სოჭში მიღწეული შეთანხმების
შეუსრულებლობის გამო.

გუშინვე შერეული საკონ-
ტროლო კომისიის თანათავმ-
ჯდომარეები კანცელარიაში
სახელმწიფო მინისტრ ზურაბ
ჟეანიასაც შეხვდნენ. “ამ შეხ-
ვედრაზე ზურაბ ჟეანიამ

პრინციპულად დააყენა ქარ-
თული მზარის პრეტენზიები.
მან აღნიშნა, თუ რას ველო-
დებით ჩვენ ცხინვალის დე
ფაქტო ხელისუფლებისგან,
რა იქნება ჩვენთვის წიშანი
იმისა, რომ ოსური მზარე
მზად არის დემილიტარიზა-
ციისა და მშვიდობიანი მე-
თოდებით საკითხის მოსაგვა-
რებლად,” – განაცხადა ხაინ-
დრავამ ჩვენთან საუბრისას.

სახელმწიფო მინისტრის
თქმით, ქართული მზარე ასევე
პრინციპული იქნება ედუარდ
კოკოითთან შეხვედრისას.
დღეს 12 საათზე შერეული სა-
კონტროლო კომისიის თანა-
თავმჯდომარეები სამხრეთ
ოსეთის თვითგამოცხადებუ-
ლი რესპუბლიკის პრეზიდ-
ენტს ედუარდ კოკოითს ცხინ-
ვალში შეხვდებიან.

24 საათი

ინყაბა ხელმოწერის
კამპანია ბაჟატი
“24 საათზე”
იკითხატი “24 საათი” და!
თქვან გაქნაბატი პოზიცია!

ხელმოწერის ფასებები:

1 თვით 13 ლარი;
3 თვით 39 ლარი;
6 თვით 78 ლარი;
ერთი წლით 156 ლარი.

ყურადღება!

თუ ხელშეკრულება გაფორმდება
უშუალოდ რედაქციასთან, ხელმო-
წერი მიიღებს შემდეგ შეღავა-
თებს:

6-თვიან ხელმოწერაზე 10 პრო-
ცენტი ფასდაკლება, ანუ 78
ლარის ნაცვლად, 70.20 ლარი;
ერთწლიან ხელმოწერაზე 20
პროცენტი ფასდაკლება, ანუ 156
ლარის ნაცვლად, 124.80 ლარი.

ტრაგედია ბურჯანში

სტატისტიკური მონაცემებით, გურჯაანის რაიონში ერთი წლის განმავლობაში თერთმეტი შემზარავი მკვლელობა მოხდა. აქედან ოთხი ბოლო ერთი თვის მანძილზე დაფიქსირდა. სამართალდამცველებმა ჩადენილი დანაშაულებიდან მხოლოდ ექვსის გახსნა მოახერხეს, ხუთი შემთხვევა კვლავ ძიებაშია. ამ ციფრებს სოფელ კარდენახში მომხდარი კიდევ ერთი საბინოლო ფაქტი დაემატა.

სოფელ კარდენახში მცხოვერებმა ვახტანგ ჩალათაშვილმა საკუთარი შვილი, 44 წლის ტარიელ ჩალათაშვილი სახლის ეზოში დამარხა. ვახტანგ ჩალათაშვილი მკვლელობის ფაქტს უარყოფს და აცხადებს: "ტარიელმა მინა საღამოს ბევრი დღია და დაიძინა. დილას კი საწოლში გარდაცვლილი ვნახე. მისი დამარხვის სამუალებმა არ მქონდა, ამიტომ დილაადრიან ყელზე თოკი მოვაბი, რადგან მის ხელში აყვანას ვერ შეეძლებდი, ეზოში გამოვათრიე, იქვე მის ძირში, ხელით მინა ამოვიჩიქენე და დავასაფლავე," - ამბობს დანაშაულში ეჭმიტანილი ვახტანგ ჩალათაშვილი.

როგორც ჩალათაშვილების ახლობლები ამბობენ, ტარიელის გაუჩინარება მათ საეჭვოდ მოეჩვენათ, მომხდარის შესახებ კი მას შემდეგ გაიგეს, როცა მამას შვილის ადგილსამყოფელის შესახებ იძულებით ათქმევინეს: "ტარიელი რამდენიმე დღე არ გამოჩენილა, მამამისს მისი ამაზე რამ ვკითხეთ, გვითხრა, გარდაიცვალაო. თავიდან გვეკონა, რომ ზუმრობდა, მაგრამ მისი სახლის ეზოში ამაზრზენი სურათი დაგვხვდა. გარდაცვლილის ცხედარს მინა და ფოთლები ყვარა," - ამბობენ ჩალათაშვილების ნათესავები, რომლებიც იმასაც აღნიშნავენ, რომ მამა-შვილი სახლში მარტო ცხოვრობდა და ყოველდღე სვამდნენ.

ზვიად რუაძე
კახეთიდან

დაპირისპირება ტაქნიკურ უნივერსიტეტში

სტუდენტური დამპირისპირების სენი ტექნიკურ უნივერსიტეტსაც მოეძო.

გუშინ საქართველოს ტექნიკურ უნივერსიტეტში სტუდენტური კავშირის ალტერნატივა, "სტუდენტური თვითმმართველობა" დაფუძნდა. ახალდაფუძნებული ორგანიზაციის წევრები ტექნიკურ უნივერსიტეტში "ევროპული სტილის სტუდენტური ცხოვრების" შემოტანას გეგმავენ. ამ სახელის სტუდენტებს შორის დაპირისპირება და უთანხმოება უკვე წარმოქმნა.

- რა პრინციპით დაარჩეთ, ძმაო, მოსაწვევები, ან რა უფლება გაქეთ, რომ არ მიშვებთ დარბაზში?

-თქვენ ცდილობთ პრეზენტაცია ჩაშალოთ, გასაგებათ ვის დაკვეთას ასრულებთ!

ასეთი საუბარი შედგა გუშინ ტექნიკური უნივერსიტეტის სააქტო დარბაზთან, სადაც სტუდენტურეფერლები დარბაზში შეღწევას ცდილობდნენ. ნახევარსაათიანი ხმაურის შემდეგ, დარბაზის კარი ფართოდ გააღეს და "სტუდენტური თვითმმართველობის" პრეზიდენტმა გიორგი დარჩიამ დარბაზში შესულ სტუდენტური კავშირის თავმჯდომარეს ლევან ჯაფარიძეს სიტყვა მისცა.

"**ნუ დავმსგავსებით უნივერსიტეტს, სადაც სტუდენტები ერთმანეთს უპირისპირებიან. მე მივესალმები ისეთი ორგანიზაციის ჩამოყალიბებას, რომელიც საქართველოს გაზოადებაა.**" - მოუწოდა მეგობრებს ჯაფარიძემ და დარბანი სასწრაფოდ დატოვა.

ტექნიკურ უნივერსიტეტში ახალგაზრდები სხვადასხვა პო-

ზიციებზე დგანან. ზოგიერთმა სტუდენტმა ახალ ორგანიზაციას სტოლის ინტერესების გამტარებელიც უწოდა. თვითმმართველობის დამფუძნებლები კი მიიჩნევენ, რომ ისინი არავის ეჯიბრებიან და მათ მიზანს დაპირისპირება სულაც არ წარმოადგენს.

"**ჩვენი პრიორიტეტებია: განათლება, გაცვლითი პროგრამების ამოქვეყნება, კარგი, ევროპული დონის გარეობა და სტუდენტთა დასაქმებისათვის ხელშეწყობა. ჩვენ შევქმნით ანტიკორუფციულ საბჭოს და ინფორმაციულ ბანკს, სადაც ინტერესტუალი სტუდენტების მონაცემები შევა. თვითმმართველობა განხორციელება დემოკრატიულ პრინციპებზე დაყრდნობით და ის იქნება სრულად არაპოლიტიზებული,"** - აღნიშნა თავის გამოსვლაში სტუდენტური თვითმმართველობის პრეზიდენტმა გიორგი დარჩიამ, რომელიც ამ ორგანიზაციის ჩამოყალიბებაზე, თავადაც სტუდენტური კავშირის წევრი იყო.

თამარ დვალის

„ი6 ტა ვი“-ს ინფორმაცია: თავად რუსი მისაზღვრეები უარყოფენ

აცხადებენ საქართველოს საზღვრის დაცვის დეპარტამენტში

საქართველოს საზღვრის დაცვის დეპარტამენტი უარყოფს მასობრივი ინფორმაციის სამუალებებით გავრცელებულ ინფორმაციას, თითქოსდა რუსეთ-საქართველოს საზღვარზე რუსმა სამხედროებმა მოკლეს შეიარაღებული ჩეჩენი, რომელსაც ჩეჩენეთსა და ინგუშეთში განხორციელებული ტერაქტების დოგორჩანაწერები აღმოუჩინეს. როგორც საზღვრის დაცვის დეპარტამენტის პრესამსახურში "24 საათს" განუცხადეს, მათი უწყება დაუკავშირდა საზღვრის დაცვის ჩრდილოეთ კავკასიის რეგიონულ სამმართველოს, რომლის ოპერატიულმა მორიგემ უარყო საზღვარზე ლიკვიდაციის განხორციელებ

24 საათი

ეროვნულ ბანკზე რომან გოცირიძის "თავდასხმა" ნარუმატბელი გამოდბა

რომან გოცირიძის მომზადებული შეტევა ნარუმატბელი აღმოჩნდა.

პირველი გვარდიანა

მოინდომა მისთვის სამაგიეროს გადახდა - იგი გაჩენილაქეს კონფიდენციალური სატელეფონო საუბრის გამჟღავნებით დაემუქრა. რადგან გაჩენილად გაჩერებას არ აპირებდა, გოცირიძემ მუქარა აღასრულა: მისი თქმით, ვაკის მაჟორიტარი დეპუტატი იმით არის უკმაყოფილო, რომ ეროვნული ბანკის უფდიტის კონკურსში გაჩენილამისთვის არასასურველმა ფირმამ გაიმარჯვა.

თუმცა, ლევან გაჩენილაძე გუშინ ნამდვილად არ ყოფილა რომან გოცირიძის დარტყმის მთავარი ობიექტი. საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის თავმჯდომარის კრიტიკა, ძირითადად, ეროვნული ბანკის ხელმძღვანელობის წინააღმდეგ იყო მიმართული.

გოცირიძის თქმით, ეროვნული ბანკი ყოველთვის დახურულ სისტემას წარმოადგენდა და ამის ახსნა იმით ხდებოდა, რომ ეროვნულ ბანკზე აუგის თქმას ქვეყნისთვის უარყოფითი ფისკალური შედეგების მოტანა შეეძლო. "**ამის გამო სტრუქტურის შიგნით არსებული ბევრი ნაკლოვანება იქმნალებოდა,**" - ამტკიცებს პარლამენტარი.

ეროვნული ბანკის ნაკლოვანებებზე საუბრისას კი გოცირიძე ექცნტს იმაზე აკეთებს, რომ სახაზონო ვალდებულებებით ვაჭრობა ხშირად ფარულად ხდებოდა და განცხადებზე პრესაში საერთოდ არ ქვეყნდებოდა. როგორც დეპუტატი აღნიშნავს, ასეთი ფაქტები მსოფლიო ბანკის ტექნიკური ჯგუფის მასალებშიც არის დაფიქსირებული.

"**უკეთეს შემთხვევაში, განცხადებები ღამით კეთდებოდა, მეორე დღით კი ვაჭრობა იმართებოდა. არავითარი გამართლება არა აქვს იმას, რომ ფასიანი ქაღალდებით ვაჭრობის შესახებ საზოგადოებისთვის რამდენიმე დღით ადრე არ იყო ცნობილი,**" - კატეგორიულია რომან გოცირიძე.

იგი ეროვნული ბანკის ხელმძღვანელობას კანონის დარღვევაშიც აღდანაშაულებს: კომიტეტის თავმჯდომარე ირწმუნება, რომ როდესაც ბაზარზე დიდი ოდენობის ლარის მასა გამოჩნდა, ეროვნულმა ბანკმა, "საპასუხოდ", 5 მილიონი დოლარი გაყიდა. "**თავისთავად, ეს სწორი ნაბიჯი იყო, მაგრამ ეროვნულ ბანკს ამის უფლება არ ჰქონდა,**" - აცხადებს გოცირიძე.

დეპუტატის მორიგი საყვედურის არსი შემდეგში მდგომარეობს: ბანკების სანესდებო კაპიტალის თანხა ამჟამად 5 მილიონი ლარია, ეროვნული ბანკი კი ითხოვს მის 7,8 მილიონამდე გაზრდას. "**ეს არაერთი საშუალო ბანკის დახურვას გამოიწვევს, რისთვისაც პასუხისმგებლობა ეროვნულ ბანკს კი არა, პარლამენტს დაკისრება,**" -

კოლეგებს სიფხიზლისკენ მოუწოდებს რომან გოცირიძე.

გუშინდელ სხდომაზე ის ეროვნული ბანკის წარსულ "შეხენელ საქმეებსაც" გადასწვდა. კერძოდ, განიხსნა, რომ ეროვნულმა ბანკმა ვახსცა გარანტიები გახმაურებულ "სოკოს საქმეზე", რამაც თავად ბანკი 8 მილიონი დოლარით აზარალა.

რომან გოცირიძის კრიტიკულმა პათოსმა დეპუტატები ძალიან გააოცა. ზურაბ ტყემალაძე აღასტურებს, რომ "**ეროვნული ბანკის დღევანდელ შემადგენლობას ყოველთვის ტაშს უკრავდნენ**" და ამდენად, მისთვის გაუგებარია კოლეგის მტკიცება, რომ შემდგომი 7 წლის განმავლობაში იგივე ხელმძღვანელობას არავინ ისურვებს.

"**თუ კარგად მუშაობენ, არ მემისი, რატომ არ უნდა დავუჭირო ძველ გუნდს მხარი?**" - გაკვირვებით კითხულობს "მემარჯვენე ოპოზიციის" ერთ-ერთი ლიდერი.

აღსანიშნავია, რომ ირაკლი მანაგაძეს საპარლამენტო უმრავლესობაშიც ძალიან ბევრი მომხრე აღმოაჩნდა. მეტიც, მის წინააღმდეგ პარლამენტის გუშინდელ სხდომაზე სიტყვაც არავის დაუძრავს. ეროვნული ბანკის პრეზიდენტის მისამართით უფრო მადლობები ისმოდა.

"**გარდების რევოლუციის დროს შეიძლება ლარის კურსი ძალიან დაცემულიყო. ეს რომ არ მოხდა, ირაკლი მანაგაძის დამსახურებაა,**" - აცხადებს ელენე თევდორაძე.

"**ძველი, შევარდნაძის დროინდელი სტრუქტურებიდან მხოლოდ ეროვნული ბანკის პრეზიდენტს არ შევხებოვართ და ეს იმიტომ მოხდა, რომ ირაკლი მანაგაძე უწესიერესი პიროვნებაა. იგი მხოლოდ ქებას იმსახურებს,**" - გოცირიძის რისხვის ობიექტს მეორდით ფფარება ფრაქცია "მაჟორიტარის" თავმჯდომარე ბესო ჯუღელი.

თუმცა, მანაგაძეს დეპუტატებში თანადგომა სულაც არ სჭირდებოდა. გოცირიძის ბრალდებებს, რომელსაც ის "სუბიექტურად" მიიჩნევს და "ფაქტებით მანიშულირებას" უწოდებს, თავად გასცა ამომწურავი პასუხები.

პირველ რიგში, იგი ოპონენტს იმას შესახსენებს, რომ ფულად-საკრედიტო და სავალუტო პოლიტიკის შემუშავება მას (მანაგაძეს) ევალება და არა საფინანსო-საბიუჯეტო კომიტეტის თავმჯდომარეს.

ეროვნული ბანკის პრეზიდენტს ძალიან აოცებს, რომ მომავალი წლის ფისკალურ პოლიტიკაზე საუბრის სანაცვლოდ (როგორც ამას დღის წესრიგი ითვალისწინებდა), გოცირიძე, ძირითადად, წარსულს ეხება.

"**მე მეგონა, რომ დღევანდელ სხდომაზე მომავლის შესახებ უნდა გვესაუბრა, წარსულზე კი მამ-**

ინ, როდესაც წლიურ ანგარიშს წარმოვადგენდი," - შეინიშნავს ირაკლი მანაგაძე. გუშინ მისთვის ისიც აღმოჩნდა გამოდგა, რომ "**ზოგიერთ პარლამენტარს დოლარის ზედი უფრო აელევებს, ვიდრე ლარის.**"

"**თუ მიგაჩნიათ, რომ ლარის კურსის გაყვარების პროცესის შეჩერება თქვენი საკომიტეტო მისმენების წყალობით მოხდა, მაშინ ეს სხდომები რაც შეიძლება ხშირად ატარეთ და ამით ლარის სტაბილურობა შეინარჩუნეთ,**" - ირონიულად ურჩევს მანაგაძე გოცირიძეს და იქვე დასძენს, რომ "**არანაირი სურვილი არა აქვს, ეროვნული ვალუტა კუპონს დაემსგავსოს.**"

ამ რეკლიკას, ალბათ, ვრცელი განმარტება არ სჭირდება. როგორც ცნობილია, კუპონის გაუფასურება რომან გოცირიძის ვიცე-პრემიერობის პერიოდზე მოიღის.

რაც შეეხება სახაზონო ვალდებულებებით ფარულ ვაჭრობას, ირაკლი მანაგაძე აღნიშნავს, რომ ფასიანი ქაღალდებით ვაჭრობის დღეს ფინანსთა სამინისტრო ადგენდა და როგორც კი ამ ინფორმაცია ეროვნული ბანკი იღებდა, ოპერატიულად აქვეყნებდა პრესაში.

"**თუ ფინანსთა სამინისტრო ინფორმაციის მონოღებს გვიგვიანებდა, ამაზე ჩვენ არა ვართ პასუხისმგებლები,**" - კრიტიკის გადახისამართებას ურჩევს ეროვნული ბანკის პრეზიდენტი რომან გოცირიძეს.

პასუხაუცემელი არც ბანკების სანესდებო კაპიტალის გაზრდის თემა დარჩა.

"**სუსტი ბანკების შენარჩუნება ჩემი მიზანი ნამდვილად არ არის. პირიქით, უნდა მოხდეს ბანკების გამსხვილება, კონსოლიდაცია, რაც მოსახლეობის ინტერესებს შეესაბამება,**" - აცხადებს ირაკლი მანაგაძე.

გუშინ მანაგაძე გოცირიძეს ერთადერთ საკითხში დაეთანხმა: "სოკოს საქმით" ეროვნული ბანკი 8 მილიონი დოლარით დაზარალდა. ოღონდ, აქ ერთი "დაზუსტებაა" საჭირო - როდესაც ეს ფინანსური მაჩინაცია მოხდა, ირაკლი მანაგაძე ეროვნული ბანკის პრეზიდენტი არ იყო და, ექედან გამომდინარე, გარანტიები მას არ გაუტია.

როდესაც დიანახა, რომ ეროვნული ბანკის პრეზიდენტთან დებატებში დამარცხდა, რომან გოცირიძემ შეტევის მიმართულება შეცვლა - მან საპარლამენტო კომისიის წევრებსა და აუდიტურ ფირმებს შორის გარეგნებზე მინიმენტების გაკეთება დაიწყო. თუმცა, როგორც ჩანს, საფინანსო-საბიუჯეტო კომისიის თავმჯდომარე გუშინ ცუდ ფეხზე იყო ამდგარი: დეპუტატებმა ბრალდების სიღრმეში ჩაძიება არ ისურვეს.

ვალერი გელჯახიანი სიგარეტის კონფრაბანდის ზრდიდან პარალელურ სიგარეტის გავრცელებს

მომავალი წლიდან ქვეყანაში სიგარეტის კონტრაბანდის ზრდას ვარაუდობს პარლამენტარი ვალერი გელჯახიანი.

მან "პრაიმ-ნიუსთან" საუბარში განაცხადა, რომ კონტრაბანდის შემოდგენას ახალი საგადასახადო კოდექსი შეუწყობს ხელს, რომელიც პარლამენტმა ოთხშაბათს მესამე მოსმენით მიიღო.

კოდექსის თანახმად, იმპორტირებული სიგარეტის აქციზი 40 თეთრიდან 90 თეთრამდე, ხოლო ადგილობრივი წარმოების სიგარეტისთვის - 25 თეთრიდან 70

თეთრამდე იზრდება. იმპორტირებული უფილტრო სიგარეტის აქციზი 7 თეთრიდან 25 თეთრამდე მოიმატებს, ხოლო ადგილობრივის - 5-დან 15 თეთრამდე.

გელჯახიანის ინფორმაციით, მომავალი წლიდან, რუსეთიდან არალეგალურად შემოტანილი სიგარეტის გარდა, საქართველოს ბაზარზე გაჩნდება სომხეთიდან და აზერბაიჯანიდან შემოსული კონტრაბანდა, რომელიც მანამდე არ შემოდებდა, რადგან ამ ქვეყნებში თამბაქოს ნაწარმის დაბეგვრის რეჟიმი საქართველოს ანა-

ლოგიური იყო. ახალი საგადასახადო კოდექსის ძალაში შესვლის შემდეგ კი აზერბაიჯანიდან და სომხეთიდან კონტრაბანდა მისი შემომტანისთვის მომგებიანი გახდება. ამ ქვეყნებში, საქართველოთან შედარებით, სიგარეტის აქციზი ორჯერ, ხოლო რუსეთში ოთხჯერ ნაკლები იქნება.

ექსპერტები ლეგალურად შემოტანილი და ადგილობრივი წარმოების სიგარეტის 60 თეთრით გაძვირებას ვარაუდობენ.

პრაიმ-ნიუსი

მოკლად

რუს სამშვიდობოთა სარდალი ურთიერთსაწინააღმდეგო განცხადებებს აკეთებს

ქართულ-ოსური კონფლიქტის ზონის სოფელ ერგნეთის მიმართულებით 22 დეკემბრის განხორციელებულ სროლებზე, რომელსაც ერთ-ერთი ქართველი მოსახლის საცხოვრებელი სახლის დაზიანება მოჰყვა, კომენტარი გააკეთეს ქართული და ოსური მხარეების წარმომადგენლებმა, აგრეთვე - შერეული სამშვიდობო ძალების სარდალმა.

როგორც კონფლიქტების მოწესრგების საკითხებში სახელმწიფო მინისტრი გიორგი ხაინდრავა აცხადებს, ასეთი პროვოკაციები კიდევ ერთხელ ადასტურებს, რომ არიან ძალები, რომლებმისთვისაც სამშვიდობო პროცესის წარმატებით განვითარება და შერიგების პროცესი კარიერის დასასრულია. "ქართულ მხარეს პირველი როგის ამოცანად სწორედ ამიტომ მიაჩნია კონფლიქტის ზონის დემოილტარიზაციის პროცესის განხორციელება. ასეთი წერილ-წერილი პროვოკაციები ყოველთვის ხდება, თუმცა ეს პროვოკაციები ადგილობრივი მოსახლეობისთვის უმნიშვნელო სულაც არ არის," - აღნიშნა ხაინდრაძემ.

ცხინვალის დე ფაქტო ხელისუფლების განსაკუთრებულ საკითხთა მინისტრი ზორის ჩოჩიევი უარყოფს ერგნეთის ინიცდენტში ოსური მხარის მონაწილეობას. მისი თქმით, მართალია, დამნაშავეს ეროვნება არ აქვს, მაგრამ, ფაქტია, რომ სწოლა საქართველოს ხელისუფლების მიერ კონტროლირებად ტერიტორიაზე მოხდა, რაშიც ოსური მხარე დამნაშავე ვერ იქნება.

ქართულ-ოსური კონფლიქტის ზონაში გაზღაგებული შერეული სამშვიდობო ძალების სარდალი მარატ კულამბეტოვი, თავდაპირველად, საერთოდ უარყოფდა ერგნეთში სროლის ფაქტს, შემდეგ კი ვანაცხადა, რომ ისროდნენ როგორც ოსური, ისე ქართული მხრიდან და ამას პერიტელობა საბოათი აქვს. მისივე თქმით, გარკვეულ ძალებს სამშვიდობო პროცესის ჩაშლა სურთ, თუმცა ვის გულისხმობს ამ ძალებში, კულამბეტოვს არ დაუგონრეტება. **მედი-ნიუსი**

უმალესი საბჭოს ოპოზიციურ ფრთას ატარის 2005 წლის ბიუტეტის ჩაგდება სურს

აჭარის უმაღლესი საბჭოს ოპოზიცია უმრავლესობას სახელისუფლებო კრიზისის შექმნისკენ მოწოდებს. "რეაპუბლიკელი" ჭურმან დუმბაძე აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის 2005 წლის ბიუჯეტის ჩაგდების ინიციატივით გამოდის. მისი განცხადებით, ბიუჯეტის ჩაგდების შემდეგ ცენტრალური ხელისუფლება რეგიონის პრობლემებში უფრო მეტად დაინტერესდება.

დუმბაძის განმარტებით, რეალურად, აჭარის ბიუჯეტში არა 95, არამედ 23 მლნ ლარია და დანარჩენი თანხა, ტრანსფერის სახით, ცენტრალური ბიუჯეტიდან უნდა გადაირიცხოს. "23 მლნ ლარს ამაშიმის ხელსაფლებმა რესტორანში ერთ დღეში ხარჯავდა," - აცხადებს დუმბაძე.

აჭარის 2005 წლის ბიუჯეტი უმაღლესმა საბჭომ მომავალ კვრაში უნდა დაამტკიცოს. **ინტერ-პრესი**

ორი სიტყვით

გორი. თბილისში მიმდინარე შერეული ოთხშინდელ საკონგრესო კომისიის ორდღიანი სხდომის ფონზე, ცხინვალის დე ფაქტო ხელისუფლების მიერ კონტროლირებადი ტერიტორიიდან ქართული სოფლის, ერგნეთის მიმართულებით 22 დეკემბრს, ღამით ცეცხლი კვლავ გაიხსნა.

სოფლის შედგად კასრადეების საცხოვრებელი სახლის სახურავი დაზიანდა. "ა-კა-უს" ის ტიპის ავტომობილი ცეცხლსაბოლო იარაღის ტყვიამ საცხოვრებელი სახლის მეორე სართულზე იმ ოთახშიც შეაღწია, სადაც ოჯახის წევრები და მეცერენლოები ბავშვი იწყობოდნენ. სტუდენტის დაზიანება არავის მოუღია. კასრადეების საცხოვრებელი სახლი ცხინვალის ადმინისტრაციული საზღვრიდან დაახლოებით 400-500 მეტრში მდებარეობს. **ინტერ-პრესი**

■ ■ ■
მარნეული. საქართველოს შეიარაღებული ძალების მარნეულის სამხედრო აეროდრომზე, სადელიამბოს და რთულ მეტეოროლოგიურ პირობებში ფრენის უზრუნველყოფისთვის, ნატოს სტანდარტების შესაბამისი სისტემები დამონტაჟდა. მოდერნიზებული აეროდრომი მაბათს საზეიმო ვითარებაში გაიხსნება.

აეროდრომის მოდერნიზაცია საქართველოსა და თურქეთის სამხედრო თანამშრომლობის პროგრამის ფარგლებში განხორციელდა, რისთვისაც თურქეთის მთავრობამ მთლიანობაში 2 მილიონ დოლარზე მეტი გამოყო. **ინტერ-პრესი**

■ ■ ■
თბილისი. საქართველოს დღევანდელი ხელისუფლების წინააღმდეგ ერთიანდებიან. "ნინი საქართველო" - ასე ეწოდება ახალ საზოგადოებრივ მოძრაობას, რომლის საინიციატივო ჯგუფის წევრებს შორის არიან გავთი "ჯორჯიან თაიმისს" გამომცემელი მაღლაზ გულაშვილი, აკადემიკოსი მიხეილ ქურდიანი, ყოფილი პარლამენტარები ირაკლი ბათიაშვილი და გიორგი კობახიძე, ჟურნალისტი მარკ როგია, უნივერსიტეტის პროფესორი ზაზა სიამაშვილი, ექსპერტი კაკაბისი საკუთხებში მამუკა არემიძე, იმერეთში პრეზიდენტის ყოფილი რწმუნებული თეიმურაზ მაიაშვილი, შწრალი გურამ დონაშავილი. **ინტერ-პრესი**

■ ■ ■
თბილისი. რუსეთს სურს თუ არ სურს, აფხაზეთი საქართველოს იურიდიულად მინც უბრუნდება, - განაცხადა სახელმწიფო მინისტრმა ევროსტრუქტურებში ინტეგრაციის საკითხებში გიორგი ბარამიძემ რუსეთის პრეზიდენტის დღევანდელ განცხადების კომენტარისას. ბარამიძე აქვე აღნიშნა, რომ საქართველოს ხელისუფლება დღეს ფეხზე დგება და მისი სწორი პოლიტიკითა და საერთაშორისო ორგანიზაციების დახმარებით აფხაზეთს მაინც დაიბრუნებს. **ინტერ-პრესი**

გამომცემელი რუსთავი 2 პრინტი. მისპაპირ რამდამტმრნი მამუკა ფაჩუაშვილი. პაბატა ევშაპიძე (მმართველი რედაქტორი), ვახტანგ ნადირაძე (გამომშვები რედაქტორი), ირაკლი ლევაკა (პასუხისმგებელი რედაქტორი). დამატებამში: დედაქალაქი - დავით მალრძე, ლტერატურა - მალხაზ ხარბეია, სამყარო - ქიქვიან სადღელოშაშვილი, სამართალი - ნიკოლოზ რურუა, სტილი - ჰიბისა მაყაშვილი, მუდლინა - ზაზა ფაჩუაშვილი, ბიზნესი - ნინო ნარჩენაშვილი, საბავშვო - ვალერი ჯინჭაძე. ფშშტსი - ზესო გულაშვილი (მენეჯერი). დშზაშინი: გიორგი ხმაღაძე, ავთო მარგაძეძე კშშაშინტმარული ცანტტარი: თამაზ ჩხაიძე (მენეჯერი), მათა ყიასაშვილი, ლელა ნიქარშვილი, დავით გეგეჭკორი, დიმიტრი მაღულაშვილი, თენგიზ ქირია, პაბატა ქორიძე. სტშშშშ: ნანა ჯოხაიძე, ნინო სვანიძე, თამარ კვაჭ

ორმაბი სტანდარტის კარბი მაბაღიტი

ჰირველი გავიდიდა

ამასთან, მან აღიარა, რომ რუსი თანამდე-ბობის პირები კონფლიქტის ზონაში ჩადიოდნ-ენ, თუმცა, "მხოლოდ და მხოლოდ აფხაზეთის შიდაპოლიტიკური ვითარების მოგვარების მიზ-ნით."

"პირველ რიგში, თავად საქართველო არ არ-ის დაინტერესებული, რომ აფხაზეთში შეიარა-ღებული კონფლიქტი გაჩაღდეს. ჩვენ საქართვე-ლოს წინააღმდეგ არ ვმუშაობთ," - აცხადებს რუსეთის ფედერაციის პრეზიდენტი.

ვლადიმირ პუტინის განცხადებებს საქარ-თველოს ხელისუფლების მხრიდან მკაცრი რეაგი-რება მოჰყვა.

"უხერხულია, როდესაც რუსეთის ფედერა-ციის პრეზიდენტი შეერთებულ შტატებს სდებს ბრალს ორმაგი სტანდარტებით მოქმედებაში, როდესაც თავად იგივეს აკეთებს ჩრდილოეთ და სამხრეთ კავკასიაში," - განაცხადა გუშინ საქა-რთველოს პრემიერ-მინისტრმა ზურაბ ჟვანიაშ.

საქართველოს ეროვნული უშიშროების საბ-ჭოს მდივანი გელა ბეჟუაშვილი კი ოფიციალურ მოსკოვს მოუწოდებს, არ ჩაერიოს საქართველ-ოს საშინაო საქმეებში და მასში "ერი დაინახოს და არა ტერიტორია."

მისივე თქმით, რუსეთის პრეზიდენტმა აფხაზეთში დაკავშირებით ახალი და სახიფა-თო ტერმინი - "ტერიტორიული მთლიანობის თეზისი" - იხმარა, რაც საქართველოსთვის მო-უღებელია, რადგან "ხელისუფლებისთვის ქვეყ-ნის ტერიტორიული მთლიანობა პრინციპია და არა თეზისი."

ბეჟუაშვილის განცხადებით, ოფიციალური თბილისი რუსეთის მხრიდან საქართველოს სა-შინაო საქმეებში უხეშ ჩარევას და მოსკოვის კა-ტეგორიულ ტონს არც ერთ შემთხვევაში არ მო-იღებს. "რუსეთმა საქართველოსთან მიმართე-ბაში ტონი უნდა შეიცვალოს, საქართველო კი ყველა დონეზე დიალოგისთვის მზად იქნება," - აღნიშნა უშიშროების საბჭოს მდივანმა.

პუტინის განცხადებებსა და კრემლის პოლი-ტიკაზე აფხაზეთში, "24 საათი" ესაუბრა საერ-თაშორისო ურთიერთობების ექსპერტს **ალექ-სანდრე რონდელს**, ექსპერტს აფხაზეთის საკი-თხებში **პაატა ზაქარეიშვილს** და ექსპერტს უს-აფრთხოების საკითხებში **არჩილ გეგეშიძეს**.

ალექსანდრა ონდელი

საერთაშორისო ურთიერთობების ექსპერტი: მსგავს განცხადებებს რუსეთის ფედერაცი-ის პრეზიდენტი ვლადიმირ პუტინი დიდი ხანია, აკეთებს, მაგრამ მსგავსი განცხადებები და მისი თანამომძეების მოქმედებები, იგივე აფხაზეთ-ში, ძალზე განსხვავებულია. ვლადიმირ პუტინის მიერ წლის შემაჯამებელ პრესკონფერენციაზე გაკეთებული განცხადებები ორმაგი სტანდარ-ტების კარგი მაგალითია.

გარდა ამისა, როგორც ჩანს, უკვე დღეს, ის არ მალავს, რომ აფხაზეთი მისი განსაკუთრებუ-ლი ინტერესების ტერიტორიაა, რასაც ადრე არ ამბობდა. ეს, თავის მხრივ, მანიშნებელია იმისა, რომ რუსეთის ინტერესები აფხაზეთის მიმართ ძალზე სერიოზულია და სცილდება მხოლოდ მე-ზობელი ქვეყნის ინტერესებს. მაგრამ, როდესაც მეზობელი სახელმწიფო ძლიერია და ყველაფე-რი გასდის, რას იზამ.

ჩვენ შეგვიძლია მხოლოდ საერთაშორისო თანამეგობრობის და ჩვენი საკუთარი სიმტკიც-ის იმდით ვიყოთ. თუმცა, მაინც, რუსეთი ისეთი ძალაა, რომ მას გასდის იმპერიალიზმი და ვერა-ფერს გაანცობ.

პაატა ზაქარეიშვილი

ექსპერტი აფხაზეთის საკითხებში:

ვლადიმირ პუტინი გამოწვევად იქცევა, რაც პირველად არ ხდება. რუსეთის ფედერაცია ასე მკაფიოდ, ცალსახად და უტიფრად არასოდეს ჩა-რეულა საქართველოს საქმეებში, როგორც მაშ-ინ, როდესაც აფხაზეთში რუსეთის ფედერაციის კა-ტეგორიული პროკურორის მოადგილე და შინა-გან საქმეთა მინისტრის მოადგილეები ჩავიდნენ. ისინი, ასე ვთქვათ, ჩაუსხდნენ უკანონო სა-ბუთებს - არალიარებული არჩევნების საბუთებს - და დაასკვნეს, რომ არჩევნები უკანონო ყოფი-ლა. აფხაზეთის თვითგამოცხადებულ რესპუბ-ლიკაში პრეზიდენტის არჩევნები ისედაც უკა-ნონო იყო. რუსეთის ქცევა, ამ შემთხვევაში, ყვე-ლანაირ ზღვარს სცილდება და სერიოზული ჩა-რევაა საქართველოს შიდა საქმეებში.

ამასთან, გულდასაწყვეტია, რომ არც ერთმა საერთაშორისო ორგანიზაციამ, განსაკუთრებ-თი - ჩვენმა მეგობრებმა, ხმა არ ამოიღეს, რაც, თავის მხრივ, სერიოზული მინიშნებაა იმისა, რომ ჩვენ გამო თავს არავინ შეიწუხებს. მაგრამ დღეს, როდესაც ვლადიმირ პუტინმა აღნიშნული საქციელი გააფორმა ისე, თითქოს არც არაფერი მომხდარა და არაფერი დამუშებუ-ლა, ეს საერთოდ წარმოუდგენელი რამაა.

მან გააკეთა უტიფარი განცხადება და საქა-რთველოს ხელისუფლებას თუ თავმოყვარეობა გააჩნია, მხოლოდ განცხადებით კი არ უნდა შე-მოიფარგლოს, არამედ ამ საკითხს სამართლებ-რივი მიმართულება უნდა მისცეს.

ჩვენ რუსეთს უნდა გუჩიოვლით, მაგალითად, პაატაში, სადაც არსებობს სასამართლო, რომე-ლიც საერთაშორისო ურთიერთობებს არეგუ-ლირებს.

როდესაც აღმასრულებელი ფიგურები, სხვა ქვეყნის ტერიტორიაზე ჩამოდიან და უკანონო ქცევებში მონაწილეობას ღებულობენ, საჭიროა რეაგირება.

თუ საქართველომ ეს არ გააკეთა და პასუხი არ მოითხოვა, მომავალში გაცილებით უარესს მივიღებთ.

არჩილ გეგეშიძე

ექსპერტი უსაფრთხოების საკითხებში:

თავისთავად, პუტინის განცხადება ძალზე ზოგადია, პრინციპში, შესაბამება ყველა პოლი-ტიკურ, დიპლომატიურ თუ თანამედროვე პო-ლიტიკურ ნორმას, მაგრამ, ამავე დროს, ეს არ არის ახალი. მსგავს განცხადებებს ოფიციალუ-რად, რუსეთი დიდი ხანია, აკეთებს, მაგრამ საქ-მე ის არის, რომ ზოგადი განცხადებების უკან, მთელი ამ წლების განმავლობაში, რუსეთისევ მხრიდან ვითარების სხვაგვარი წაკითხვის პრა-ქტიკა იყო - კონკრეტულად, აფხაზეთის საკი-თხში, სადაც რეალური ინტერესები არ შეესაბა-მება რუსეთის ოფიციალურ პოზიციას, დეკლა-რაციებს, პრეზიდენტის ოფიციალურ განცხა-დებებს და, მათ შორის, პრესკონფერენციაზე გაკეთებულ განცხადებას.

რუსეთის რეალური ინტერესები გამომდინა-რეობს იქიდან, რომ ის ჯერ კიდევ განიხილავს დასავლეთს, როგორც რუსეთის და ყველაფერ რუსულის საწინააღმდეგოს და მტრულს. ის თა-ვის თავს არ მოიაზრებს ამ დასავლური სამყარ-ოს ნაწილად და, შესაბამისად, ყველაფერი, და-სავლეთთან დაკავშირებული და პროდასავლუ-რი, სადაც არ უნდა იყოს, განსაკუთრებით კი, მის მეზობლად და სამხრეთ კავკასიაში, აღიქმე-ბა როგორც ანტირუსული.

შესაბამისად, მიუხედავად იმისა, რომ საქარ-თველომ ძალიან მძიმე წლები გამოიარა დამოუკი-

დებლობის აღდგენის პერიოდიდან, მაინც მოახე-რსა და დაიწყო პროდასავლური კურსის რეალური განხორციელება. ამდენად, კრემლი ყველანაირად ცდილობს, ხელი შეუშალოს საქართველოს ამ კუ-რსის რეალიზებაში, არა იმიტომ, რომ საქართვე-ლო დასავლური სტრუქტურების ნაწილი არ გახდ-ეს, არამედ, ის დასავლეთი, თავისი ინტერესებითა და გავლენით არ შემოვიდეს კავკასიაში.

ამასთან, რუსეთის ფედერაცია იმასაც აც-ნობიერებს, რომ გარკვეულ საკითხებში ძალიან არაკონკურენტუნარიანია, მაგალითად, ეკონო-მიკურ საკითხებში. ამიტომ, იგი ყოველთვის გამოყენება ტრადიციული მეთოდების გამოყე-ნებას, რომ ხელი შეეშალა საქართველოსთვის - ეს არის კონფლიქტების გაყინვის ხელოვნების გამოყენება, რაც რუსეთს ძალზე მაღალ დონე-ზე აქვს აყვანილი, აგრეთვე, მემკვიდრეობით მიღებული სამხედრო ბაზების დატოვება საქარ-თველოში, რათა ამანაც ხელი შეუშალოს საქარ-თველოს დასავლურ ინსტიტუტებში შეღწევას. დასავლურ ინსტიტუტებში მისთვის განსაკუთ-რებით მნიშვნელოვანია ნატო.

საუბარია იმაზე, რომ საქართველო თავისი ფიზიკური უსაფრთხოების გარანტიებს ნატო-ში ეძებს და არ ეძებს რუსეთში, რადგან იქ ვერ იპოვნის, და მეტიც, ეს გარანტიები სწორედ რუ-სეთისგან მომდინარე საფრთხეებისგან თავის დასაცავად სჭირდება.

კრემლს, განსაკუთრებით, სწორედ ნატო-სი ეშინია და ამ ძირითადი ფაქტორის გამო, მათი ოფიციალური დეკლარაციების მიღმა, რეალუ-რად სულ სხვა პოლიტიკას ატარებს.

არსებობს ასევე პოლიტიკური ფაქტორიც. კერძოდ, რუსეთის ფედერაციას თავად აფხაზე-ბის ლოიალობის შენარჩუნება სურს. იმის გამო, რომ მას ძალიან უჭირს კავკასიაში, თვალს ჩი-ნიეთი უფრთხილდება ამ რეგიონში მისდანი ლოიალურად განწყობილ ხალხებს, რათა მათი მეშვეობით არ დაუშვას ანტირუსული განწყო-ბების გავლივება.

აფხაზებს კი, თავის მხრივ, ლოიალურობას რეალურად არსებული პოლიტიკური მდგომა-რეობა აიძულებს.

ამის გამო, რუსეთს ხელს არ აძლევს კონფ-ლიქტის იმ ფორმულირებით მოგვარება, როგ-ორც ამას ოფიციალური დეკლარაციებში ამშ-იობს, რადგან ეს საქართველოს ზაზს გაუხსნის ნატო-სკენ.

ვლადიმირ პუტინი, რა თქმა უნდა, ოფიცია-ლურად ყოველთვის იტყვის, რომ რუსეთი მხარს უჭერს საქართველოს ტერიტორიულ მთლიანობას, როგორც ეს გუშინ გააკეთა, მაგ-რამ გააჩნია, თუ როგორ ნავიკითხავთ მის სი-ტყვებს - "ამავე დროს გათვალისწინებული უნ-და იქნეს საქართველოში მცხოვრები ხალხის ინტერესები."

რა თქმა უნდა, ეს მართებული განცხადებაა. თუ საქართველო თანამედროვე ტიპის მოდერ-ნიზებული, დემოკრატიულ პრინციპებზე დამყა-რებული ქვეყნის მშენებლობას აპირებს, მართ-ლაც უნდა გაითვალისწინოს მის ტერიტორიაზე მცხოვრები ხალხების ინტერესები.

მაგრამ, ეს ყველაფერი დაფუძნებული უნდა იყოს ადამიანის უფლებების თანამედროვე სტა-ნდარტებზე.

ნესით, სწორედ ეს უნდა ამოვიკითხოთ პუ-ტინის ნათქვამში, მაგრამ, სამწუხაროდ, რეა-ლურად იგი მასში სხვა შინაარსს დებს. კერძოდ, ყველა მოსახლის ინტერესში ის გულისხმობს, რომ, ერთი მხრივ, არსებობს ტერიტორიული მთლიანობა, მაგრამ თუ ვილაცას ცალკე ყოფნა სურს, ესეც უნდა იქნეს გათვალისწინებული.

ოპონენტაზმა რომ თავში არ შემოირტყან

რამდენიმე მნიშვნელოვანი ობიექტის პრივატიზაცია დასკვნით ფაზაში შედის. როგორც საქართველოს პრემიერ-მინისტრი აცხადებს, ეს საშუალებას მოგვცემს, მომავალი წლის განმავლობაში საბოლოოდ მოვაწესრიგოთ ქართული ენერგეტიკის მდგომარეობა, საქართველოს მთელს ტერიტორიაზე შევაკეთოთ გზები და წყალსადენები და ასევე, განვახორციელოთ სხვა გეგმები, რომლებიც საქართველოს მთავრობას "პუნქტებად აქვს გაუქრილი."

სოფო ბაჰია

თუ თქვენ ბევრი ფული, შე-საბამისი სინეესტიკო გეგმა და, რა თქმა უნდა, სურვილი გაქვთ, არ არის გამორიცხული სწორედ თქვენ გახდეთ ს/ს "ჭია-თურმანგანუშისა" და "ვარციხე-პეისს" კასკადის ინვესტორი, რომელსაც საქართველოს მთავ-რობა ეძებს.

იქნაერთ, ს/ს "ჭიათურმანგა-ნუშისა" და "ვარციხეპეისს" კას-კადის პრივატიზაციით დაინტე-რესებულ ინვესტორებს საქარ-თველოს მთავრობა ვადას 2005 წლის 10 იანვრამდე აძლევს. პრემიერ-მინისტრ ზურაბ ჟვანიას განცხადებით, საქარ-თველოს მთავრობა აღნიშნული ობიექტების გაყიდვასთან დაკა-ვშირებით მოლაპარაკებებს პო-ლო სამი დღის განმავლობაში ენ-ერგოულად ანარმოებდა, რომე-ლთა შედეგად სამი უცხოური – ავსტრიული, უკრაინული და ყა-ზახური კომპანიები გამოიკვეთა.

მისივე თქმით, ცნობილ უკ-რაინურ და ყაზახურ კომპანიე-თან მოლაპარაკებები უკვე დას-რულდა. ისინი მზად არიან, ჭია-თურმანგანუშისა და ვარციხეპე-სის შესაძენად 100 მილიონი დო-ლარი გაიღონ. თუმცა, ყურა-დღება ავსტრიულ კომპანიაზე შეჩერდა, რომელმაც ასევე 100 მილიონი დოლარის გადახდის მზადყოფნა გამოთქვა. როგორც პრემიერი აცხადებს, მომავალმა ინვესტორმა **"თავისი განზრახ-ვების სერიოზულობის დანამტ-კიცებლად უკვე მოახდინა ათი მილიონის დეპონირება."**

ს/ს "ჭიათურმანგანუშისა" და "ვარციხეპეისს" კასკადის პოტე-ნციურ ინვესტორთა განცხადე-ბი 10 იანვრამდე მიიღება, 11 იან-ვარს კი წინადადებათა პაკეტები საჯაროდ, ჟურნალისტების თან-დასწრებით გაიხსნება და იქიდან საუკეთესო შეირჩევა.

პრემიერის თქმით, საუკეთე-სო წინადადება, პირველ რიგში, გულისხმობს თანხას, რომელიც ბიუჯეტში პრივატიზაციის შე-დეგად უნდა შევიდეს, ასევე საი-ნვესტიციო გეგმასა და მუშახე-ლის დასაქმებას.

"ვისაც სურვილი აქვს, გა-მოგვეხმაროს," - განაცხადა ჟვანიამ გუშინ საგანგებოდ გამა-რთულ პრესკონფერენციაზე.

კვლავ აქტუალური რჩება "საოკეანო სანაოსნოსა" და დაგ-

მთავრობა კორკორაციული კავშირალი შემოსვლის შესაძლებლობას არ იყენებს

საქართველოს მთავრობა პრივატიზაციის პროცესის გან-ხორციელებისას არ იყენებს ქვე-ყანაში კორპორაციული კაპიტა-ლის შემოსვლის შესაძლებლობ-ას და უპირატესობას კანამოთა ერთი კონკრეტული კომპანიისა-თვის მიყიდვას ანიჭებს. ამის შე-სახებ პრაიმ-ნიუსს ეკონომიკა-რმა ექსპერტმა სანდრო თვალჭ-რელიძემ განუცხადა.

მისი მოსაზრებით, საპრივა-ტიზაციო ობიექტების ნუსხაში შეტანილი საწარმოების ცალკე-ული აქციების გაყიდვა სახელმ-წიფოსთვის და საშუალო და მკი-რე ბიზნესის წარმომადგენლები-სთვის უფრო მომგებიანი იქნე-ბოდა.

"პრივატიზაციის სახელმწი-ფოს მიერ არჩეული ფორმით განხორციელება საშუალო და

სამკურნალო ცენტრი „ასპინძა“ აუქციონზე გაიყიდება

ქრონიკულ ავადმყოფთა ბა-ლნეოლოგიური მეურნელობისა და სამედიცინო რეაბილიტაციის ცენტრი "ასპინძა" 27 დეკემბერს აუქციონის წესით გაიყიდება. როგორც "პრაიმ-ნიუსს" ეკო-ნომიკური განვითარების სამინი-სტროში განუცხადეს, აუქციონ-ზე გამოტანილი ობიექტის სა-ნეფის ფასი 14 ათას 818 აშშ დო-ლარია. აუქციონი დაბა ასპინძა-ში ჩატარდება.

აუქციონის პირობების თანა-ხმად, ცენტრის მყიდველს 5 წლის განმავლობაში სამკურნა-

თი გამყრელიძის თემა. თუ სანა-ოსნოს პრივატიზაციით უკმაყო-ფილო გამყრელიძეს ორი დღის წინ პრეზიდენტი გამოეხმაურა, გუშინ მემარჯვენე ოპოზიციის ლიდერი პრემიერ-მინისტრის პრესკონფერენციის ერთ-ერთ მთავარ პერსონაჟად იქცა.

ჟვანია გამყრელიძეს რწმუ-ნებათა სიგელის გადაცემას სთა-ვაზობს, რათა ამ უკანასკნელმა ერთი კვირის განმავლობაში, მთავრობის სახელით, მას "საო-კეანო სანაოსნოს" გაყიდვასთან დაკავშირებით ინვესტორ კომპა-ნიებთან მოლაპარაკებები აწარ-მოოს.

როგორც ჟვანიამ განაცხადა, საქართველოს მთავრობა "საოკე-ანო სანაოსნოს," ვალების გარე-შე, 107 მილიონ დოლარად ყიდის. **"თუ ბატონი გამყრელიძე, ბატონი ბერძენიშვილი, ან ნე-რისმიერი სხვა ბატონი თვლის, რომ მას შეუძლია საქართველ-ოს საოკეანო სანაოსნო ვალებ-ის გარეშე უფრო დიდ ფსად გაყიდოს, ჩვენ ამ ბატონებს სტუმს დავუკრავთ და მადლობა-საც ვუბნევით,"** - განაცხადა პრე-მიერმა.

შევახსენებთ, რომ საქართვე-ლოს მთავრობამ გასულ კვირას დაწიურ კომპანია "გრინოუკ გრუპთან" მემორანდუმი გააფო-რმა, რომლის მიხედვითაც, აღნი-შნული კომპანია 107 მილიონი დოლარის გადახდის მზადყოფნა ადასტურებს. დაწიდვით სა-ნაოსნოს 72 მილიონი დოლარის ვალზე პასუხისმგებლობასაც იღებენ. თუმცა, როგორც ჟვანია ამტკიცებს, მთავრობას გამო-ცხადებულად აქვს ტენდერი და 27 დეკემბრამდე ტენდერში მონაწი-ლეების მსურველთა განცხადე-ბების მიღება გაგრძელდება.

როგორც გუშინ აღინიშნა, ამ დღეებში მთავრობა ასევე ასრუ-ლებს მოლაპარაკებებს კრწანის-ის სამთავრობო რეზიდენციის გაყიდვასთან დაკავშირებით. ყუ-რადღება შეჩერდა ამერიკულ ჯგუფზე, რომელიც რეზიდენცი-აში 15 მილიონი დოლარის გადა-ხდას აპირებს. **"შემდეგ რომ ჩვენმა ოპონენტებმა არ შემოი-რტყან თავში, ჩვენ ორჯერ უფ-რო მეტის გადახდა გვინდოდა და არ დავცალდებო, მინდა ყვე-ლას მივმართო თქვენი მეშვეო-ბით, თუ ვინმეს გყავთ უკეთესი მყიდველი, მომღვერო სამი დღის განმავლობაში გვაცნობ-ეთ,"** - აღნიშნა ჟვანიამ.

მცირე მენარმეებს პრივატიზა-ციის პროცესში მონაწილეობის შესაძლებლობას უსპობს. საწარ-მოთა აქციების საბით გაყიდე-ის შემთხვევაში, შესაძლებელია ისეთი საწარმოების გაყიდვაც, როგორებიცაა "თბილგაზი" და "თბილისის მეტროპოლიტენი," - თქვა თვალჭრელიძემ და მავა-ლითისათვის საფრანგეთის რკი-ნიგზა მოიყვანა, რომლის 99 პროცენტის აქციონერი, საფრან-გეთის მოსახლეობაა.

ეკონომიკური ექსპერტი ქვე-ყანაში მომდინარე პრივატიზაცი-ის პროცესს ზოგადად დადებით-ად ფასებს და წინგადადგმულ ნაბიჯს უწოდებს, ხოლო პროცე-სის კრიტიკის პოლიტიკურ ჭრი-ლში გადატანა დაუშვებლად მია-ჩნია.

პრაიმ-ნიუსი

ლო დაწესებულების პროფილის შენარჩუნება და სარემონტო-აღდგენითი სამუშაოების ჩატა-რება ევალებოა. "ასპინძის" საწესდებო კაპი-ტალი 35 ათას 190 ლარს შეადგ-ენს, ხოლო მინის ფართობი - 3 ათას 38 კვადრატულ მეტრს. აუქციონის პირობებით, მყი-დველმა გასაყიდი ფასის 51 პრო-ცენტი ყიდვიდან ერთ თვეში უნ-და დაფაროს, ხოლო დარჩენილი თანხა - მომდევნო ერთი წლის განმავლობაში.

პრაიმ-ნიუსი

ტონი ბლერის აღმოსავლური ტურნა

ევროპის გააქტიურებაზე ზრუნვა თუ წინასაარჩევნო კამპანია?

ნიკა თარაშვილი

ახლო აღმოსავლურ ტურნეში მყოფი დიდი ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრის, ტონი ბლერის ინიციატივით მომავალ წელს ლონდონში საერთაშორისო კონფერენცია გაიმართება. კონფერენციის თემა, ბუნებრივია, აკერ უკვე ოთხი წელია, ჩიხში შესული არაბ-ისრაელის კონფლიქტის სამშვიდობო მოგვარებაა. თუმცა, გუშინ ბევრი ექსპერტი, ალბათ, არცთუ უსაფუძვლოდ შენიშნავდა, რომ კონფლიქტის მოგვარების გზები პალესტინის მიწაზე საძიებელი და არა სადმე სხვაგან. ზოგიერთმა დასაკლურმა გამოცემაში დიდი ბრიტანეთის მთავრობის მეთაურს აღმოსავლური ტურნეს საარჩევნო მიზნებისთვის გამოყენებაშიც კი დასდო ბრალთ.

ისრაელის მიერ ღაზას სექტორის დატოვება, მხოლოდ პალესტინაში პოლიტიკური და ეკონომიკური სტაბილურობის და უსაფრთხოების უზრუნველყოფის შემდეგ არის შესაძლებელი. ამის შესახებ იერუსალიმში მყოფმა დიდი ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრმა ტონი ბლერმა, ისრაელის მთავრობის მეთაურთან არიელ შარონთან ერთობლივ პრესკონფერენციაზე განაცხადა.

ბლერის თქმით, პალესტინაში ვითარების სტაბილიზაციისთვის აუცილებელია, ავტონომიის ახალმა ხელმძღვანელობამ მკაფიო სამშვიდობო გეგმა შეიმუშაოს. "მხოლოდ ამის შემდეგ გახდება შესაძლებელი ისრაელის მიერ ღაზას სექტორის დატოვება და კონფლიქტის მხარეების მოლაპარაკებების მაგიდასთან დაბრუნება. თუმცა, პალესტინის და ისრაელის ტერიტორიაზე ტერორისტული აქტიურობის შეწყვეტის გარეშე წარმატების მიღწევა შეუძლებელია", - აღნიშნა ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრმა.

თავის მხრივ, არიელ შარონმა დასძინა, რომ ნებისმიერი სამშვიდობო პროცესი ტერორიზმის სრულდამარცხებას ითვალისწინებს. მისი თქმით, მთავარია, რომ პალესტინის ახალ ლიდერს, ტერორიზმის შეჩერების და სამშვიდობო პროცესის მხარდგომის, ისრაელთან თანამშრომლობის სურვილი ჰქონდეს.

ტონი ბლერი იერუსალიმში ერთდღიანი ვიზიტით იმყოფებოდა. იგი რამალაში გაემგზავრა, სადაც პალეს-

ტონი ბლერი ახლო აღმოსავლეთში არსებული პრობლემების მოგვარებაში ევროპის გააქტიურებას ცდილობს.

ტინის ლიდერებსაც შეხვდა. აღსანიშნავია, რომ ბლერი პირველია ევროპელ ლიდერებს შორის, რომელმაც ისრაელის არაფატიის გარდაცვალების შემდეგ პალესტინის ავტონომიაში ჩავიდა. მაგრამ ამ პოლიტიკოსისა და მის მხალაში ვიზიტის მთავარი მიზანი ახლო აღმოსავლეთის საკითხზე საერთაშორისო კონფერენციის ჩატარების პერსპექტივების განხილვა იყო.

როგორც ბრიტანეთის მთავრობის მეთაურმა აღნიშნა, კონფერენცია პალესტინის ტერიტორიაზე რეფორმების ჩატარებას და პალესტინის ეროვნულ ადმინისტრაციაში ხელისუფლების დემოკრატიული ინსტიტუტების შექმნას მიეძღვნება.

უნდა ითქვას, რომ დიდი ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრის ახალმა ინიციატივამ დიდი გამოხმაურება გამოიწვია. გუშინ ბრიტანული გაზეთები ექვსაც გამოთქამდნენ, რომ მსგავსი კონფერენციები პოლიტიკური ტრბლუნის როლს ასრულებს და, ჩვეულებრივ, უშედეგოდ, ან მხოლოდ ფორმალური შინაარსის დოკუმენტების ხელმოწერით სრულდება.

მიუხედავად ამისა, გუშინ ბრიტანული "თაიმსი" წერდა, რომ შესაძლოა, ლონდონში დაგეგმილ კონფერენციას რეალური შედეგიც მოჰყვეს. გაზეთის აზრით, მთავარია, განსახილველი საკითხების რიცხვი მინიმუმამდე დაივიდეს და უფრო კონკრეტული მიზნარს შეიძინოს.

ძალზე ბევრი რამ იქნება დამოკიდებული თავად პალესტინელთა

პოზიციაზეც. მართალია, ტონი ბლერის რამალაში ჩასვლამ და არაფატიის ყველაზე საგარაუდო შემცველ მამამედ აბასთან შეხვედრამ, უკანასკნელის პოზიციები უდავოდ გააძვარა, მაგრამ ამ პოლიტიკოსისა და მის მხარდამჭერთა გარდა, პალესტინის პოლიტიკურ ცხოვრებაში ექსტრემისტული ორგანიზაციები ისევ რჩებიან (ჰამასი, ფათჰი, ისლამური ჯიჰადი და ა.შ.) და შესაძნევე გავლენასაც იწარჩუნებენ.

გუშინ ბრიტანულ პრესაში ტონი ბლერის უცხოური ტურნეების სხვა, ერთგვარ "პოპულისტურ" დანიშნულებაზეც საუბრობდნენ. გაზეთი "გარდიანი" ერთგვარი ქლიკით აღნიშნავდა, რომ პრემიერ-მინისტრის ვიზიტები შესაძლოა, უფრო მეტად ბრიტანული აუდიტორიისთვის იყო განკუთვნილი. მართლაც, მისი ჩასვლა ბალდადსა და ბასრაში, მხოლოდ "მაყურებელზე" გათვლილ შუეს შვავდა, ხოლო თავად ბლერს ერაყის პოლიტიკურ ცხოვრებაში რეალურად ჩართვის არანაირი შანსი არ ჰქონია. არიელ შარონთან და მამამედ აბასთან შეხვედრებიც კი, მათი უდავოდ დიდი მნიშვნელობის მიუხედავად, რელიურ შედეგზეც უფრო მეტად, სიმბოლურობით იყო აღსაესე.

"ტონი ბლერის ფიქრები ახლა მხოლოდ მოსალოდნელი არჩევნების გარშემო ტრიალებს. ეს არჩევნები კი, არა ერაყის ან პალესტინის არჩევნები, არამედ დიდი ბრიტანეთის, - წერს "გარდიანი", - გაერთიანებული

სამეფოს მორიგი საპარლამენტო არჩევნების წინ ბლერმა უნდა დაარწმუნოს ამომრჩეველი, რომ არ აპირებს გაექცეს ომისშემდგომი ერაყის, რილად რომ ვთქვათ, არასტაბილურ ვითარებაზე პასუხისმგებლობას და მზადაა, სერიოზულად ჩაერთოს ახლო აღმოსავლეთის სამშვიდობო პროცესში."

კრიტიკის მიუხედავად, დიდი ბრიტანეთის პრემიერ-მინისტრის ახლო აღმოსავლური ტურნე დასკულურმა პრესამ მთლიანობაში დადებითად, თუმცა ერთგვარი სიფრთხილით შეაფასა. რასაკვირველია, ახლო აღმოსავლეთში, მით უმეტეს ერაყში, "პოლიტიკურ ამინდს" ამერიკელები ქშნიან, მაგრამ ტონი ბლერი იმისთვის მაინც იმსახურებს შექებას, რომ არსებული პრობლემების მოგვარება განსხვავებულ, ევროპულ სიბრტყეში გადაიტანა.

კიდევ ერთი საფურაღებო მომენტი - აქამდე გავრცელებული ინფორმაციით, არიელ შარონი მომავალი წლის დასაწყისში ლონდონში დაგეგმილ კონფერენციაში მონაწილეობას არ აპირებდა. გაკეთებული განცხადებებით თუ ვიშკვლეობთ, შარონის დამოკიდებულება ამ საკითხისადმი ტონი ბლერთან შეხვედრის შემდეგაც უცვლელად დარჩა. საინტერესოა, როგორ მოხდება ახლო აღმოსავლეთის კონფლიქტის მოგვარება ისრაელის მონაწილეობის გარეშე? ან, იქნებ, უფრო "დიდი" სახელმწიფოს ჩარევამ შეაცვლევინოს ისრაელს პოზიციები?

ბრიტანეთის მთავრობის სამშვიდობო პოლიტიკის მიზანმიმართული ანაღბურება

ბრიტანეთის მთავრობის ასობით ათასი დოკუმენტი მანამდე განადგურდება, სანამ დიდ ბრიტანეთში ძალაში შევა კანონი ინფორმაციის თავისუფლების შესახებ. აღნიშნული კანონი ჯერ კიდევ ოთხი წლის წინ მიიღეს, თუმცა მხოლოდ 2005 წლის 1 იანვრიდან ამოქმედდება, წერს გაზეთი "ინდეპენდენტი". ბრიტანეთის სამთავრობო არ-

ქივებში არსებული დოკუმენტების რიცხვი, რომელსაც განადგურება უნერია, უკანასკნელი ოთხი წლის მანძილზე თითქმის გაორმაგდა. მაგალითად, 1999-2000 წლებში განჭრობისა და მრეწველობის სამინისტრომ 52605 დოკუმენტური ფაილი ნაშალა, 2003-2004 წლებში - 97020 ფაილი. საარქივო მასალებს აქტიურად ანადგურებენ თავდაც-

ვის, ფინანსთა სამინისტროებში და რამდენიმე სხვა უწყებაში. არქივის წმენდამ შესაძლოა ის გამოიწვიოს, რომ ისტორიკოსები და სხვა მეცნიერები ერაყში შეჭრისა და დიდი ბრიტანეთის მონაწილეობით სხვა შეიარაღებული კონფლიქტების შესახებ (მაგალითად, ფოლკლენდის კუნძულებზე განხორციელებული ოპერაცია) მნიშვნელოვანი დო-

კუმენტების გარეშე დარჩებიან. ბრიტანეთის ხელისუფლების ოპოზიცია ამტკიცებს, რომ დღევანდელი მთავრობა ცდილობს იმ მასალების საიდუმლოდ შენახვას, რომლებსაც გრიფი "საიდუმლო" აესხენება. ოფიციალურად, ბრიტანეთის მთავრობაში განაცხადეს, რომ მნიშვნელოვანი დოკუმენტები არ განადგურდება.

პეტინი ეროვნული ავტოკრატიი თუ მოქნილი სტრატეგია

პირველი გავრდიად ამ მხრივ, ჩვენ სხვებზე არც უარესი და არც უკეთესი ვართ," - განაცხადა საკუთარ სიმარტლეში დარწმუნებულმა ავტორმა მმარტელმა. თუმცა, "კაგებე"-ს სკოლაგამოკლილ მმართველს რამდნად მოსონს ქეშმარიტ დემოკრატიული ფასეულობები, ხელისუფლების ავტოკრატიზაციის მცდელობის მაგალითითაც კარგად ჩანს. თავლახინოებისათვის, ქვეყნის უზარმაზარი ტერიტორიის, მოსახლეობის ეთნიკური მრავალფეროვნებისა და ტერორიზმისა და დემინტეგრაციის მზარდი საფრთხის პირობებში გუხერანტარების დანიშვნა პუტინს ოპტიმალურ გამოსავლად მიაჩნია. "მიმანია, რომ ხელისუფლების ადგილობრივი საკანონმდებლო ორგანოების დეუტატების მიერ რუსეთის პრეზიდენტისგან შეთავაზებული კანდიდატურისთვის ექნისყრა და გუბერნატორის ამ გზით არჩევა ჩვენს პირობებში მისაღებია, მით უფრო, რომ ზემოაღნიშნულ დეუტატებს თავად ხალხი ირჩევს ფარული კენჭისყრით. ეს სისტემა არ არღვევს დემოკრატიის ძირითად პრინციპებს, რომელიც რუსეთის ფედერაციის კონსტიტუციის უდევს საფუძვლად," - აღნიშნა ვლადიმირ პუტინმა. ფედერაციის საბჭოს რეფორმაზე საუბრისას ვლადიმირ პუტინმა განაცხადა, რომ მისი ინიციატივა პარლამენტის ზედა პალატის რეფორმირებასთან დაკავშირებით გერეიონულ ხელისუფალთა ხელში ხელისუფლების ორი შტოს - აღმასრულებელი და საკანონმდებ-

ლო ძალაუფლების კონსოლიდირების თავიდან აცილებით იყო გამოწვეული. პრესკონფერენციაზე ვლადიმირ პუტინმა რუსეთის საბჭოური ტიპის უნიტარულ სახელმწიფოდ გადაქცევის ტენდენცია უარყო. ყოფილი საბჭოთა სივრცისადმი სწორხაზოვანი დამოკიდებულების მქონე პუტინმა შემოფარებით ისაუბრა დასავლეთის "ორმაგ სხადიარტებზე". მისთვის გაუგებარია, რატომ შეიძლება ავღანეთსა და კოსოვოში უკვე ჩატარებული, ხოლო ერაყში იანვარში დაგეგმილი არჩევნების საერთოლიანად და დემოკრატიულად მიჩნევა მაშინ, როცა ჩქჩქნებში არჩევნების მონიტორინგზე უარი განაცხადა დასავლეთმა, არადა, რუსეთმა ხომ "შეძლო" ჩქჩქნებში ომის დასრულება და სახელისუფლებო ორგანოების ფორმირება.

კრიტიკული იყო მისი განცხადებები პოლონეთის პრეზიდენტის ალექსანდრ კვასნევკის მისამართითაც, რომელიც უკრაინის კრიზისთან თავის დაღწევის მიზნით გამართულ მოლაპარაკებებში ერთ-ერთ მნიშვნელოვან პოლიტიკურ ფიგურას წარმოადგენდა. "რას ნიშნავს, რუსეთი უკრაინის გარეშე უკეთესია, ვიდრე უკრაინით? ასეთი ფორმირება მე უადგილოდ მიმანჩია და უფრო იმ ადამიანის ნათქვამს მგავს, რომელსაც უფლებამოსილების ვადა ეწურება და ხვალინდელ დღეზე ფიქრობს, ვიდრე მოქმედი პრეზიდენტის მიერ გაკეთებულ განცხადებას," - გაცხარდა ვლადიმირ პუტინი. "პოსტსაბჭოთა სივრცეში ურთიერთობებს ჩვენ უკიდურესად კორექტულ რეჟიმში ვაგ-

ებთ. რუსეთი იუგოსლავიური ვარაინტის შესაბამისად არ მოქცეულა, პირიქით, მან ყველაფერი გააკეთა, რათა პოსტსაბჭოთა ქვეყნები დამოუკიდებლად განვითარებულიყვნენ. სწორედ ამიტომ, ზემოხსენებული ფორმულირების განმარტებაა საჭირო. თუ ეს მეზობლებთან რუსეთის ურთიერთობების განვითარების მეზუღვას ნიშნავს, მაშინ ეს ერთმნიშვნელოვნად რუსეთის ფედერაციის იზოლირების მცდელობაა. არა მგონია, ეს აშშ-ს პოლიტიკურ ინტერესებს შეესაბამებოდეს, ყოველ შემთხვევაში, ამას აუცილებლად ვკითხავ ჯორჯ ბუშს მომავალი წლის თებერვალში დაგეგმილ სამიტზე. თუ ეს ასეა, მაშინ ჩქჩქნეთის მიმართ დასავლეთის პოზიცია უკვე გასაგები ხდება. ეს იმას ნიშნავს, რომ რუსეთის ფედერაციის შემარყვევლი ელემენტების დანერგვის პოლიტიკას ატარებენ," - აღნიშნა პუტინმა. თუმცა, ზოგადად აშშ-სთან ურთიერთობებით რუსეთის პრეზიდენტმა კმაყოფილება გამოთქვა, რაც ეკონომიკურ და ტერიორიზმის წინააღმდეგ სფეროში ურთიერთთანამშრომლობით ასხნა. "ჩვენ აშშ-სთან ერთად მსხვილ ბირთვულ სახელმწიოებს წარმოვადგენთ და დიდი პასუხისმგებლობა გვაკისრია. ვვიკრო, ჩვენი ურთიერთობების ქვაკუთხედს სწორედ ჩვენი ეროვნული ინტერესები წარმოადგენს. ზოგიერთ საკითხში აზრთა სხვადასხვაობის მიუხედავად, ჯორჯ ბუშს მე სასესიბო ვენდობი, როგორც პარტნიორს," - დასძინა რუსეთის პრეზიდენტმა.

უკრაინასთან დაკავშირებით კი პუტინს პოლიტიკური საკითხების არაკანონიერი მეთოდებით მოგვარების გამო უკმაყოფილება არ დაუშლავს. თუმცა, ვინაიდან კრემლის ფავორიტს 26 დეკემბრს გამარჯვების ნაკლები შანსი აქვს, პუტინს მხოლოდ ისლა დარჩენოდა, უკრაინის ახალ პრეზიდენტთან კონსტრუქციული თანამშრომლობის იმედი გამოეთქვა. "იმედი მაქვს, იუშენკოს გარემოცვაში არ აღმოჩნდებიან ის ადამიანები, რომლებიც თვითნებ პოლიტიკურ ამბიციებს ანტირუსულ და სიონისტურ ლოზუნგებზე აგებენ. იმედი გვაქვია, რომ წუთიერი პოლიტიკურ ამბიციებზე საღი აზრი და ეროვნული ინტერესები გაიმარჯვებს," - განაცხადა პუტინმა.

მომდარი კატაკლიზმების მიუხედავად, მიმდინარე წლის შეფასება პუტინის მხრიდან დადებითი იყო, რომელსაც რუსეთის მოქალაქეებისათვის ბესლანის ტრაგედია აშუქავდა. თუმცა, საკითხავია, ჩქჩქური კამპანიის პერმანენტული წარუმატებლობის, ბესლანის ტრაგედიის, ეკონომიკური ზრდის შენელების, დემოკრატიიდან ავტორიტარიზმისაკენ აღდებული კურსის, უკრაინის დაკარგვისა და იზოლაციის მიზეზს ავტორიტარულ მმართველს მხოლოდ სახელისუფლებო ვერტიკალის გამყარებისა და დასავლეთთან ურთიერთობების დაძაბვის ფონზე, აღმოსავლეთით "სამკუთხედის" (რუსეთი-ჩინეთი-ინდოეთი) შექმნის მცდელობა აძლევდეს.

პრაზიდანა ბუშის რეიტინგი ესვას

აშშ-ს უსაფრთხოების უკეთესი გარანტის იმითვე ხელშეორედ არჩეული ჯორჯ ბუში, თავის მიერე საპრეზიდენტო ვადას, ერაყის ომის გამო, მზარდი საზოგადოებრივი უკმაყოფილების ფონზე იწევს. ამეერად, საზოგადოებრივი გამოკითხვის ორმა შედეგმა ერთდროულად უჩვენა, რომ ამერიკელთა უმრავლესობა პირველად ამ კამპანიის დანაყებდან უარყოფითად არის განწყობილი ერაყის კამპანიის მიმართ.

აღნიშნულმა გამოკითხვამ კიდევ ერთი, თითქოს უცნაური ფაქტი გამოამწუხრა - ხელშეორედ არჩევიდან სულ რაღაც თვენახევრის შემდეგ ჯორჯ ბუშის რეიტინგი 50 პროცენტზე დაბლა დაეცა. Washington post/ABC News-ის მიერ ჩატარებული გამოკითხვით ამერიკელთა 56 პროცენტი მიიჩნევს, რომ ერაყის კამპანია ნამდვილად არ ღირს იმ მსხვეპლის ფასად, რასაც საერთაშორისო კოალიციის ხელმძღვანელი საკუთარი ჯარისკაცების სისხლით იხდის. ამასთანავე, გამოკითხულთა 57 პროცენტს არ მოსონს აშშ-ს მიერ ომის წარმოება ერაყში, მიუხედავად იმისა, რომ პარალელურად, 55 პროცენტის აზრით, ტერორიზმთან ბრძოლა კვლავაც უშიერელებს ამოცანა.

მეორე გამოკითხვა, რომელიც CNN/USA Today/Gallup-ის მიერ იყო ორგანიზებული, ასევე უჩვენებს, რომ ამერიკელთა ნახევარზე მეტი არ ეთან-

კოჩა ელიზაბარაშვილი

ერაყის მთლიანობა საფრთხეში აღმოჩნდა. ორ მთლიანმდე ერაყელმა ქურმა დამოუკიდებელი ქურული სახელმწიფოს შექმნის შესახებ რეფერენდუმის ჩატარება მოითხოვა. გავროს ხელმძღვანელობა, ერაყის დროებითი მთავრობა და ანგლო-ამერიკული კოალიცია ფიქრობს, როგორ მოავგაროს შექმნილი მდგომარეობა.

1,7 მთლიონ ერაყელი ქურთის მიერ ხელმოწერილი კოლექტური მიმართვა ახლახანს გადაეცა გავროს ხელმძღვანელობას, ერაყის დროებით მმართველ საბჭოს და საერთაშორისო კოალიციის სარდლობას. "უკანასკნელი 13 წლის მანძილზე, ქურთები საერთაშორისო მმარაჭერის საშუალებით სამხრეთ ქურთისტანში (ჩრდილოეთ ერაყი) დეფაქტო დამოუკიდებლობის სტატუსს ფლობდნენ. მათ აღარ სურთ არაბი ხალხის ძალაუფლების ქვეყ ყოფნა," - ნათქვამია პეტიტიაში.

დოკუმენტში ხაზგასმითაა აღნიშნული, რომ ქურთები ერაყელი არაბებისგან ეთნიკურად, კულტურულად და ფილოსოფიით განსხვავდებიან. პეტიტის ავტორთა მტკიცებით, რეფერენდუმი მიიღობაც არის აუცილებელი, რომ ბოლო 80 წლის განმავლობაში ქურთები ერაყელი არაბების მმრდან რეპრესიებსა და ეგნოციად განიცდიდნენ. კატარის ტელეკომპანია "ალ-ჯაზირას" ინფორმაციით, მარტო ერაყის ქურთისტანში რეფერენდუმის შესახებ პეტიტიაზე "თითქმის 2 მთლიონი" ხელმოწერა მოაგროვეს. არაბული ტელერხის მოწვევებით, ერაყელი ქურთები რეფერენდუმის დაუყოვნებლად ჩატარებას არ მოითხოვდნენ. ისინი მზად არიან, სულ ცოტა, 30 იანვრამდე მოიცადონ. 30 იანვრა ერაყში საყუველთაო არჩევნები ტარდება. საგარეოლო, ერაყელები ჯერ ეროვნულ პარლამენტს აირჩვენ, რომელიც თავის მხრივ ახალ მთავრობას დაამტკიცებ და კონსტიტუციის შედენას დააკვირდება. ამჟამად ერაყს დროებითი საბჭო მართავს, რომელშიც ქურთების წარმომადგენლებიც მდლიან.

მიუხედავად ამისა, ქურთის დღევანდელი ხელისუფლება გამორჩეხავს ქურთული თემის გამოკვლევკვებას და დანადგურდება. ქურთული სახელმწიფოს

ბიზნას ადმინისტრირების მაგისტრის პროგრამა მენეჯერებისათვის

CERMA ტრეინინგი

სანარმოთა რესტრუქტურიზაციისა და მენეჯმენტის დახმარების ცენტრის "CERMA ჯგუფის" წევრი, რომელიც ახორციელებს "ბიზნეს ადმინისტრირების მაგისტრის პროგრამას" კერძო სექტორის მენეჯერებისათვის, ამჟამად იწყებს დაინტერესებული პირების შერჩევას საფინანსო კურსის გასაყვლად. სწავლება მიმდინარეობს ქართულად 3-ჯერ კვირაში, დღეში 2 საათი. განაცხადების მიღების საბოლოო ვადაა 2005 წლის 5 იანვარი.

სასწავლო გრაფიკის, მეთოდოლოგიისა და სხვა დეტალური ინფორმაციისათვის იხილეთ: www.mba.ge

დაინტერესების შემთხვევაში გთხოვთ მიმართოთ ნიკო მელიქიძეს.
ტელ.: 420 415 ან 420 417
ელფოსტა: nmelid@cerma.ge

ს.ს. "თელასი" გაყიდის:

N	ა/შ მარკა, მოდელი	გამოცევის წელი	ა/შ ფერი	ფასი
1	Jeep Grand Cherokee 4.0	1998	ნაილე	\$ 7000
2	Opel Frontera 2.4i	1992	მავი	\$ 3500
3	ზიდ 43140 (ზორტაინი)	1986	ღია ღურჯი	500 ლარი

დაინტერესებულმა ორგანიზაციებმა და კერძო პირებმა დაწეროლებითი ინფორმაციის მისაღებად მოგვმართონ სს "თელასის" კონტრაქტებისა და შესყიდვების განყოფილებაში;

ტელეფონის ნომრებზე: 77 98 55; 77 98 57; 77 98 53; 77 99 29

ანა დოლიძე

განსაკუთრებული დასაბუთება არ სჭირდება იმის მტკიცებას, რომ წინასწარი პატიმრობის შეფარდება საქართველოში რეკოლუციის შემდეგ გახშირდა. თავად ხელისუფლებაც არ ცდილი, რამენაირად მიეჩქმალა ეს ფაქტი.

ერთი მხრივ, იმას, რომ საზოგადოებას კარგად ეგრძნო გახშირებული დაპატიმრებები, მასმედიის საშუალებებმა შეუწყვეს ხელი, როდესაც 2004 წლის პირველი ნახევრის განმავლობაში საქართველოს ყველა სატელევიზიო არხი "რეალიტი შოუს" სტილში გადასცემდა სპეცრაზმების მიერ სხვადასხვა თანამდებობის პირების დაკავებისა და დაპატიმრების სანახაობას. დაკავებისა და დაპატიმრების კანონიერებასა და მიზანშეწონილობაზე რომ არ ვიმსჯელოთ, ვინაიდან ამაზე ქვემოთ ვრცლად გვექნება საუბარი, უნდა აღინიშნოს ისიც, რომ რეპორტაჟების გაკეთებისას არაგინ დაგიდევდათ დაკავებულის უდანაშაულობის პრეზუმფციას თუ მისი პირადი ცხოვრების ხელშეუხებლობისა თუ საიდუმლოების უფლების დაცვას. შესაბამისად, მაყურებელმაც გული იფერა ექს-მოხელეების აღნაგობისა თუ საცვლების თვალყურებით.

მეორე მხრივ, სამართალდამცავი ორგანოების მხრიდან წინასწარი პატიმრობის ხშირ გამოყენებას ციხეებში არსებული მდგომარეობაც ადასტურებს.

2004 წლის 15 ნოემბრის მდგომარეობით, N1 თბილისის საპრობოლენო იმყოფება 3259 პატიმარი, მაშინ, როდესაც იგი მხოლოდ 2020 პატიმარზეა გათვალისწინებული. პრაქტიკულად, ეს გულისხმობს, რომ საქნებში შექმნილია ღირსების შემლახავი მდგომარეობა, როდესაც 26-კაციანი საკანში 60 ადამიანია მოთავსებული, რომელთაც რიგრიგობით სძინავთ, დასაჯდომი ადგილიც კი არ აქვთ და რომლებიც საკუთარი ფეკალიების სუნით სუნთქავენ.

საბოლოო ჯამში, მასმედიის გულმოდგინების, უცხოელ დამკვირვებელთა აღმოვრებისა თუ საზოგადოებრივი ორგანიზაციების პატიმრობის გამო, მოსახლეობას მართლულად ჩამოუყალიბდა შთაბეჭდილება, რომ წინასწარი პატიმრობა ალკვეთის ერთადერთ ღონისძიებად იქცა. თუმცა, ცოცხა გამხსლილი ვოხს: დღემდე, ძირითადად, ყველა დისკუსია გახშირებული პატიმრობისა და მისი კანონიერების თაობაზე ინდივიდუალურ საქმეებსა თუ განხორციელებულ სჯულობას არ გასცილებია. არავის გაუკეთებია 2004 წლის განმავლობაში მომხდარი დაპატიმრებების სტატისტიკური ანალიზი. ამ დანაკლისის აღმოსაფხვრელად ახალგაზრდა იური-სტთა ასოციაციამ სცადა, თბილისის მასშტაბით მაინც მოეპოვებინა სასამართლოებიდან ინფორმაცია ამ წლის განმავლობაში განხორციელებული წინასწარი პატიმრობის შესახებ. ასოციაციას არ გააჩნია ამბიცია, რომ ეს კვლევა ყოვლისმომცველი ან განსაკუთრებული ღრმავ. ჩვენი მიზანია, მკითხველს წარვუდგინოთ მცირე, მაგრამ დასაბუთებული სურათი ამ სფეროში არსებული შემზარავი მდგომარეობისა.

რამდენი შუამდგომლობა იქნა შესული ალკვეთის ღონისძიებად დაპატიმრების შერჩევის შესახებ და მათგან რამდენზე იქნა შერჩეული ალკვეთის ღონისძიებად დაპატიმრება 2004 წლის იანვრიდან 1 ნოემბრამდე შემდეგ სასამართლოებში:

სანამ წინამდებარე ინფორმაციის ჩვენეულ ანალიზს შემოგთავაზებდეთ, აუცილებელია, წარმოვადგინოთ საქართველოს კანონმდებლობის მოკლე ექსკურსი წინასწარ პატიმრობასთან დაკავშირებით.

საქართველოს კონსტიტუციის მე-18 მუხლის თანახმად, "ადამიანის თავისუფლება ხელშეუვალია. თავისუფლების აღკვეთა ან პირადი თავისუფლების სხვაგვარი შეზღუდვა დაუშვებელია სასამართლო გადაწყვეტილების გარეშე."

სასამართლო ხელისუფლება „წინასწარი პატიმრობის“ კონსტიტუციური მძევალის ხდება

ახალი საკონსტიტუციო ცვლილებები მოსამართლეთა მორჩილების კიდევ ერთ საშუალებას იძლევა

სასამართლოს დასახელება	რამდენი იქნა შემოსული	რამდენი დაიკაო ფილდა	აქედან სამოსტელო დანაშაულზე	დამყოფილ დანაშაულზე
დიდუბუჩი-ღორჯი	361	289	4	4
გლდანი-ნასაღვეცი	515	481	16	14
გაქუხარული	401	384	13	13
მთაწმინდა-კრწანისი	500	451	45	42
ისანი-სამკორი	471	337	12	9
ქ. თბილისის საოლტო სასამართლო	139	77	7	5
ქ. თბილისის საოლტო სასამართლო	832	ადეოკატის საჩივარი დაპატიმრების შეცვლის ან გაუქმების შესახებ	97	8
უზნაქის სასამართლოს სისხლის საქმეთა სასამართლო კოლეგია	22	21	14	13
უზნაქის სასამართლოს სისხლის საქმეთა პალატა	11	11	9	9

სისხლის საპროცესო სამართლებრივი იძულების ღონისძიებათა გამოყენება ყოველთვის დაკავშირებულია პროცესის გარკვეული მონაწილის უფლებათა და თავისუფლებათა შეზღუდვასთან. სწორედ ამიტომ სისხლის სამართლის საპროცესო კანონი დაწვრილებით არეგულირებს აღნიშნულ საკითხს.

სისხლის საპროცესო სამართლებრივი იძულების ღონისძიებები შეიძლება პირობითად დაიყოს ორ სახედ: საქართველოს სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 152-ე მუხლის მიხედვით, ალკვეთის ღონისძიებათა სახეებს მიკუთვნება: ა) დაპატიმრება, ბ) შინაპატიმრობა, გ) პოლიციის ზედამხედველობაში გადაცემა, დ) გირაო, ე) ხელნერილი გაუსვლელობისა და სათანადო ქცევის შესახებ, ვ) პირადი თავდებობა, ზ) არასრულწლოვანი ბრალდებულის მეთვალყურეობაში გადაცემა, თ) სამხედრო მოსამსახურის ქცევისადმი სარდლობის მეთვალყურეობა.

კანონმდებლობის მიხედვით, ალკვეთის ღონისძიებისა და მისი კონკრეტული სახის გამოყენების საკითხის გადაწყვეტილას, მომკვლევი, გამოძიებელი, პროკურორი და სასამართლო ითვალისწინებს წაყენებული ბრალდების სიმძიმეს, ბრალდებულის პიროვნებას, მის საქმიანობას, ასევე, ჯანმრთელობას, ოჯახურ და ქონებრივ მდგომარეობასა და სხვა გარემოებებს.

სისხლის სამართლის საპროცესო კოდექსის 155-ე მუხლის თანახმად, ალკვეთის ღონისძიების გამოყენება და შეცვლა ხდება მოსამართლის ბრძანებით, აგრეთვე, სასამართლოს განაჩენით ან განჩინებით (დადგენილებით). ზემოთ მოყვანილი ცხრილიდან კარგად ჩანს, რომ სასამართლოს მხრიდან წინასწარი პატიმრობის შერჩევისათვის პროკურორის შუამდგომლობის დაკმაყოფილების ხარისხი საშუალოდ 95 პროცენტია. მეტიც, იმ შემთხვევაში, როდესაც რაიონულმა სასამართლოებმა განსაკუთრებული სიმტკიცე გამოიჩინეს და ბრალდებულებს არასაპატიმრო ღონისძიება შეუფარდეს, მათი გადაწყვეტილება განიგრდა პროკურორის მიერ და ბრალდებულთა ნახევარზე მეტი კვლავ საპატიმროში დაბრუნდა (გრ. N6) შედარებისათვის საინტერესოა ადვოკატების მიერ გასაჩივრებული გადაწყვეტილებების დაკმაყოფილების ხარისხი (გრ. N7). როგორც ჩანს, ადვოკატების საჩივართაგან უმცირესობა თუ კმაყოფილებდა.

განსაკუთრებით საინტერესოდ ვთვლით სტატისტიკას სამოხელეო დანაშაულთან დაკავშირებით. ცნობილია, რომ ამ ტიპის დანაშაულთან ბრძოლა ხელისუფლების პრიორიტეტს წარმოადგენს და განსაკუთრებული სახელმწიფოებრივი ინტერესის მატარებელია. შესაბამისად, როგორც ცხრილიდან ჩანს, სასამართლო განუხრელად ახორციელებს აღმასრულებელი ხელისუფლების პოლიტიკას და ამ ტიპის შუამდგომლობების დაკმაყოფილების ხარისხიც თითქმის აბსოლუტურია.

ვთვლით, რომ არსებულ მდგომარეობაში მხოლოდ სასამართლო ხელისუფლების დადანაშაულება არამართებულია. პრობლემის შექმნაში თანაბარი წვლილი და პასუხისმგებლობა მიუძღვის როგორც სასამართლოს, ისე პროკურორულს და მთლიანად სახელმწიფოს.

თუ საქართველოს სამართლებრივი სახელმწიფოსა და ევროპული თა-

ნამეგობრობის თანასწორი წევრობის პრეტენზია აქვს, მაშინ ევროპის ადამიანის უფლებათა სასამართლოს მკაცრი დირექტია, რომ წინასწარი პატიმრობა შეიძლება მხოლოდ სტაბილურად ღონისძიება იყოს, როგორც სასამართლოებისთვის, ისე ყველა სახელმწიფო ორგანოსათვის სახელმძღვანელოს უნდა წარმოადგენდეს. "ნებისმიერ შემთხვევაში, როდესაც სახელდება წინასწარი პატიმრობის გამოყენების რომელიმე მიზეზი და, ამასთანავე, სახელმწიფოში არსებობს წინასწარი პატიმრობის ალტერნატიული ღონისძიებების გამოყენების სისტემა, ხელი-სუფლების ორგანოები ვალდებული არიან, განიხილონ ამგვარი ზომების გამოყენების საკითხი წინასწარი პატიმრობის შეფარდებისას."

შესაბამისად, მხოლოდ მას შემდეგ, რაც დასაბუთებული იქნება ყველა სხვა ალკვეთის ღონისძიების გამოყენების მიზანშეუწონლობა, შეიძლება პროკურორმა დაიბრუნოს თავს უფლება მისცეს და ბრალდებულისათვის ალკვეთის ღონისძიებად წინასწარი პატიმრობა მოითხოვოს.

პროკურორთა წინასწარი პატიმრობის მოთხოვნას უმრავლეს შემთხვევაში მხოლოდ ბრალდებულის მიმალვის საშუალებით ასაბუთებს. დასაშვებია, რომ მრავალ შემთხვევაში ბრალდებულს მართლაც მიემალვოს გამოძიებას და აღარ გამოცხადდეს შემდგომ სასამართლო პროცესზე, თუ მას ამის საშუალება მიეცემა. თუმცა, აქაც, პროკურორთა ვალდებულება, საკუთარ თავს დაუსვას კითხვა, თუ რა არის მიმალვის მიზეზი. პასუხი ამ კითხვაზე მარტივია: ბრალდებული იმალება იმიტომ, რომ მას ნება მიეცა შემთხვევაში პატიმრობა ელის. შესაბამისად, პროკურორთა თავად ქმნის ჩაკეტილ წრეს: იგი გაუმართლებლად ხშირად ითხოვს პატიმრობას, შესაბამისად, ყველა ექვემდებარება აქვს შიში, რომ დაპატიმრებენ და მიმალვას ცდილობს. ამგვარად იქმნება საფუძველი, რომ მოითხოვს მათი პატიმრობა, რადგანაც მიმალვის საფრთხე არსებობს.

ამასთან, ყურადღებას მიზანმიმართულად არ ვამახვილებთ ისეთ აშკარა კანონდარღვევებზე, როდესაც ხდება მოხუცებულების, ფსიქიურად დაავადებულების, მძიმე ავადმყოფების, მცირე მნიშვნელობისა და გაუფრთხილებელი დანაშაულისათვის ბრალდებულების დაპატიმრება. როდესაც მოითხოვება პატიმრობა ადამიანების, ვინც შეტყობინების მიღებისთანავე ჩამოდის საზღვარგარეთიდან დაკითხვაზე გამოსაცხადებლად, ან ვინც ნებაყოფლობით, ანდა დანაშაულის აღიარებით ცხადდება.

მაგალითისთვის, დღეს 5 ლარის ქურდობისათვის პატიმრობაში იმყოფება 15 წლის ვაჟი. მე-7 კლასელი, რომელმაც მეზობლის ეზოში 2 ცალი ლითონის ფირფიტა მოიპარა; მე-5 კლასელი, რომელმაც 35 ლარის ღირებულების ლითონი მოიპარა. ალბათ, კონკრეტული მაგალითების ჩამოთვლა ძალიან შორს წაგვიყვანს. პროკურორების მხრიდან ასეთი საქციელის მრავალი განმარტობები მიზეზი შეიძლება არსებობდეს. ის ფაქტი, რომ პროკურორთა სასამართლოები მინიმალურ წინააღმდეგობას უწევენ და ხშირ შემთხვევაში ადასტურებენ მათ მოთხოვნებს, რა თქმა უნდა, კიდევ უფრო აგულიანებს ამ ორგანოს წარმომადგენლებს. გარდა ამისა, ის ფაქტი, რომ უკანონო პატიმრობისთვის ან უკანონო და-

კავებისათვის ერთეულები თუ ყოფილან პასუხისგებაში მიცემული და ამასთან, ერთეულები თუ ყოფილან სასამართლო წესით რეაბილიტირებული უკანონო პატიმრობის შემდეგ, თავისთავად ხელს უწყობს დაუსჯელობის სინდრომის გავრცელებას სამართალდამცავ ორგანოებში.

შექმნილ მდგომარეობაში არანაკლები წვლილი სასამართლო ხელისუფლებასაც მიუძღვის. სასამართლო ხელისუფლების ხშირი კრიტიკის გამო, ზოგ მოსამართლეს ბრალდებათაში ერთგვარი თავდაცვის ინსტინქტიც კი გამოუმუშავდა. თუმცა, სამუხაროა, რომ სწორედ ის მოსამართლეები, რომელთაც პროკურორის მოთხოვნებისადმი ყველზე ნაკლები წინააღმდეგობა ახასიათებთ, ციხეებში შექმნილი არაპუნანური მდგომარეობის აღწერის საპირისპიროდ გვასახუბობენ, რომ მოსამართლეთა კორპუსსა თუ სამართალდამცავებს ბრალი არ მიუძღვით იმაში, რომ, თურმე, საქართველოში პატარა ციხეებია, რომ საპრობილები რეკლუციამდე (ოლონდ არა ნოემბრის, არამედ დიდი ოქტომბრის რეკლუციამდე) აშენდა და თურმე, მათი ტევადობა დამნაშაევების დღევანდელ ოდენობას არ შეესაბამება (!). ეს ყველაფერი იმის ნაცვლად, რომ კიდევ ერთხელ დაფიქრდნენ, რომ საპატიმროების არანორმალური გადატვირთულობის დღევანდელ პირობებში, მათ მიერ შეფარდებული თითოეული პატიმრობა თავისუფლების შეზღუდვაზე ბევრად უფრო მეტია - იგი გულისხმობს ბრალდებულის განიგვას არაადამიანური პირობებისათვის, მისი ღირსების შემლახავი მდგომარეობისათვის.

თუმცა, გასაკვირიც არ უნდა იყოს, რომ მათ მიერ განხორციელებული ქმედების სიმძიმე არც პროკურორებს და არც მოსამართლეებს ბოლომდე არ ესმით - მათ უმრავლესობას ხომ ნანახიც არ აქვს პატიმარებში გადამტვირთული რეალიზაცია.

აქვე, რამდენიმე საკითხი განსაკუთრებული აღნიშვნის ღირსია. პირველ რიგში უნდა ითქვას, რომ აღმასრულებელი ხელისუფლებისა თუ პარლამენტართა მხრიდან გამონათქვამები სასამართლოს ქმედუენარობასთან დაკავშირებით დაუშვებელია. სასამართლო ხელისუფლების ისეთივე შტოა, როგორც აღმასრულებელი და საკანონმდებლო. მეტიც, მას ამ ორი უკანასკნელის საქმიანობაზე კონტროლის ფუნქცია აკისრია. შესაბამისად, ნებისმიერი გამონათქვამი სასამართლო ხელისუფლების ქმედუენარობის თაობაზე შეიძლება, მასზე ზეგავლენის ან ჩარევის მცდელობად ჩაითავლოს, რაც ჩვენი კონსტიტუციით არის აკრძალული და კანონმდებლობით დასჯადი ქმედებაა.

გარდა ამისა, სასამართლო ხელისუფლების თაობაზე ყველაზე ავტორიტეტული დოკუმენტი - "ევროპის ქარტია მოსამართლეთა სტატუსის შესახებ" - აცხადებს, რომ სასამართლო ხელისუფლების დამოუკიდებლობაზე ზრუნვა სხვა იური ხელისუფლების - მთავრობისა და პარლამენტის ვალდებულებაა. ასეთი მოთხოვნა გასაგებია, სასამართლო ხელისუფლებას არ აქვს უნარი, მოახდინოს თვითრეგულირება. ამის საშუალება და ვალდებულება მხოლოდ პრეზიდენტსა და პარლამენტს აქვს.

აქედან გამომდინარე, როდესაც სასამართლოს დამოუკიდებლობა შელახულია, ამაზე პასუხისმგებლობა სწორედ აღმასრულებელ და საკანონმდებლო ხელისუფლებას მოეთხოვება.

აქვე, უნდა აღინიშნოს, რომ ხელისუფლება ამ სიტუაციის გულხელდაკრფილი მაყურებელი არ არის. დღესაც არსებობს სასამართლო ხელისუფლების რეფორმის მცდელობები, თუმცა, არ შეიძლება ითქვას, რომ ეს მცდელობები სასამართლოს დამოუკიდებლობის გაზრდას შეუწყობს ხელს. რეფორმის შემდეგ წარმოდგენილი რეფორმის ყველა ინიციატივა გულისხმობდა მოსამართლეთა გათავისუფლებას თანამდებობებიდან. ამასვე გულისხმობს საკონსტიტუციო ცვლილების უახლესი ინიციატივაც.

ლოგიკა მარტივია: სამსახურიდან გათავისუფლების მუდმივი შექარა მოსამართლეების დამოუკიდებლობას უშლის ხელს. ეს იმის ფონზე, როცა მსოფლიოში სასამართლო ხელისუფლების დამოუკიდებლობის გაზრდის ერთ-ერთ საშუალებად თანამდებობაზე ყოფნის ხანგრძლივი ვადის დაწესება, ან სულაც უვადოდ გამწესება ითვლება.

გარდა ამისა, გაურკვეველია, რა აუცილებლობას წარმოადგენს სასამართლოების უმაღლესი რგოლის - უზენაესი სასამართლოს ყველა მოსამართლის გათავისუფლება. საკონსტიტუციო ცვლილებების სულ ბოლო პროექტი ხომ სწორედ ამას გულისხმობს. მით უფრო, რომ საქართველოს კანონმდებლობა ყველანაირ საშუალებას იძლევა იმისათვის, რომ სისტემა ინდივიდუალურად გათავისუფლდეს არაკვალიფიციური და კორუმპირებული მოსამართლეებისგან. ამაში იგულისხმება დისციპლინარული დევნის, ატესტაციის, დაბოლოს - იმპიჩმენტის დადგენილი პროცედურები.

კიდევ ერთი ფაქტორი, რაც ხელისუფლების მიერ აღებული მიმართულების სიმცდარის მანიშნებელია: წარმოდგენილი ინიციატივების მიხედვით, გათავისუფლებულ მოსამართლეთა კორპუსს კანონით დანესტებული შედარებათა უნარჩუნდება, მათ შორის კი ყველაზე მნიშვნელოვანი - "სამისდელში" პენსია ხელფასის სრული ოდენობით. მაშინ, როდესაც სხვა საფუძვლით გათავისუფლებისას მოსამართლეებს ასეთი შეღავათების შენარჩუნების შესაძლებლობა ესპობათ. სწორედ აქედან გამომდინარეობს თავად მოსამართლეთა მდუმარება ამ ინიციატივებთან დაკავშირებით. რა თქმა უნდა, თუ მათ ნებისმიერ შემთხვევაში გათავისუფლება ემუქრებათ, "სამისდელში" პენსიითა და შეურყენელი სახელით გათავისუფლება სჯობს, ვიდრე, უკეთეს შემთხვევაში, საჭევო რეპუტაციითა და მატერიალური შეღავათების გარეშე სისტემიდან წასვლა. ეს ისეთივე აქსიომაა, როგორც ის, რომ სჯობს იყო მდიდარი და ჯანმრთელი, ვიდრე ღარიბი და ავადმყოფი."

საკითხავი კი სხვა რამეა: რამდენად კეთილსინდისიერია ხელისუფლება, რომელიც ამტკიცებს, რომ მას ადარდებს სასამართლო სისტემის ბედი, აწუხებს ის ფაქტი, რომ სისტემა სავსეა არაკეთილსინდისიერი და კორუმპირებული კადრებით და რომელიც ასეთ ადამიანებს, სხვებთან ერთად, დიდი პატივითა და ღირსებით, ერთი ხელის მოსმით ათავისუფლებს, თანაც ისე, რომ მათთვის "სამისდელში" პენსიის გადახდის ვალდებულებას აკისრებს საზოგადოებას?!

შექმნილი მდგომარეობიდან ერთმნიშვნელოვანი გამოსავალი არ არსებობს. ვითარების შესაცვლელად აუცილებელია პირველ რიგში, ნათლად და ცალსახად გამოხატული ნება გამოძიების მწარმოებელი ყველა ორგანოს ხელმძღვანელის მიერ ამ ორგანოების მუშაება დამოუკიდებულების შესაცვლელად წინასწარი პატიმრობის მიმართ. დაუსჯელობის სინდრომის აღმოფხვრა იმ პირების პასუხისგებლობის საკითხის დაყენებით, ვინც განაპირობეს უკანონო პატიმრობა. პარალელურად, როგორც გამოძიებელთა, პროკურორთა, ისე მოსამართლეთა სწავლება და განათლება ალკვეთის ალტერნატიული ღონისძიებების გამოყენების ხელშეწყობის თვალსაზრისით. რაც შეეხება სასამართლო სისტემას, უდავოა, რომ სასამართლო რეფორმის განხორციელება აუცილებელია, თუმცა, იმისათვის რომ ეს რეფორმა შედეგიანი და ლეგიტიმური იყოს, ის უნდა მოხდეს თანმიმდევრულად, საერთაშორისო გამოცდილების გათვალისწინებით და საზოგადოების რაც შეიძლება ფართო მონაწილეობით.

დაკარგული და
ოცნებად
ქცეული
ქალაქი

ნაკრახის
ქონძურაზი
იკვითება

ორი
უკრაინა,
სამი
ჰეიმაინი

B2

B5

B6

ექსკურსია თბილისის პარკებში

სკვერი პატარა საზოგადოებრივ ბაღს ეწოდება, ოღონდ ეს ბაღი აუცილებლად ქალაქში უნდა იყოს. პარკიც ბაღია, მაგრამ უფრო დიდი. ნებისმიერ თანამედროვე ლექსიკონში ამ უკანასკნელს განმარტებისას მითითებულია, რომ პარკებში არის ხეივანი, ყვავილნარი, სათამაშო მოედნები... იყო დრო, პარკებსაც და ბაღებსაც კულტურისა და დასვენების ადგილები ერქვა. თუ თბილისის ბაღებში დედები ჯერ კიდევ ასეირნებენ ბავშვებს, პენსიონრები პოლიტიკაზე კამათობენ, შეყვარებულები კი ერთმანეთს ეალერსებიან, ეს სულაც არ ნიშნავს, რომ იქაურობა დასასვენებლად, მით უფრო, დროის კულტურულად გასატარებლად გამოდგება. უბრალოდ, ხალხს სხვაგან წასასვლელი არა აქვს.

სოფიო თოდაა

შარშან, არჩევნების წინ, სანამ შაერში დენთის სუნი დატრიალდებოდა, თბილისი დამწვარი ფოთლების ბოლით გაიჟლინთა - "ნაციონალური მოძრაობა" არჩევნებისთვის ემზადებოდა და სკვერებისა და ეზოების კეთილმოწყობას შეუდგა. ამაში დასაძრახი ნამდვილად არაფერია, მაგრამ რატომღაც მხოლოდ სკვერები მოწესრიგდა, თბილისის პარკებში კი არავის შეუხედავს. იქნებ მაშინ საამისოდ არც ფული იყო და არც დრო, გზისპირა სკვერებში კი თითოეული სკამის გადაღებვა ან შედრევის გასუფთავება რომ შეგვემჩნია, მართლა ასი თვალისა და ასი ყურის გამობმა საჭირო არ იყო.

თბილისის პარკები ორ კატეგორიად იყოფა - სადაც ჯერ კიდევ შემორჩენილია ატრაქციონები და სადაც მათი ალი-კვალი გამქრალა. პირველი, რაც ყველგან გეტყება თვალში, ეს მწვანე საფარის სიმწირე და გაჩეხილი ხეების სიმრავლეა. დღეს თბილისის ბაღებს პირობითად თუ უწოდებს კაცი ბაღს. სურათით ყველგან ერთნაირია: გაპარტახებული სკამები და დალაგ-ალაგ შემორჩენილი რკინის ლოგები, ნაგვის გროვები და დაღვრული ნაგებობები (ან ვაფები, ან ტუალეტები), მზესუმზირის გამყიდველები, შიგადაშიგ წინდებსაც რომ ქსოვენ და ერთი-ორი ფოტოგრაფი, უბნის ლითები, ბოზები, ქურდები - *разве это нормально?*

ერთადერთი სახლე, რაც ვარდების რევოლუციის შემდეგ **მუშტაიღს**, ანუ მუფთა პიღის (უშაღლესი სასულერო პირი აღმოსავლეთში) ბაღს დაეტყო, ეს საბავშვო რკინიგზის ვაგონებზე მისაბტული ხუთჯგირიანი დროშებია. ერთ დროს საამაყო, მსოფლიოში პირველი და შგონი, უკანასკნელი საბავშვო მატარებელი რკინიგზის დეპარტამენტს ეკუთვნის. მასვე ეკუთვნის დაუშთავრებული შენობა ბაღის შესასვლელთან, სადაც ამჟამად 54 სოციალურად დაუცველი ოჯახი ცხოვრობს და დღე-დღეზე იქიდან გამოსახლებას ელოდება. საქმე ისაა, რომ ეს ნაგებობა, რომელიც თავის დროზე რკინიგზის ყოფილმა შეფმა სასტუმროდ ჩაიფიქრა, დღეს აუქციონზე იყიდება. ამ შენობას აქ შეხიზნული ოჯახები რომ ვერ შეიძინენ, ამთავითვე ნათელია, თუმცა მათ შორის ყოველ კვადრატულ მეტრზე სამკვდრო-სასიცოცხლო ბრძოლები იმართება. მომავალი ინვესტორი საუკეთესო შემთხვევაში ბაღის ინფრასტრუქტურის განვითარებაზე დაფიქრდება, თუ არადა, აქაურობა კაზინოდაც გამოდგება და მისი ოფისებად გაქირავებაც არ გაჭირდება. სხვათა შორის,

ქართველი მწვანეების შტაბ-ბინაც მუშტაიდშივე მდებარეობს. მას შემდეგ, რაც მათი ერთ-ერთი აქტივისტი მაღალი თანამდებობის პირი გახდა, ადგილობრივ მწვანეებზე თითქმის არაფერი გვსმენია. ვარაუდით კი შეგვიძლია ვივარაუდოთ, რომ მათი საქმეები მთლად კარგად ვერ მიდის და, როგორც ჩანს, საკუთარი ოფისის ფანჯრებიდან მუშტაიდი იზღერის ბაღად ეჩვენებათ. რაც შეეხება ატრაქციონებს, მათი ექსპლუატაციის ვადა კარგა ხანია გასულია. მე რომ პატარა შვილი მყავდეს, ატრაქციონებს ახლოსაც არ გავაკარებდი - არადა, ლამის ჩემი ბავშვობისდროინდელი კარუსელი, ემბაკის ბორბალი თუ აგტოდრომი ამ ბაღის ერთადერთი შემოსავალია. სხვებს ესეც არა აქვთ.

ვაკის პარკში, ისევე როგორც მთლიანად ვაკეში, ოდნავ უკეთესი მდგომარეობაა - ყოველ შემთხვევაში, აქ ჯერ კიდევ შემორჩენილია კლუბები და ატრაქციონებიც შედარებით ახალია, მაგრამ ვერც გოლფის კლუბმა და ვერც ვაკის კონტინგენტმა აქაურობას ვერ უშველა. **შიხოურზე** ლაპარაკიც არ ღირს. ნოდარ დუმბაძის ჩანაფიქრს - მდინარე ვერეს გასწვრივ დისნეილენდის მსგავსი პარკი გაშენებულიყო - მრავალსაჩინო თულიანი კორპუსების აშენების იდეა ჩაენაცვლა. ლითონის საკლუბტურებს ნელ-ნელა კიდურები აკლდება, სამაგიეროდ თბილისის, ზოოპარკსა და მზიურს შორის, ერთი ახალი უბანი ემატება. რაც შეეხება **ვერის პარკს**, რალა ჩინეთის კედელი და რალა - "ცენტრ პოინტის" სახლების მწკრივი! ამ სახლებში ერთი კვადრატული მეტრი ფართი 400-500 დოლარი ღირს. საინტერესოა, აქაურმა მობინადრეებმა თუ იციან, რომ ადამიანი სუნთქვის დროს ნახშირორჟანგს გამოყოფს, ხეები და ბუჩქები კი - ფანებადს. მშენებლობების ნაკლებობა არც **ალექსანდრეს ბაღში** (ყოფილი ყაბაძის) შეიმჩნევა. ზემოთ - ქაშვეთი, ქვემოთ - თეატრი, საელჩო და მრავალსართულიანი საცხოვრებელი კორპუსი, შუაში კიდევ ორი-სამი სკამი და "ყაბაძის არემარე, თვალად საამო".

უკეთესი მდგომარეობა არც აღმაშენებლის გამზირზე შეიმჩნევა. თუმცა რატომ, გორკის პარკს ახლა **ვარდების ბაღი** ჰქვია, რევოლუციის საპატივცემულოდ, და პრეზიდენტის მამის გულის გასახარად - ის ამ ბაღის გადაღმა ცხოვრობს. გამოიცვალა აბრა, დაიყარა ხრეში, საიდანაც გაჩნდა რამდენიმე უფარგისი ქანდაკება. მაგრამ "რა ნიჭმა ააგო" და ვის ეკუთვნის ის გაურკვეველი ფორმისა და ზომის შენობა, ბაღის შესასვლელში რომ დგას, ამაზე პა-

ვერის ბაღში ჩვეულებრივი სურათია - მშენებლობამ იგი დააზიანა.

ასე გამოიყურება ვერის ბაღის სპორტული მოედანი.

მწვანეთა ოფისიდან ეტყობა ცუდად ჩანს, რა დღეშია მუშტაიდი.

ნარსულის ნარჩენების სასაფლაო 'ვარდების ბაღში'.

კონცერტები

სახელმწიფო საკონცერტო დარბაზი "ლამის შოუ" და თსუ-ს მხიარულთა და საზრიანთა კლუბის გუნ-დი დას: 18:00 სთ.

თეატრები

თეატრალური სარდაფი რუსთაველზე "90-იანი... ადამიანის ხმა" ავტორი და რეჟისორი: ნანა ჯანელიძე ფასი: 5 ლარი დას: 20:00 სთ.

მიხეილ თუმანიშვილის სახელობის კინომახიობთა თეატრი რაფიელ ერისთავი ჯერ დაიხოცნენ, მერე იქორწინეს" რეჟისორი: გიორგი მარგველაშვილი დას: 19:00 სთ.

სამეფო უზნის თეატრი ლაშა ბულაძე "ნუგზარი და მეფისტოფელი" რეჟისორი: გიორგი თავაძე ფასი: 2-დან 5 ლარამდე დას: 19:00 სთ.

გლობუსი ჯონ ჰ. პრისტლი "ვარდი და გვორგინი" რეჟისორი: მედია კუჭუხიძე ფასი: 2-3 ლარი დას: 19:00 სთ.

კინოთეატრები

კინოს სახლი "პასკუალინო და 7 ლამაზმანი" რეჟისორი: ლინა ვერტმეილერი (იტალია) ფასი: 1 ლარი დას: 18:00 სთ.

რუსთაველი "ღრუბლებთან თამაში" დას: 22:15 სთ.

ამირანი "წყალქვეშა სამოი" დას: 12:00; 14:00: 18:00; 20:00 სთ. ფასი: 6-დან 14 ლარამდე

"მობილური ტელეფონი" დას: 22:00 სთ.

მცირე დარბაზი "ბანდიტები" დას: 22:00 სთ.

გამოყენები

ქარვასლა "ქარვასლასა" და სახელმწიფო ხელოვნების მუზეუმში დაცულ ექსპონანტთა გამოფენა

სურათების ეროვნული გალერეა არქიტექტორ ვახტანგ დავითაიას ნამუშევართა პერსონალური გამოფენა

გალერეა "დიდი" (ერეკლე II-ის ქუჩა 13) ტანსაცმლის დიზაინერის - მარიკა სააკაშვილის ნამუშევრების გამოფენა

გოეთეს ინსტიტუტი ბეატ პრესნერის ფოტონამუშევრების გამოფენა

საქართველოს ხელოვნების სახელმწიფო მუზეუმი გამოფენა "შუა საუკუნეების ქრისტიანული ხელოვნება"

ხელოვნების საერთაშორისო ცენტრი "სამკაული და ისტორია" მოძრავი გამოფენა-გაყიდვა

პრეპენტაციები

საქართველოს საეაქრო ცენტრი ნოდარ გურაბანიძის წიგნის - "ფანტასტიკური რამაზ ჩხიკვაძე" პრეზენტაცია; პარალელურად გაიმართება ფოტო და სცენოგრაფიული გამო-ფენა დას: 19:00 სთ.

პარნასი გამომცემლობა "ინტელექტის" პროექტი "ნოელის პრემიის ლაურეატები" ექვსი ახალი წიგნის პრეზენტაცია წარმოდგენილი იქნება წიგნები: ზორის პასტერნაკი - "ექიმი ჟი-ვაგო";

ანატოლ ფრანსი - "ბატონ ჟერომ კუნიარის აზრები" მიგელ ასტურიასი - "გვატემალის ლეგენდები" ჯეიმს დ. უოტსონი - "ორმაგი სპირალი" "ნობელიანტი ეკონომისტები" "ნობელის პრემიის ლაურეატები ლიტერატურაში" დას: 17:00 სთ.

დაგეგმილი ღონისძიებების შესახებ შევიძლიათ მოგვაწოდოთ ინფორმაცია ელექტრონულ მისამართზე: outlure@24hours.ge

დეკემბერი შეჯამების დროა

დიდი სტუმრიანობა სამინისტროში

გარისა აპოლონავილის ფოტო

მინისტრის მოადგილის თამარ ქვა-რიანის სიტყვებს: სამინისტრო ცდილობს, უფრო აქტიური მონა-ნილობა მიიღოს ინოვაციურ პრო-ექტებშიო. გუშინ ინოვაციურთან ერთად, ტრადიციული პროექტებ-ის შესახებაც ისაუბრეს.

საანგარიშო შეხვედრა მხოლოდ ხელოვნების დეპარტამენტის მიერ გაწეულ საქმიანობას აჯამებდა. ვი-დრე წარმატებულ პროექტებზე დაიწყებოდა დეტალური საუბარი,

მინისტრმა შესავალი სიტყვით მი-მართა საზოგადოებას. გიორგი გა-ბაშვილმა კიდევ ერთხელ აღიარა, რომ მისი უწყება მთლიანად ენდო-ბოდა და ენდობა მათ მიერვე შექმნ-ილ კომისიებს, რომელთა გადაწე-ვეტილებითაც განხორციელდა თი-თქმის ყველა პროექტი. პროცედუ-რულად ეს ყველაფერი ამგვარად ხდება. სამინისტროში შექმნილია დეპარტამენტები. ხელოვნების დე-პარტამენტს ექვემდებარება რამ-დენიმე - თეატრის, მუსიკის, სახეი-თი ხელოვნების, ხალხური შემოქ-მედებისა და ლიტერატურის სამმა-რთველოები, სადაც სხვადასხვა სა-ხის პროგრამები სრულდება. ამ პროგრამების განხორციელებაზე კი დარგობრივი კომისიები და მრჩეველთა საბჭოები მუშაობენ. პრიორიტეტების განსაზღვრაც კო-მისიების პრეროგატივაა.

პირველი, რითაც მინისტრმა გუშინ თავი მოიწონა, წარმატებუ-ლად გაღებული სამგზავრო გრან-ტების თემა იყო: "ვისთვისაც გავე-ცით ეს გრანტები, მათი უმრავლე-სობა გრან-პრითა და პირველი პრემიით დაბრუნდა". წარმატებ-ულ პროექტად ჩაითვალა შიდასა-

გაბაშვილი საინტერესო სიახლე-ებს შეგვიპირდა ხალხური შემოქმე-დების ცენტრისგან, რომელსაც ამ-იერიდან გიორგი შიუკიშვილი უხე-ლმძღვანელებს. ეს სამსახური ამ-ჟამად 2006 წელს ბრიუსელში და-გეგმილი საკრავების ექსპოზიციი-სთვის ემზადება.

ის, რასაც ბოროტი ნენები ამბო-ბენ (როგორც მინისტრმა აღნიშნა), ლიტერატურისადმი სამინისტროს დამოკიდებულებას შეეხება. "თით-ქოს ჩვენ ლიტერატურას ვერჩით, ეს მხოლოდ ბოროტი ნენების საქ-მეა", - გიორგი გაბაშვილმა ციფრე-ბით სცადა ამ მოსაზრების გაქარ-წყლება. სამინისტრო 11 ლიტერა-ტურული გამოცემის თანადამფი-ნანსებელია. თუმცა, როგორც ამ დაფინანსების შემდეგ გამოცემუ-ლი ჟურნალების, აღმანახებისა და გაზეთების რაოდენობით მივხედ-ით, ამ პერიოდიკის (რასაკვირველ-ლია, ყველას არ ეხება) გამომცემ-ლებს ჯერჯერობით კვლავ ფულის ათვისება უკეთ ეხერხებათ, ვიდრე ფასებით ლიტერატურული მასალ-ის შერჩევა. თუმცა, გუშინ "ჩაგარ-დნილ" პროექტებზე ან შეცდომებ-ზე საუბარი საერთოდ არ ყოფილა.

საკმაოდ ხანგრძლივი შეხვედრა განხორციელებული პროექტების დეტალურ მიმოილვას ითვალისნი-ნებდა. განეული საქმიანობის მნიშე-ნელობაზე საუბრობდნენ (შეძლები-სდაგვარად, მოკლედ) ამ პროექტებ-ის ავტორებიც. მინისტრის მოადგი-ლემ, დასრულებულებთან ერთად, დაგეგმილი პროექტების მცირე ან-ონსიც შემოგვთავაზა. რაც შეეხება სამინისტროს, წლის ბოლომდე იქ კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი ღონის-ძიებაა დაგეგმილი. შაბათს 70-მდე ბიბლიოთეკის წარმომადგენელს თითოეული ბიბლიოთეკისთვის ათ-ასლარიანი ვაუჩერი გადაეცემა ნიგ-ნების შესაძენად. მსგავსი აქცია - სახელმწიფოს თავისი წვლილი შეე-ტანა ფონდების შესავსებად, უკანა-სკნელი 12 წლის განმავლობაში არ განხორციელებულა.

გუმინდელი მხევედრა კი ოპტი-მისტურად დასრულდა. შეციებუ-ლი სტუმარ-მასპინძლებისთვის (მინისტრის თქმით, 2005 წელს ეს დარბაზიც გათბება) სამინისტროს მიერ ნაშუქარ ჩოხებში გამოწყობი-ლმა თვითმოქმედმა კოლექტივმა (ხარაგაულიდან) "იდილამ" იმღე-რა. თამარ ქვარიანის თქმით, ამ გა-დანეწყვტილობის შესრულებაში სა-მინისტროს დარგობრივი კომისიის რჩევა არ დასჭირვებია.

დაკარგული და ოცნებად ქცეული ქალაქი

ხნელ საცავებში დამადული ფერადი ლეგენდა

პირიდა ბაბაიონი ფოტო

აღნიშნა ხელოვნებათმცოდნე ნი-ნო ზაალიშვილმა გუშინ, ქარვას-ლაში, გამოფენის გახსნაზე. ნახე-ვარწლიანი მზადების შემდეგ მათა ციციშვილისა და ნინო ჭოლოში-რის პროექტი "თბილისი ქართვე-ლის და უცხოელი მხატვრების შე-მოქმედებაში" თბილისის ისტორი-ის მუზეუმის საგამოფენო დარბა-ზებში განხორციელდა. იგი იმ მცირე გამოფენათა რიცხვს ეკუთ-ვნის, რომელთაც გამოკვეთილი კონცეფცია და სტრატეგია გააჩ-ნიათ, ეს კი ყოველთვის წარმატებ-ის საწინდარია.

გამოფენაზე წარმოდგენილია იმ ქართველი და უცხოელი მხატვ-რების ნამუშევრები, რომლებმაც თბილისი 1850-1940 წლებში დახა-ტეს. ეს არის ქრონოლოგიური სა-ზღვრები, იმ პერიოდის, როდეს-აც საქართველოში უცხოელი შე-მოქმედები, კონკრეტულად "გვიან რომანტიკოსებად" ნოდებული ევ-როპელი მხატვრები პირველად ჩა-მოდიან და სანამ გასაბჭოება ხე-ლოვნებაში გაიგდამს ფეხსებეს. ექ-სპოზიციაზე წარმოდგენილია თბილისის ისტორიისა და შალვა ამირანაშვილის სახელობის ხელო-ვნების მუზეუმების ფონდებში და-ცული ნამუშევრები, მათი უმრავ-ელსობა მივინყავლი და აქადდე უცნობი იყო საზოგადოებისთვის. 130 ნამუშევარს სამი დარბაზი უჭ-ირავს, რაც აადვილებს თვლნათ-ოვი დაფინახით წარმოდგენილ მხატვართა სხვადასხვაგვარი ხე-

ლწერა და თავისებური ხედვა.

გამოფენაზე ერთიმეორეს გვე-რდით არის წარმოდგენილი პაულ ფრანკეის, რიჰარდ კარლ ზომერ-ის, გრიგოლ გაგარინის, გიგო გა-ბაშვილის, დავით გველესიანის და ვალერიან სიდამონ-ერისთავის ნამუშევრები. უცხოელ მხატვარ-ის გავრცეურობის შეგრძნებით სავსე ნახატების აქეთ-იქით ფი-როსმანის კინტოები იმზირებიან და ახელდიანის "მეიდანნი" ისევე ისე გვხვობღავს. ერთი მხრივ, სა-ცავების ობს გადარჩენილი დავით კაპაბაძის გრაფიკული სერია და მოსე თოიძის არაჩვეულებრივი ფერადოვნება, მეორე მხრივ, გუ-რიაშვილის "ქრისტინე" და სხვა მრავალი, თითქოს სიჭრელეს უნ-და ქმნიდეს, თუმცა ყოველ მათგ-ანს საერთო თემატიკა აერთიან-ებს, ყოველ მხატვარს თავის დრო-ზე მსგავსი ინტერესები გასჩენია, საკუთარი პალიტრითა და გან-წყობით დაეფქსირებინათ ძველი თბილისის აივნებიანი სახლები, ნარყილა, მეიდანნი და კინტი. ეს საერთო თემა და მსგავსი ხედვები მოსაბეზრებელს და დამღელს არ ხდის ექსპოზიციას, არც ერთი არ ჰგავს მეორეს, არც ერთი არ კარგავს ინდივიდუალობას, - სხვადასხვაგვარი პორიზონტები, განსხვავებულ ფერსა და შექშიმ-დანახული თბილისური ყოფა.

ექსპოზიცია საერთო მრავალ-ფერადების გარდა, იმითაცაა სა-ყურადღებო, რომ იგი ქართული

მხატვრობის იმ მნიშვნელოვან ეპო-ქას აშუქებს, როცა იგი არა მხო-ლოდ რუსული, არამედ ევროპული მხატვრობის გამოცდილებებსაც იზიარებს. ამას გარდა, საყურა-დლება ის ფაქტი, რომ გამოფენ-ის ორგანიზატორებმა, კულტურ-ის სამინისტროს ხელშეწყობით და გაერთიანებული ქართული ბანკი-სა და "ღია საზოგადოება - საქარ-თველოს" ფინანსური დახმარებ-ით, მრავალი ექსპონატის გადარ-ჩენა მოახერხეს, თუმცა ხელოვნე-ბათმცოდნე მათა ციციშვილი სი-ნაწულით აღნიშნავს, რომ წარმო-დგენილი მასალა მხოლოდ ნაწი-ლია იმისა, რაც მუზეუმთა საცა-ვეებში ინახება და რომელიც სასწ-რაფო მოვლასა და შემდგომ შეს-ნავლას საჭიროებს.

"ყოველ ქალაქს, ისევე როგ-ორც ცალკეულ ერს ან პიროვნე-ბას, თავისი განუმეორებელი გიგე-რუფა აქვს..." ასე იწყებს მათა ცი-ციშვილი თხრობას გამოფენის გა-ხსნაზე წარმოდგენილი კატალოგ-ის წინასიტყვაობაში, რომელშიც იმის გარდა, რომ საინტერესო ტე-ქსტის ამოკითხვა შეგვიძლია, ექს-პოზიციის მრავალი ნამუშევრის მაღალი ხარისხის რეპროდუქციაა შეტანილი.

დღეს რომ აქ იყოს ჩემი შარშა-ნდელი ფრანგი სტუმარი, ამ გამო-ფენაზე აუცილებლად წაეფიფნა, თუმცა ის, ამჟამად სადღაც შუაფე-ულ ევროპაში საკუთარ თავჯანის მცემლებს, შესაძლოა, სწორედ თბილისში გადავლებულ ფოტოებსა და ვიდვოს უჩვენებს. ეგ არაფერი, ერთი ამბიციური ევროპელის კრი-ტიკულ მზრებას მეც გადავტან და ჩვენი თბილისიც, რომლის წარსუ-ლსა და აწმყოზე ბევრს ამბობდნენ გუშინ ქარვასლაში მისული, რომა-ნტიკამორეული თბილისელები - "ის რაც დაიკარგა იმას ვეღარ და-ვიბრუნებთ, რაც ოცნებაა რეალო-ბად ვერ იქცევა," თუმცა ამ ოცნე-ვის გადარჩენა ჯერჯერობით ხომ მაინც შეიძლება? ალბათ, თუმცა, აგერ რა ხანია, რაც ლეგენდად ქცეული და ტილოვად დარჩენი-ლი ფერადოვანი ქალაქი მუზეუმ-თა ხნელ საცავეებში მღრღნელებს ებრძვის და დღის შუქსა და მხატვ-რობაზე შეყვარებულ მეცენატებს ამაოდ ელის.

ფეხბურთი

არიბო საქი მუშაობას შეუდგა

პირველი ინტერვიუ "რეალის" საფეხბურთო დირექტორთან

სულ ახლახან მადრიდის "რეალის" საფეხბურთო დირექტორად დანიშნული არიგო საკი უკვე შეუდგა სამეფო კლუბში მოღვაწეობას. ახალ თანამდებობაზე მისი პრეზენტაცია და ახალ ამბლუაში მისი პირველი პრესკონფერენცია გუშინ გაიმართა.

- როგორია თქვენი პირველი შთაბეჭდილება ახალ გუნდზე?
- "რეალში" არიან ფეხბურთელები, რომელთა ყოლასაც ნებისმიერი გუნდი ინატრებდა. ვერ ვიმსჯელებ გუნდზე მხოლოდ ერთი თამაშის მიხედვით, თანაც, ეს მატჩი ძალიან უჩვეულო იყო ("სევილიასთან" გუშინწინდელი მატჩი - 0:1). უიღბლო საღამო იყო, მაგრამ დარწმუნებული ვარ, ჩვენი ფეხბურთელების უდიდესი ავტორიტეტისა და კლასის წყალობით, მსგავს მატჩებს აღარ ვიხილავთ. გუნდი ახლა ვერ თამაშობს ისე, როგორც შეუძლია და ჩვენ უნდა გავგივოთ ამის მიზეზი.
- გავრცელდა ჭორები, თითქოს "რეალის" მმართველი მწვრთნელი კარლო ანჩელოტი იქნება. მართალია?
- ჩვენ უკვე გვყავს მწვრთნელი. კლუბს სჯერა გარსია რემონის. რაკი მეც უკვე ამ კლუბს ვეკუთვნი, რემონის მეც მჯერა. ის ყველაფერს გააკეთებს გუნდისთვის, გაავრცელებს მწვრთნელად მუშაობას და ისეთი შემადგენლობა დაყენებას, როგორსაც თავად ჩათვლის ოპტიმალურად. მე მხოლოდ ორიენტირ ვიქნები მისთვის. თუ რემონი რაიმეს მკითხავს, მე მოვუსმენ და დავეხმარები.
- არიგო საკის ვარჯიშებისას მინდორზე ვიხილავთ?
- კმილიო ბუტრაგენიომ კარგ-

- ად ჩამოაყალიბა კლუბის ახალი სტრუქტურა. მე აქ ვარ, რათა დავეხმარო და არა იმიტომ, რომ არეულობა შევიტანო. კლუბი ყველაფერს გააკეთებს იმისთვის, რათა მწვრთნელმა და ფეხბურთელებმა კომფორტულად იგრძნონ თავი.
- როგორ ფიქრობთ, კლუბს ზამთრის სატრანსფერო ბაზარზე გასვლა დასჭირდება?
- ახლა ვერაფერს ვიტყვი, რადგან მე არ მახასიათებს საკითხები - სადმი ზედაპირული მიდგომა. უნდა შევხედოთ, დაველაპარაკოთ პრეზიდენტს... ყველა გადაწყვეტილებას შეთანხმებისა და კონსულტაციების შემდეგ მივიღებთ. ამის თაობაზე უკვე ვესაუბრე გარსია რემონსაც და ემილიოსაც. ჩვენ ყველა ვარიანტს განვიხილავთ. ცხადია, "რეალს" აქვს თავისი სიამაყე და ღირება, ჰყავს გულშემატკივრები. ჩვენ ვალდებული ვართ, კლუბის ფანტასტიკური ისტორია გავაგრძელოთ. მე ცოტა დრო მქონდა, თუმცა, უკვე ვესაუბრე პრეზიდენტს. ძალისხმევას არ დავიშურებთ, რათა ამ კლუბისთვის საუკეთესო გავაკეთოთ. მადრიდის "რეალი" მუდამ ყველაზე დიდი კლუბი იყო და კარგად თამაში ამ კლუბის გამარჯვებების ქვაკუთხედი.
- თუ სიტუაცია არ გამოსწორდება, მწვრთნელის პოსტის დაკავებას თავად გეგმავენ?
- რამდენიმე წლის წინათ მე უკვე მივიღე გადაწყვეტილება, რომ აღარასოდეს გაეზღებოდი მწვრთნელი.
- თქვენ სულ ახლახან ჩამოხვედით მადრიდში, თუმცა, აუცილებლად გეკნებათ მრავალი ჩანაფიქრი.
- ახლა ჩვენ სიტუაციის გამოსწორება გვმართებს და მეტზე არც

არიგო საკის საკუთარი შესაძლებლობების იმედს აქვს.

არაფერზე ფიქრობთ. ამჟამად სამტურნირში გამოვდივართ. გუმინდელი მატჩის შედეგმა გული დავეწყვიტა, თუმცა, ყველაფერი მშვიდად და აუღელვებლად უნდა ვაკეთოთ. მე ოპტიმისტურად ვარ განწყობილი. ჯადოქარი არ გახლავართ, მაგრამ საკუთარ შესაძლებლობებში დარწმუნებული ვარ. მჯერა ამ კლუბის და ჩვენი ფეხბურთელების. რაღაც იდეები ნამდვილად მაქვს, თუმცა, რაიმე კონკრეტულზე საუბარი ჯერ ნაადრევია. თავდაპირველად მინდა გავიგო,

თუ რატომ ვართ ასეთ სიტუაციაში. რაკი ასეთ მდგომარეობაში აღმოვჩნდით, ესე იგი, პრობლემები გვაქვს, თანაც, არა ერთი და ორი. მაგრამ მათი მოგვარება შეიძლება. გარსია რემონი და ფეხბურთელები ამ სიტუაციას თავს დაალწვენენ.

- ბევრს მიაჩნია, რომ ამ გუნდის წარმატებული ციკლი დასრულდა.
- არა მგონია. არც ის მგონია, რომ ახლანდელი ჩვენი მოთამაშეები დაბერდნენ. ისინი ნებისმიერ გუნდს დაამწვნიებდნენ. უბრალ-

ოდ, ფეხბურთელებს თავდაჯერებულობა უნდა შეემატათ და დავეხმაროთ მწვრთნელს, რათა მან მშვიდად იმუშაოს.

- როგორი რეაქცია გქონდათ, როდესაც "რეალიდან" დაგირეკეს?
- ძალიან ბედნიერი ვიყავი, ეს უდიდესი პატივია. აქ დიდი მოკრძალებით, თუმცა, დიდი სურვილით მოვდივარ. სიტუაცია რთულია, მაგრამ ჩვენ ვალდებული ვართ, ის გამოვიასწოროთ.
- მწვრთნელობას რამდენიმე

მორიენტაცს "რეალიდან" წასვლა უნდა

ინერის სატრანსფერო ფანჯრის გახსნასთან დაკავშირებით, კიდევ უფრო გაძლიერდა მადრიდის "რეალის" თავდასხმელის ფერნანდო მორინტესის მიმართ გამოჩენილი ინტერესი. ესპანელი ფეხბურთელის ყიდვის მსურველ კლუბებს - "ლივერპულსა" და "მონაკოს", უკვე "ნიუქასლ იუნაიტედიც" შეემატა. მორინტესმა გადაწყვეტილება უკვე მიიღო. თუმცა, საბოლოოა თუ არა იგი, ჯერ არავინ იცის.

მიხეილ ბალაკი: "ნაპრები ბანკოში"

ოთხშაბათს გერმანიის ეროვნული ნაკრები ბანკოკიდან მშობლიურ მიწაზე დაბრუნდა. გერმანელ ფეხბურთელებს ზამთრის არდადეგები დაეწყოთ. გერმანიის ნაკრების კაპიტანი მიხეილ ბალაკი ჟურნალ "კიკერთან" აზიური ტურნეს შესახებ საუბრობს.

- პრ ბალაკ, თქვენთვის 2004 წლის საფეხბურთო სეზონი ცხრადღიანი აზიური ტურნეით დასრულდა. იყავით იაპონიაში, კორეასა და ტაილანდში. რა მოგცათ ამ ტურნემ?
- ჩვენ მიზანს მივალწიეთ. თუ თვალს გადავავლებთ აზიურ ტურნეს, ვნახავთ, რომ გუნდმა არაჩვეულებრივი პრეზენტაცია გამართა. გუნდის განწყობაც საკმაოდ პოზიტიურია.
- გუნდის პოზიტიური განწყობა, რომელსაც ყველა ერთხმად აღიარებს, მოჩვენებითი ხომ არ არის?
- მოჩვენებითობაზე ლაპარაკიც ზედმეტია. ყოველთვის, როდესაც რაღაც ახალი ჩნდება, ხალხი თავისებურად იგებს და ათასნაირ ახსნას გამოუძენის ხოლმე. ნაკრების ყველა ფეხბურთელს არაჩვეულებრივი განწყობა აქვს და

იმთავითვე ივარაუდა კიდევ "ლივერპულს" ხელმძღვანელობაში, რომ მორინტესის მიმართ გაჩენილ მზარდ ინტერესს "რეალი" თავის სასარგებლოდ გამოიყენებდა და ფეხბურთელზე დაწესებულ თანხას გაზრდიდა.

- "ლივერპულში" თავიდანვე დამისახურა ფორვარდის სიმპათია. მორინტესმა რამდენიმე ხნის წინათ განაცხადა კიდევ, რომ იმ შემთხვევაში, თუ იგი "რეალიდან" წასვლას გადაწყვეტდა, მისი რჩეული გუნდი "ლივერპული" იქნებოდა, თუ, რა თქმა უნდა, კლუბი მისი ყიდვის სურვილს გამოთქვამდა.
- ამ განცხადებიდან ცოტა ხნის შემდეგ ფეხბურთელმა აზრი შეიცვალა და აღნიშნა, რომ მადრიდის "რეალიდან" წასვლას არ აპირებდა. მოკლედ, მორინტესი ყოყმანობდა. გუმინნი კი მან საჯაროდ განაცხადა, რომ "ლივერპულში" გადასვლა უნდა. ერთი მხედვით, "რეალიც" თანახმა ჩანს. ამ აზრზე კლუბის პრეზიდენტი ფლორენტიო პერესი. რაც შეეხება მადრიდის "რეალის" მთავარ მწვრთნელს გარსია რემონს, იგი აცხადებს, რომ მას ურჩევნია, მორინტესი "ბერნაბეუზე" დატოვოს, ვიდრე გაუშვას, მაგრამ იმასაც აღიარებს, რომ, ფეხბურთელის დიდი სურვილის მიუხედავად, მას ძირითად შემადგენლობაში მაინც ვერ ათამაშებს. "მორინე-

მორინტესი ისევ წასვლაზე ფიქრობს.

ტესი პროფესიონალი ფეხბურთელია. მე მესმის, რომ მას თამაში უნდა, ისიც მესმის, რომ შეიძლება სხვა გუნდში გადავიდეს, მაგრამ მოგეხსენებათ, მოედანზე მხოლოდ თერთმეტი ფეხბურთელი თამაშობს," - განაცხადა რემონმა და დაამატა: "მორინტესის ადგილზე რომ ვიყო, კლუბიდან ნავიდოდი".

ვარაუდობდნენ, რომ ყოფილი ლივერპულელის მაიკლ ოუენის "რე-

ალში" გადასვლა და მწვრთნელის ხოსე ანტონიო კამაჩოს კლუბიდან წასვლა (ახლანდელი მწვრთნელის სხვა განსხვავებით, იგი მორინტესს ძირითად შემადგენლობაში ათამაშებდა) ესპანელი ფორვარდის უფლებებს მნიშვნელოვნად შეამცირებდა. მართლაც, ფეხბურთელმა სათამაშო მოედნიდან სათადარიგოთა სკამზე გადაინაცვლა. სწორედ ამიტომ გაჩნდა ეჭვი, რომ

ფეხბურთელი "რეალში" თამაშზე უარს იტყოდა და სხვა გუნდში გადასვლას გადაწყვეტდა.

- ფერნანდო მორინტესი ევროპის წამყვანი კლუბებისთვის სასურველ ფეხბურთელად იქცა. "ლივერპულს" გარდა, მის მოსაპოვებლად საფეხბურთო კლუბი "მონაკოც" იბრძვის. ამ რამდენიმე დღის წინათ კი მისით დაინტერესდა ინგლისური კლუბი "ნიუქასლ იუნაი-

ბალაკი: "ნაპრები ბანკოში"

ში. დღესაც ამას ვაკეთებ, შეტევაში თავს უკეთ ვგრძნობ.

- პერ ბალაკ, ადრე ამბობდით, რომ თქვენ და ოლივერ კანს მართლს გიხდებთ ნაკრების თრევა. როცა კაპიტანი გახდით, რა შეიცვალა?
- რასაკვირველია, კაპიტანზე უფრო მეტია დამოკიდებულება, ვიდრე დანარჩენ ფეხბურთელებზე, მაგრამ ჩვენ გვყავს ისეთი ფეხბურთელები, რომლებსაც შეუძლიათ, თამაში საკუთარ თავზე შეიღონ. ეს გარკვეულწილად ამსუბუქებს

ბანკოში პოზიტიური

ცხდით. მოტივაცია არ გქონდათ?

- პროფესიონალ ფეხბურთელს ყოველთვის უნდა ჰქონდეს მოტივაცია. უბრალოდ, იმ შემთხვევაში გარკვეულწილად ექსპერიმენტი ჩატარდა.
- მხედველობაში გაქვთ თამაშის სტილის შეცვლა: შეტევა და თავიდან წინ?
- შეტევაში უკანმოუხედავად წასვლა არ შეიძლება. ჩვენ იმის გამო არ ნავაგეთ, რომ დროის დიდ ნაწილს შეტევაში ვატარებდით. შეტევაზე მიტოვ გადავდივართ, რომ გამარჯვება გვინდა.
- ხომ არ ფიქრობთ, რომ შეტევა და დაცვა შორის ბალანსი უნდა მოქმედებდეს?
- რა თქმა უნდა! უკვე გითხარით, რომ ეს გასაკეთებელია, მაგრამ შეტევის გარეშე წარმატებაზე ფიქრაც კი ზედმეტია.
- მოგწონთ ახალი სტილი?
- ძალიან. ეს შეესაბამება ჩემი და ჩემი თანაგუნდელების თამაშის სტილს.
- რა დეფიციტს განიცდის გერმანიის ნაკრები?
- დეფიციტს? ზუსტად არ ვიცი, ამას დეფიციტი ჰქვია თუ არა, მაგრამ ერთადერთი, რაც ჩვენ გვაკლია, ის არის, რომ ვერ გავრკვეულვართ, რა კონდიციებს მივალწი-

წლის წინათ დანებეთ თავი, მაგრამ ახლა ისევ ყურადღების ცენტრში ხართ.

- მწვრთნელობის სურვილი აღარ მქონდა. მადრიდის "ატლეტიკო" ესპანეთის ჩემპიონატში მესამე ადგილზე გავიყვანე, მაგრამ ამის შემდეგ მომხსნეს და "ატლეტიკო" უმაღლესი ლიგიდან გავარდა. ფლორენტიო პერესი ჭკვიანი კაცია, რომელმაც იცის, თუ რა უნდა. მან მე მომიწვია, რადგან თვლის, რომ სიტუაციის გამოსწორებაში დავეხმარები.
- რას ეტყვი ფეხბურთელებს?
- ჩვენ გვინდა, რომ ისინი ყოველთვის ბოლომდე დაიხარჯონ მოედანზე. ისინი მსოფლიოს უცნობილეს კლუბში თამაშობენ, მათ აქვთ პრივილეგიები, თუმცა, აქვთ ვალდებულებებიც. მათ უნდა იამაყონ, რომ ამ კლუბში ირიცხებიან.
- უკანასკნელი წლებში მადრიდის "რეალი" საკმაოდ გამოკვეთილ, მიზანმიმართულ პოლიტიკას ეწეოდა. როგორ ფიქრობთ, ეს პოლიტიკა მცდარი იყო?
- მე მიმაჩნია, რომ წარმატების მიღწევა შეუძლებელია მაღალი დონის ფეხბურთელების გარეშე. "რეალში" არიან ვარსკვლავები, რომელთაც ყველაფერი გაიღეს ამ კლუბისთვის. მაგრამ მათ უნდა მიხედონ მწვრთნელის იდეებს. შესაძლოა, შენ საუკეთესო ფეხბურთელები გყავს, მაგრამ თუ ისინი შეუთანხმებლად მოქმედებენ, მიზანს ვერ მიაღწევ.
- თქვენ უკვე ესაუბრეთ გარსია რემონს. როგორი შთაბეჭდილება დატოვა მან თქვენზე?
- ძალიან კარგი. ის მხოლოდ კლუბზე ფიქრობს. რემონი ხომ ამ კლუბში გაიზარდა. ის შესანიშნავი ადამიანია.

ორი უკრაინა, სამი ჰელმანი

ვახტანგ ბურული

პროზასორი

უკრაინაში მიმდინარე მოვლენები და 26 დეკემბრის არჩევნები მსოფლიოს ყურადღების ცენტრშია. მთელი რიგი და გასაგები მიზეზების გამო ამ მოვლენებისადმი განსაკუთრებულ ინტერესს საქართველო იჩენს. ამიტომ, ვფიქრობთ, მკითხველისთვის ინტერესმოკლებული არ იქნება, როგორ ყალიბდებოდა უკრაინის სახელმწიფო.

თანამედროვე უკრაინის სახელმწიფოს საზღვრები საუკუნეების მანძილზე ყალიბდებოდა. ვიდრე დღევანდელ სახეს მიიღებდა, მან ბევრი ცვლილება განიცადა. უკრაინა ხშირად იყო გაყოფილი დიდ სახელმწიფოთა შორის. საბოლოოდ უკრაინელმა ერმა შეძლო ეროვნული სახელმწიფოებრიობის შექმნა და ტერიტორიული მთლიანობის შენარჩუნება.

კიევ-პეროჩის მონასტერში ბერ ნესტორის მიერ XII საუკუნის დამდეგს შედგენილი ძველი რუსული მატიანე - "გარდასულ წელთა ამბავი" - სლავების განსახლების ტერიტორიად მიიჩნეეს უზარმაზარ სივრცეს, რომელსაც დასავლეთიდან საზღვრავდა კარპატების მთები, ჩრდილო-დასავლეთიდან ჩუდოს, ლადოგისა და ონეგის ტბები, სამხრეთიდან - შავი ზღვა. აღმოსავლეთის საზღვრის დადგენა მატიანის მიხედვით ძნელდება, მაგრამ, ცხადია, რომ ამ საზღვრის მიღმა რჩებოდა მდინარეები: ჩრდილოეთის დვინა, ვიატკა, კამა, ვოლგის შუა და ქვემო წელი, დონის შუა და ქვემო წელი, ყირიმის ნახევარკუნძული და აზოვისპირეთი. სწორედ ამ საზღვრებში ჩამოყალიბდა IX საუკუნის მეორე ნახევარში ძველი სლავური სახელმწიფო - **კიევის რუსეთი**.

XII საუკუნეში კიევის რუსეთის სახელმწიფო ცალკეულ სამთავროებად დაიშალა. დაშლის შემდეგ თანამედროვე **უკრაინის** ტერიტორიაზე ჩამოყალიბდა **კიევის, ჩერნიგოვის, პერეიასლავლის, გალიჩისა და ვოლინის** სამთავროები.

XIII საუკუნის შუა ხანებისათვის კიევის რუსეთის დაშლის შედეგად აღმოცენებული სამთავროები მონღოლებმა დაიპყრეს. მიუხედავად იმისა, რომ 1240 წელს მონღოლებმა კიევი აიღეს, ხოლო 1242 წლისათვის კიევის სამხრეთ-დასავლეთ ტერიტორიაც დაიპყრეს, მათი ბატონობა თანამედროვე უკრაინის სახელმწიფოს ტერიტორიაზე მტკიცე და ხანგრძლივი არ ყოფილა. მონღოლებს თანამედროვე უკრაინის, ასევე თანამედროვე ბელორუსის ტერიტორიის მიტაცებისათვის ბრძოლაში ძლიერი მონინააღმდეგე გამოუჩნდა **ლიტვის დიდი სამთავროს**, ხოლო ცნობა მოგვიანებით, **ლიტვა-პოლონეთის სახელმწიფოს** სახით.

ლიტვის დიდი სამთავრო XIV საუკუნის დამდეგისათვის უკვე ძლიერ სახელმწიფოს წარმოადგენდა. კიევის რუსეთის დაშლამ ცალკეულ სამთავროებად ლიტვის დიდ სამთავროს აგრესიული გეგმების განხორციელება გაუადვილა. XIV საუკუნის დასასრულისათვის ლიტვის დიდი სამთავროს შემადგენლობაში აღმოჩნდა თანამედროვე უკრაინის დიდი ტერიტორია - ქალაქები: კიევი, ჩერნიგოვი, ვლადიმირი, ვიჰოროდო, ჟიტომირი, ანუ ე. წ. **კიევშჩინა, პოდოლშჩინა, ვოლინშჩინა, ჩერნიგოვშჩინა**. ლიტვის დიდი სამთავროს ტერიტორიის უდიდეს ნაწილს (დაახლოებით ცხრა მეათედს) ყოფილი კიევის რუსეთის (დღევანდელი ბელორუსის, უკრაინისა და რუსეთის) ტერიტორია შეადგენდა. საინტერესო ტერიტორია იქმნა ეთნიკური თვალსაზრისითაც. ლიტველები უმცირესობაში აღმოჩნდნენ. სახელმწიფოს მოსახლეობის უდიდეს ნაწილს სლავები (უკრაინელები, ბელორუსები და რუსები) შეადგენდნენ, სალპარაკო ენაქ რუსული იყო. საინტერესოა ისიც, რომ ლიტვის დიდ სამთავროში ძველი რუსული სამართალი მოქმედებდა, უცვლელი დარჩა ძველი რუსული საგადასახადო სისტემაქ. მართლმადიდებლობა ურყევად იქნა შენარჩუნებული ყოფილი კიევის რუსეთის ტერიტორიაზე, უფრო მეტიც, მართლმადიდებლობა გავრცელდა სასურთიერ ლიტვის ტერიტორიაზე, მათ შორის, არისტოკრატიაშიც.

ვითარება მკვეთრად გაუარესდა დიდი მთავრის ტახტზე **ივანელო**ს (1377-1392) ასვლის შემდეგ. ლიტვის დიდ სამთავროში დაიწყო ხელისუფლების ცენტრალიზაცია. შესამჩნევად გაძლიერდა კათოლიციზმის პოზიციები.

თანამედროვე უკრაინის სამხრეთ-დასავლეთ ტერიტორიაზე პრეტენზიას აცხადებდა **პოლონეთის სამეფო**. XIV-XV საუკუნეებში პოლონეთის სამეფოს შემადგენლობაში აღმოჩნდა თანამედროვე უკრაინის ტერიტორიის დიდი ნაწილი: კიევი, ვლადიმირი, ვიჰოროდო, ჩერნიგოვი, ნოვგოროდ-სევერსკი, პერემიშლი, ლვოვი, ჟიტომირი, ბრესლავლი. პოლონეთის აგრესიას თან სდევდა კათოლიკობის გავრცელება. 1375 წელს ქალაქ **ლვოვში** დაარსდა **კათოლიკური საარქიეპისკოპოსო**. შემდგომში კათოლიკური საეპისკოპოსოები დაარსდა პერემიშლიში, ვლადიმირსა და ხელშში. კათოლიკობამ განსაკუთრებით მოკიდდა ფეხი გალიციაში (ცენტრი ქ. გალიჩი). დაარსდა კათოლიკური ეკლესიები და მონასტრები. პირველდელი მდგომარეობა დაკარგა რუსულმა ენამ.

ზაპაროელები წერენ წერილს თურქეთის სულთანს

პოლტავის ბრძოლა

XIV საუკუნის დასასრულისათვის პოლონეთის სამეფოს სერიოზული საფრთხე შეუქმნეს გერმანელმა რაინდებმა, კერძოდ კი, ტეტჩენტა ორდენმა. მძიმე მდგომარეობაში აღმოჩნდა ლიტვის დიდი სამთავროც. მას ერთდროულად უხდებოდა ომები ტეტჩენტა ორდენთან და მოსკოვის რუსეთთან. პოლონეთმა და ლიტვამ საგარეო საფრთხის თავიდან აცილება ორ ქვეყანას შორის დინასტიური უნის დადებით სცადეს. 1385 წელს ქალაქ **კრევეში** ლიტვის დიდმა მთავარმა **იაგაილომ** და პოლონეთის დედოფალმა **იადიგამა** დაინასტიერეს უნია დადეს. ასე შეიქმნა **პოლონეთ-ლიტვის სახელმწიფო**. კრეკოს უნის თანახმად, ლიტვაში პოლონეთის მსგავსად სახელმწიფო რელიგიად კათოლიკობა გამოცხადდა. პოლონეთ-ლიტვის სახელმწიფო ენერგიულად ებრძოდა როგორც გერმანელ რაინდებს, ისე მოსკოვის რუსეთსა და ოქროს ურდოს დაშლის შედეგად წარმოქმნილ ყირიმის სახანოს.

პოლონეთ-ლიტვის სახელმწიფოს ასუსტებდა პოლონელ და ლიტველ არისტოკრატias შორის არსებული წინააღმდეგობა, ასევე მართლმადიდებლობა და კათოლიკთა დაპირისპირება. 1569 წელს ქალაქ **ლიუბლინში** პოლონეთსა და ლიტვას შორის ახალი უნია დაიდო, რომლის ძალითაც შეიქმნა პოლონეთ-ლიტვის სახელმწიფო - **ჟეჩ პოსპოლიტა**. ლიუბლინის უნიით ლიტვამ გაცილებით მეტი ავტონომიური უფლებები მიიღო, ვიდრე ეს კრეკოს უნიით იყო გათვალისწინებული. სამაგიეროდ, ლიტვამ პოლონეთს დაუთმო **კიევი, ვლადიმირი, ჩერნიგოვი, ვიჰოროდო, ჟიტომირი, ლვოვი, ბრასლავი**, ანუ თანამედროვე უკრაინის ტერიტორიის უდიდესი ნაწილი.

უკრაინის ტერიტორიაზე კათოლიკობის გავრცელება პოლონელებმა სახელმწიფო პოლიტიკის რანგში აიყვანეს. პოზიციებს არც მართლმადიდებლები თმობდნენ. კათოლიკეთა და მართლმადიდებელთა უთანასწორო ბრძოლა 1596 წელს **ბერესტი-ემში(ბრესტში)** დადებული უნიით დამთავრდა. საეკლესიო უნის დადებისას მართლმადიდებლები იძულებული გახდნენ, პოზიციები წაწილობრივ დაეკარგათ. 1596 წლის საეკლესიო უნია არ ცნო არც კათოლიკეთა

და არც მართლმადიდებელთა ნაწინაბი. ამის შედეგი იყო ის, რომ უკრაინაში ეკლესია ჩამოყალიბდა: **მართლმადიდებელი, კათოლიკური და უნიატური**.

XV-XVI საუკუნეებში პოლონელების მიერ დაპყრობილ უკრაინაში ჩამოყალიბდა სრულიად ახალი სოციალური ფენა - **კაზაკობა**. "კაზაკი" თურქულ ენაზე ნიშნავს "მარტივება ორ ქვეყანას შორის დინასტიური უნის დადებით სცადეს. 1385 წელს ქალაქ **კრევეში** ლიტვის დიდმა მთავარმა **იაგაილომ** და პოლონეთის დედოფალმა **იადიგამა** დაინასტიერეს უნია დადეს. ასე შეიქმნა **პოლონეთ-ლიტვის სახელმწიფო**. კრეკოს უნის თანახმად, ლიტვაში პოლონეთის მსგავსად სახელმწიფო რელიგიად კათოლიკობა გამოცხადდა. პოლონეთ-ლიტვის სახელმწიფო ენერგიულად ებრძოდა როგორც გერმანელ რაინდებს, ისე მოსკოვის რუსეთსა და ოქროს ურდოს დაშლის შედეგად წარმოქმნილ ყირიმის სახანოს.

პოლონეთ-ლიტვის სახელმწიფოს ასუსტებდა პოლონელ და ლიტველ არისტოკრატias შორის არსებული წინააღმდეგობა, ასევე მართლმადიდებლობა და კათოლიკთა დაპირისპირება. 1569 წელს ქალაქ **ლიუბლინში** პოლონეთსა და ლიტვას შორის ახალი უნია დაიდო, რომლის ძალითაც შეიქმნა პოლონეთ-ლიტვის სახელმწიფო - **ჟეჩ პოსპოლიტა**. ლიუბლინის უნიით ლიტვამ გაცილებით მეტი ავტონომიური უფლებები მიიღო, ვიდრე ეს კრეკოს უნიით იყო გათვალისწინებული. სამაგიეროდ, ლიტვამ პოლონეთს დაუთმო **კიევი, ვლადიმირი, ჩერნიგოვი, ვიჰოროდო, ჟიტომირი, ლვოვი, ბრასლავი**, ანუ თანამედროვე უკრაინის ტერიტორიის უდიდესი ნაწილი.

უკრაინის ტერიტორიაზე კათოლიკობის გავრცელება პოლონელებმა სახელმწიფო პოლიტიკის რანგში აიყვანეს. პოზიციებს არც მართლმადიდებლები თმობდნენ. კათოლიკეთა და მართლმადიდებელთა უთანასწორო ბრძოლა 1596 წელს **ბერესტი-ემში(ბრესტში)** დადებული უნიით დამთავრდა. საეკლესიო უნის დადებისას მართლმადიდებლები იძულებული გახდნენ, პოზიციები წაწილობრივ დაეკარგათ. 1596 წლის საეკლესიო უნია არ ცნო არც კათოლიკეთა

დროისათვის, ოქროს ურდოს დაშლის შემდეგ ყირიმის ნახევარკუნძულზე აღმოცენებული ყირიმის სახანო ჩრდილო შავიზღვისპირეთში თურქეთის (ოსმალეთის) აგრესიის ფორპოსტის წარმოადგენდა. მალე ყირიმის ხანი თურქეთის სულთნის ვასალი გახდა. ასე რომ, კაზაკების ბრძოლა ყირიმის სახანოს წინააღმდეგ, ფაქტობრივად, თურქეთის წინააღმდეგ ბრძოლას ნიშნავდა. ყირიმის ხანის შემოსევების შეჩერების მიზნით, კაზაკები აგებდნენ სიმაგრეებს - **სეჩებს**. კაზაკობის აბსოლუტური უმრავლესობას უკრაინელები შეადგენდნენ. თავისუფალ მინაზე თავისუფლად ცხოვრების სურვილი უამრავ ადამიანს იზიდავდა სამხრეთ სტეპებისაკენ.

XVI საუკუნის შუა ხანებიდან კაზაკთა რაოდენობა სწრაფი ტემპით იზრდებოდა. კაზაკობის ჩამოყალიბების პროცესში გადამწყვეტი როლი შეასრულა **ზაპოროჟიეს სეჩმა** - თავისუფალი კაზაკთა ერთგვარმა ცენტრმა.

ზაპოროჟიეს სეჩი (სიტყვა-სიტყვით: ჭორომს იქით გამაგრებული ადგილი) მდინარე დნეპრის ქვემო წელზე, დღევანდელ ქალაქ ზაპოროჟიეს ადგილას მდებარეობდა. აქ დნეპრის კალაშოტი ძალზე ფართოვდებოდა. მდინარეში არსებული უამრავი ჭორომი, ფაქტობრივად, პატარა კუნძული, ბუნებრივად იყო დაცული. ჭორომებზე კაზაკები სიმაგრეებს - **სეჩებს** - აგებდნენ და ასე იცავდნენ თავის პოლონეთსა და ლიტვის სახელმწიფო-საგარეო საფრთხეებისგან. კონსტანტინე პოლენოვი (სეჩისაგან) შედგებოდა. ყველაზე ძლიერი სიმაგრე (სეჩი) კურჩულ **პორტიცაზე** მდებარეობდა. პორტიცას სტრატეგიული მდებარეობა უკავა და ზაპოროჟიელ კაზაკთა მთავარ სამხედრო ბაზას წარმოადგენდა.

ზაპოროჟიეს სეჩის მმართველო-

ბა დემოკრატიულ სანყისებზე იყო დაფუძნებული. ყველა კაზაკი სარგებლობდა თანასწორი უფლებით. ზაპოროჟიეს სეჩს განაგებდა **სეჩის რადა (საშპო)**, რომელიც ყველა კაზაკს აერთიანებდა. სეჩის რადაზე ყველა საკითხი ხმების უმრავლესობით წყდებოდა, მიღებული გადაწყვეტილება სავალდებულო იყო ყველასათვის. სეჩის რადა ირჩევდა **პეტმანს** და **ლაშქრის მამასახლისს**.

ზაპოროჟიელ კაზაკთა შემოსავლის ძირითად წყაროს წარმოადგენდა ყირიმის სახანოს ტერიტორიაზე მოწყობილი მარბიელი ლაშქრობები. ძარცვა-რბეით მოპოვებული სიმდიდრე თანასწორად ნაწილდებოდა კაზაკთა შორის.

ზაპოროჟიელი კაზაკები არ შეიძლება განხილულ იქნას პრორუსულ ძალად. კაზაკები დამოუკიდებლობისათვის იბრძოდნენ და ამ ბრძოლაში იყენებდნენ რუსეთსაც, პოლონეთსაც და თურქეთსაც.

კაზაკების სამხედრო ძალის გამოყენების შეეცადა პოლონეთის მეფე. პოლონელებმა კაზაკებს შესთავაზეს საგანგებო სიებში (რეესტრში) ჩანერა. რეესტრში ჩანერილი კაზაკი პოლონეთის მეფის სამსახურში ითვლებოდა და გარკვეული პრივილეგიებით სარგებლობდა. კერძოდ, **რეესტრელ კაზაკს** ენიშნებოდა ჯამაგიერი, ჰქონდა განათლების მიღების, მიწის ფლობისა და ვაჭრობის უფლება.

პოლონეთის მეფე რეესტრელ კაზაკთა ფენის შექმნით ორ მიზანს ისახავდა: რეესტრელი კაზაკების ძალებით პოლონეთის მეფე ცდილობდა სამხრეთის საზღვრების დაცვას ყირიმის ხანის შემოსევებისაგან. გარდა ამისა, კაზაკების რეესტრში შეტანით პოლონეთის მეფეს სურდა, ბოლო მოეღო კაზაკთა თავისუფლებისათვის და მთელი კაზაკობა ექცია ხელისუფლების მორჩილ ძალად.

კაზაკობა არ აპირებდა თავისუფლების დათმობას. უკვე XVI საუკუნის 90-იან წლებში კაზაკებმა პოლონელთა წინააღმდეგ რამდენიმე აჯანყება მოაწყვეს. დიდი ომი პოლონეთის პატონობის წინააღმდეგ უკრაინაში XVII საუკუნის 40-იან წლებიდან დაიწყო. უკრაინელი ერის ბრძოლას პოლონელთა პატონობის უღლის გადასაგდებად სათავეში ედგა **ბოგდან (ზინოვი) ხმელნიცი** (1595-1657). ბოგდან ხმელნიცი რეესტრელი კაზაკი იყო. მან პირველდანყებითი განათლება კიევში მიიღო, ხოლო შემდეგ ლვოვის იეზუიტთა სასწავლებელში დაამთავრა. ბოგდან ხმელნიციმ კარგად იცოდა რამდენიმე ენა, საფუძვლიანი განათლება ჰქონდა მიღებული ისტორიაში, იურისპრუდენციაში, სამხედრო საქმეში. ახალგაზრდობის წლებში მონაწილეობდა ყირიმის ხანის წინააღმდეგ მოწყობილ ლაშქრობებში. 1648 წელს ზაპოროჟიეს სეჩის რადამ ბოგდან ხმელნიცი **პეტმანად** აირჩია. იმავე წელს კაზაკებმა პოლონეთის წინააღმდეგ ომი დაიწყეს. პოლონელთა წინააღმდეგ ომში კაზაკთა მოკავშირედ გამოვიდა ყირიმის ხანი **ისლამ-გირე**. 1648 წელს ბოგდან ხმელნიციმ ყირიმის ხანის დახმარებით რამდენჯერმე სასტიკად დაამარცხა პოლონელები და 1649 წელს **კიევი** დაიკავა. იმავე 1649 წელს **ზოპროჟიში** დაიდო საზავო ხელშეკრულება. პოლონეთმა ცნო უკრაინის ავტონომია. ავტონომიური ტერიტორია, რომელსაც პეტმანი განაგებდა, მოიცავდა არა მთელ უკრაინას, არამედ მის ნაწილს - **კიევის, ბრასლავისა და ჩერნიგოვის** საეპიოქოლებს, ანუ უკრაინის სამხრეთ-დასავლეთ ნაწილს. უკრაინის სამხრეთ-დასავლეთი, დასავლეთი, ჩრდილო-დასავლეთი და ჩრდილო-აღმოსავლეთი ნაწილი კვლავ პოლონეთის ადმინისტრაციულ მმართველობას ექვემდებარებოდა. უკრაინის პეტმანს უფლება ეძლეოდა სხენებული სამი საეპიოქოდოს ტერიტორიაზე ჰყოლოდა თავისი ლაშქარი - 40 ათასი რეესტრელი კაზაკი (16 პოლკი).

ცხადია, პოლონეთის მეფე უკრაინაში პოზიციების შესუსტებას ვერ შეუერევდებოდა. პოლონეთმა ისარგებლა ყირიმის ხანის პოზიციის შეცვლად და 1651 წელს პოლონეთის არმია შეტევაზე გადავიდა. ყირიმის ხანის დახმარება გამო კაზაკები დამარცხდნენ. იმავე 1651 წელს **ბელაია ცერკოვოში** დაიდო ზავი. ზავის თანახმად, პეტმანის გამგებლობაში არსებული ავტონომიური ტერიტორია (სამი საეპიოქოდო) შემცირდა და იგი პოლონე კიევის საეპიოქოდოთი და მოიფარგლა. შემცირდა პეტმანის ლაშქრის რაოდენობა. პეტმანს ავტონომიურ ტერიტორიაზე შეიძლებოდა მხოლოდ 20 ათასი რეესტრელი კაზაკი ჰყოლოდა.

ბოგდან ხმელნიციმ კარგად დაინახა, რომ ყირიმის ხანის ღალატით 1651 წელს შემთხვევითი არ იყო. პოლონელთა პატონობისაგან უკრაინის განთავისუფლება და უკრაინის ძლიერი სახელმწიფოს შექმნა არა მარტო პოლონეთისათვის იყო მიუღებელი, არამედ თურქეთისათვისაც, რომელიც უკრაინაში მიმდინარე მოვლენებში ყირიმის ხანის მეშვეობით ერეოდა. ბოგდან ხმელნიცის მოსაზრება გამართლდა. 1653 წელს პოლონეთმა **მოღღვასთან, ვლახეთთან** და **ტრანსილვანიასთან** ერთად კაზაკების წინააღმდეგ ომი განაახლა. არც ბოგდან ხმელნიცი და კაზაკების რადა პრორუსულ ორიენტაციას არ იზიარებდა. მიუხედავად ამისა, შექმნილ ვითარებაში ბოგდან ხმელნიცის ერთადერთი მოკავშირე მხოლოდ რუსეთი შეიძლებოდა ყოფილიყო. რუსეთში დიდი სიფრთხილით მოეცი-

დნენ ბოგდან ხმელნიცის თხოვნას - უკრაინის საქმეებში ჩარევა პოლონეთთან ომს გამოიწვევდა. ბოლოს რუსეთის საერობო კრებამ შეიწყნარა ბოგდან ხმელნიცის თხოვნა და მიიღო დადგენილება ზაპოროჟელი კაზაკების მფარველობაში მიღების შესახებ. საერობო კრებამ ასევე დაადგინა ჟეჩ პოსპოლიტას წინააღმდეგ ომის დაწყება.

1654 წელს პერეიასლავლში შეკრებლმა **რადამ** მიიღო დადგენილება უკრაინის რუსეთის პროტექტორატის ქვეშ შესვლის შესახებ. ბოგდან ხმელნიცი და ზაპოროჟელ კაზაკთა ზედა ფენა პერეიასლავლის რადის გადაწყვეტილებას განიხილავდა, როგორც რუსეთთან დადებულ თანასწორუფლებიან სამხედრო-პოლიტიკურ კავშირს, რომელიც მმართველი იყო ჟეჩ პოსპოლიტას წინააღმდეგ.

1654 წელს რუსეთსა და ჟეჩ პოსპოლიტას შორის დაწყებული ომი 1667 წლამდე გაგრძელდა. ამასობაში ვითარება დაიძაბა რადას მიგნით. კაზაკთა ზედა ფენის დიდი ნაწილი არ ეთანხმებოდა ბოგდან ხმელნიცის პოლიტიკას. ასეთ დაძაბულ ვითარებაში, 1657 წელს ბოგდან ხმელნიცი გარდაიცვალა. იმავე წელს რადამ პეტმანად აირჩია ბოგდან ხმელნიცის 16 წლის ვაჟი **იური ხმელნიცი**. იმავე 1657 წელს რადამ პოლიტიკური დაპირისპირების შედეგად, ახალგაზრდობის მომიზეზებით, იური ხმელნიცის ნაცვლად პეტმანად **ივანე ვიგოსკი** აირჩია. ამით რადაში არსებული დაპირისპირება არ დასრულებულია. 1659 წელს იური ხმელნიცი რადამ მეორედ აირჩია პეტმანად. იური ხმელნიცი არ მალავდა თავის ანტირუსულ განწყობილებას. იგი პერეიასლავლის რადის გადაწყვეტილებას (1654 წ.) უკრაინის სუვერენიტეტის შეზღუდვად მიიჩნევდა. 1660 წელს იური ხმელნიცი პოლონელებს დაეხმარა რუსეთის ჯარის დამარცხებაში. იმავე 1660 წელს მან ჟეჩ პოსპოლიტასთან დადებული ხელშეკრულებით პრაქტიკულად გააუქმა პერეიასლავლის რადის გადაწყვეტილება.

იური ხმელნიცის პოლიტიკა მიუღებლად მიიჩნია დნეპრის მარჯვენა ნაპირის უკრაინაში განლაგებული კაზაკთა პოლკებმა. ისინი **იაკიმ სომკას** წინამძღოლობით იური ხმელნიცის წინააღმდეგ გამოვიდნენ. იაკიმ სომკას მხარს უჭერდა რუსეთი. 1663 წელს იური ხმელნიცის ნაცვლად პეტმანი გახდა **პეტრო დოროშენკო**.

უკრაინაში მიმდინარე დაპირისპირება იმით დამთავრდა, რომ 1663 წელს ჩამოყალიბდა ორი საპეტმანო - მარჯვენა ნაპირის საპეტმანო და მარცხენა ნაპირის საპეტმანო. მარცხენა ნაპირის პირველი პეტმანი იყო **ივან ბრიუსოვეცი** (1663-1668), ხოლო მარჯვენა ნაპირისა - **პავლო ტეტერია** (1663-1665). ასეთი მდგომარეობა შენარჩუნებული იყო 1687 წლამდე.

ივანე ბრიუსოვეცი მარცხენა ნაპირის უკრაინაში პრორუსულ პოლიტიკას ატარებდა, პოლონეთის წინააღმდეგ ომში მონაწილეობდა. რუსეთმა პოლონეთის წინააღმდეგ 1654 წელს დაწყებული ომი 1667 წელს **ანდრუსოვოს ზავით** დაასრულა. ანდრუსოვოს ზავის თანახმად, მარცხენა ნაპირის უკრაინა კიევითურ რუსეთის შემადგენლობაში გადავიდა, ჟეჩ პოსპოლიტას დარჩა მარჯვენა ნაპირის უკრაინის ტერიტორია. ზაპოროჟიეს სეჩი რუსეთისა და უკრაინის ერთობლივ მმართველობას უნდა დაექვემდებარებოდა.

ანდრუსოვის საზავო ხელშეკრულებით (1667 წ.), ფაქტობრივად, გაუქმდა პერეიასლავლის რადის (1654 წ.) გადაწყვეტილება. პრორუსული და პროპოლონური ძალების დაპირისპირება უკრაინაში ახალი ძალით გაჩაღდა. ამ დაპირისპირებას 1668 წელს შეენარა მარცხენა ნაპირის უკრაინის პეტმანი ივანე ბრიუსოვეცი. მარჯვენა ნაპირის უკრაინის პეტმანი **პეტრო დოროშენკო** ცდილობდა, ალეკვითა უკრაინაში არსებული ქაოსი. 1667 წელს მან კაზაკთა ლაშქარი პოლონელთა წინააღმდეგ დაძრა. უკრაინელებს თან ახლდა ყირიმის ხანის ლაშქარიც. ჟეჩ პოსპოლიტას მეფე **იან კაზიმირი** 1667 წელს იძულებული გახდა, ეცნო მარჯვენა ნაპირის უკრაინის საპეტმანოს ავტონომია. ამ დაპირისპირებას 1668 წელს შეენარა მარცხენა ნაპირის უკრაინის პეტმანი ივანე ბრიუსოვეცი (სიმა საეპიოქოდო) შემცირდა და იგი პოლონე კიევის საეპიოქოდოთი და მოიფარგლა. შემცირდა პეტმანის ლაშქრის რაოდენობა. პეტმანს ავტონომიურ ტერიტორიაზე შეიძლებოდა მხოლოდ 20 ათასი რეესტრელი კაზაკი ჰყოლოდა.

ბოგდან ხმელნიციმ კარგად დაინახა, რომ ყირიმის ხანის ღალატით 1651 წელს შემთხვევითი არ იყო. პოლონელთა პატონობისაგან უკრაინის განთავისუფლება და უკრაინის ძლიერი სახელმწიფოს შექმნა არა მარტო პოლონეთისათვის იყო მიუღებელი, არამედ თურქეთისათვისაც, რომელიც უკრაინაში მიმდინარე მოვლენებში ყირიმის ხანის მეშვეობით ერეოდა. ბოგდან ხმელნიცის მოსაზრება გამართლდა. 1653 წელს პოლონეთმა **მოღღვასთან, ვლახეთთან** და **ტრანსილვანიასთან** ერთად კაზაკების წინააღმდეგ ომი განაახლა. არც ბოგდან ხმელნიცი და კაზაკების რადა პრორუსულ ორიენტაციას არ იზიარებდა. მიუხედავად ამისა, შექმნილ ვითარებაში ბოგდან ხმელნიცის ერთადერთი მოკავშირე მხოლოდ რუსეთი შეიძლებოდა ყოფილიყო. რუსეთში დიდი სიფრთხილით მოეცი-

ბაჰარქაძეობა
BB
გვარძა

თრმზხათი 27.12	საზმზხათი 28.12	თთმზხათი 29.12	ხუთმზხათი 30.12	პარსჟაჰი 31.12	ზახათი 1.01	კჰირა 2.01
 რუსთავი - 2	 რუსთავი - 2	 რუსთავი - 2	 რუსთავი - 2	 რუსთავი - 2	 რუსთავი - 2	 რუსთავი - 2
07.30 დილა მშვიდობისა 08.00 "ტელედიუ-ცები" 10.00 სერიალი "კულები და ვარდები" 11.00 დოკ. ფილმი "ექსტაზი და ავიაი" 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.45 კურირი 12.20 სერიალი "შეგვარებული ქალები" 13.30 მხ. ფილმი "ივანე გახისლი მე იცდისს პროექსიანი" (გ) 15.25 სერიალი "ბევერილი პოლზი" 16.30 სერიალი "კულები და ვარდებ" 17.25 პრეტენსიოტიკი 18.20 "რობოტი და რობოტუნა" 18.55 სერიალი "ბევერილი პოლზი" 19.45 პატრული 19.55 სერიალი "შეგვარებული ქალები" 22.00 ზოიარდის ციხესიბანი გრეც 23.00 დოკ. ფილმი "გარდაცვლელებიან მისაუბერ მედიუმები" (ბი-ბი-სი) 00.00 მხ. ფილმი "ზოინეი 747" (18) (ლენს ჰენრიკსენი) 02.05 პატრული	07.30 დილა მშვიდობისა 08.00 "ტელედიუ-ცები" 10.00 სერიალი "კულები და ვარდები" 11.00 პარიდის ციხესიბაგრე 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.00 კურირი 12.20 სერიალი "შეგვარებული ქალები" 13.30 მხ. ფილმი "ზოინეი 747" (გ) 15.25 "ქართული ფეხბურ-თი" 16.30 სერიალი "კულები და ვარდები" 17.25 "ტელედიუცები" 18.20 "რობოტი და რობოტუნა" 18.55 სერიალი "ბევერილი პოლზი" 19.45 პატრული 19.55 სერიალი "შეგვა-რებული ქალები" 22.00 დოკ. ფილმი "თაგი-სუფლებს ტეკვაიზი" 23.00 მხ. ფილმი "მე-ოჯახე" (გ) (ნიკოლას კიუიე) 01.20 პატრული	07.30 დილა მშვიდობისა 08.00 "ტელედიუ-ცები" 10.00 სერიალი "კულები და ვარდები" 11.00 დოკ. ფილმი "დღლიდადა თაჟიკიუ-ლებს ტეკვაიზი" 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.35 კურირი 12.20 სერიალი "შეგვარებუ-ლი ქალები" 13.30 მხ. ფილმი "არ დიადირ-თი" (გ) 15.25 სერიალი "ბევერილი პოლზი" 16.30 სერიალი "კულები და ვარდები" 17.25 "ტელედიუცები" 18.20 "ადამიანი იბიბა" "ტელედიუცები" 18.20 "ადამიანი იბიბა" 18.55 სერიალი "ბევერილი პოლზი" 19.45 პატ-რული 19.55 სერიალი "შეგვარებული ქალები" 22.00 "ის უნდა 50 ათასი" 23.00 დოკ. ფილ-მი "საღმისო პოლიციელი" (ბი-ბი-სი) 00.00 მხ. ფილმი "ბაგერ ეანისს ლეგენდა" (გ) (უილ სმიტი) 01.55 პატრული	07.30 დილა მშვიდობისა 08.00 "ტელედიუ-ცები" 10.00 სერიალი "კულები და ვარდები" 11.00 ხალხის პირისპილ 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 02.50 კურირი 12.20 სერიალი "შეგვა-რებული ქალები" 13.30 მხ. ფილმი "საკარნა-ვალო ღამე" (გ) 15.25 სერიალი "ბევერილი პო-ლზი" 16.30 სერიალი "კულები და ვარდები" 17.25 "ტელედიუცები" 18.20 "ადამიანი იბი-ბა" 18.55 სერიალი "ბევერილი პოლზი" 19.45 პატრული 19.55 სერიალი "შეგვარებული ქალები" 22.00 "ის უნდა 50 ათასი" 23.00 დოკ. ფილმი "ბრუსელის ხიდი" (ბი-ბი-სი) 00.00 მხ. ფილმი "ნოთელ ზარეკიონი" (გ, მი. რ-მი: დანიელ ოტი. 03.10 პატრული	07.30 დილა მშვიდობისა 08.00 "ტელედიუ-ცები" 10.00 სერიალი "კულები და ვარდები" 11.00 "კის უნდა 50 ათასი" 12.00, 15.00, 17.00, 18.00, 21.00, 01.45 კურირი 12.20 მხ. ფილმი "ბუდის ირონია ანუ გაიბის" 15.20 მხ. ფილმი "იბერული ესკიზები" 17.20 მხ. ფილ-მი "კუში ბეჟინირი" 18.20 ვიდეოშოუ 19.40 ნათია აბრამიას საახალწლო პროექტი 20.05 ზოიარდის ციხესიბაგრე 22.15 6. ქაჯაიას სა-ახალწლო პროექტი 23.00 საახალწლო შოუ: კონცერტი თაჟიკიულების მიოდანერ. 02.00 ლამის შორე დ. გიგირთაგანადა გრთად 03.00 ვიდეოშოუ - კრისტინა ავიღერა 04.30 საუკუთსო ვიდეოკოლობი	08.00 "ჯეტკეისი" 08.30 მხ. ფილმი "პურატინ-ის თაგედასასავალი" 11.15 მხ. ფილმი "თო-ჯინები იკინიან" 12.30 მხ. ფილმი "კარიბზე-ტე მონადირეი" 14.45 "ზი-ბი-სი" 15.45 სარა ბრატიშანი 17.00 "ზი-ბი-სი" 18.00 კურირი 18.20 მხ. ფილმი "არარქველებრიე გამიოფე-ნა" 19.50 ყველაზე ჭკუიანი 21.00 კურირი 22.15 ჭკუიანთა და საზინათო კლუბი 23.45 მხ. ფილმი "ვერტოტური" (18) 01.30 მხ. ფილმი "24 საათი" (18) 02.45 ვიდეოშოუ	08.00 "ჯეტკეისი" 08.30 მხ. ფილმი "ტრის-ტანი და იზლად" 10.15 მხ. ფილმი "ნეილო-ნის ნაძისი" 11.50 სერიალი "გრაფი მონტე კრისტო" 13.00 მხ. ფილმი "15.00 კურირი 15.15 მხ. ფილმი "რავ გინაზავ, ვეიარ ნახ-ავ" (გ) 16.35 მულტფილმი "შრკეი-2" 18.00, 21.00 კურირი 18.20 მხ. ფილმი "ბრილანტ-ის ხელი" 20.00 "გალიშიე ფარული კამე-რავ" 22.15 საახალწლო პრემია 23.30 მხ. ფი-ლმი "ძირითადი ინსტენტი" (18) 01.40 ნორა ჯარსიანი 02.45 მხ. ფილმი "ვერსია 1". (18) 04.20 საუკუთსო ვიდეოკოლობი

პირველი არხი

08.00 "ადრე" **10.00** დოკ. ფილმი "ზრდა და ზრდა" (ბი-ბი-სი) **11.00** სერიალი "მემკვიდრე ლუნა" მე-5ს. **12.00** "შთავარი" - საინფ. პროგრამა **12.20** ანიმაციური ფილმები "კლოთრეი" და "ჰატარა მიჩეგენი" **13.00** "სარჩევი" **14.00** სერიალი "მაქსიმი ჩემს გულში" **15.00** "თავარი" აფხაზურ ენაზე **15.30** "შოიგრაფიული პორტრეტები" -მარგარეტ ტეტჩერი **16.30** "არტე" წარმოიღვე-ენი - რეჟიზი **17.30** "გაქსიანი" **18.00** "შთა-ვარი" -ფიგურენტიან **18.30** სერიალი " ჯეტკეისონი" **19.00** "პროფესიონალი" **19.30** გაზაფხურდინი **20.00** "შთავარი" **20.45** "ზაბი-ლუნა" **21.00** სერიალი "მემკიდრე ლუნა" **22.00** დოკ. ფილმი "ზრდა და ზრდა" (ბი-ბი-სი) **23.00** "წრნამი" **23.30** მხ. ფილმი "პამლე-ტ" (გ) **01.45** საინფ. გამომგება

ი მზი

08.30 მუსიკა მზეზე **09.00** ტელეფერნალი "საცენა" **09.30** "გაგაბტევიბი ბარტ ვულფი" **10.00** სერიალი "სინიორ ვიანელი" **11.00, 13.00, 14.00, 16.00** საინფ. გამომგება "მზე-რა" **11.10** სერიალი "წენტი ვეტრინე" **12.05** კრიმინ. დრამა "სომ: დანაშაულის ადგლი ღას ვეგვას" **13.05** სერიალი "პოლიციელი ქალები" **14.15** არჩეგვანის ზღაერზე **15.10** შე-მცენებთი პროგრამა "ტაქსიმოტე" **16.05** სერიალი "ველური მთავრე" **17.00, 20.00** სა-ინფ. გამომგება "მზერა" **17.20** სერიალი "პოლიციელი ქალები" **18.20** "გაგაბტევიბი ბარტ ვულფი" **18.50** "ჯეკოსტარი" **19.00** სე-რიალი "წენტი ვეტრინე" **20.45** სერიალი "სინიორ ვიანელი" **21.45** კრიმინ. დრამა "სომ: დანაშაულის ადგლი ღას ვეგვას" **22.45** "არჩეგვანის ზღაერზე" **23.45** მხ. ფილმი "სიყვარული ინტერნეტი" (გ)

მომრე არხი

19.00 სერიალი "მაქსიმი ჩემი სიყვარული" **1-ლი ს. 19.45** ანიმ. სერიალი "კლოდორე" **1-ლი ს. 20.15** "ბაბილუნა" **20.30** დოკ. ფილმი **21.20** "ტაქსი" **21.45** "სარჩევი" **22.40** კონცე-რტი **23.30** კინოსენსი

იმიდი

07.00 სერიალი "რელიქვიების მაძიებელი" **07.30** დოკ. სერიალი "ბუნების გენიოსები" **08.00, 09.00, 10.00, 11.00, 13.00, 14.00** ქრო-ნიკა **08.05** "იმედის" დილა **09.20** "დუბლიო-რი" **10.05** სერიალი "მოჯადოებუა" **11.15** დრამა **12.40, 16.25, 02.50** ტე-მარკეტი **13.15** ეროვნული საკალაბოური ასოციაცია **15.00, 16.00, 17.00, 18.00, 19.00, 22.00, 02.40** ქრონიკა **15.20** სერიალი "ოცენის სა-ნაპირო" **16.40** დოკ. სერიალი "უცნობი აფ-რიკა" მე-12ს. **17.10, 03.20** იმედის მულტფილ-მი **17.25** ვაკეტი-ნოესი **18.05** სერიალი "შთ-ჯადოებუა" **19.55** სერიალი "ოცენის სანაპიო-რი" **20.55** სერიალი "27 დრაკონი" მე-4ს. **22.50** სერიალი "კეკილი დიდ ქალკეი" მე-27ს. **23.15** "არ დიდორე" **00.30** სა. პროგრამა "ჟო-პი" **01.05** მხ. ფილმი "ღამის გუგუზი" (გ) (პ. ბროსანენი)

ატარა

09.00 "სხივი" **10.00** სათაგ. ფილმი "სტიორატ ლტოლ" **1-ლი** ნან. **11.20** მუსიკა **11.30, 14.30, 17.30, 20.30** საინფ. გამომგება **11.45** კომე-დია "მოქიარეს მოუგანადეს" **13.30** დოკ. ფილმი "კენგურუნი დაბრუნდა" **14.25** მუსიკ-ა **14.45** სათაგ. ფილმი "რობინზონ კრუზო" **1-ლი** ს. **6.16.25** მულტფილმი "მინი პუკი" **17.45** სპექტაკლი "მედეა" (თაისკიფილე თუბარი) **18.30** საინფ. გამომგება "ნოისიტი" **18.50** სპექტაკლი "მედეა" გაგრძ. **19.50** ფრაგმენ-ტი 6. მემანძილელის კონცერტიანი **1-ლი** ნან. **21.00** კომედია "სიმინა" **23.00** "სტარტი" **23.30** სათგ. დაიჯესტი **23.50** მხ. ფილმი "21 გრანდი"

ასახალწლო

11.00 გარსკვლევის გაგმეცნებე **13.00** საბა-გუზი პროგრამა "ინკოგნიტო" **14.00** იმდ. მხ. ფილმი "ზიტა და გიტა" (გ) **17.00, 19.00, 20.30, 00.00** საინფორმაციო პროგრამა "ღღეს" **17.20** ტუნ-ე **19.20** საინფორტი **21.00** მხ. ფილმი "დინოზაურები მონადირე" **22.30** "საჟმე და კუონიჩკა" **00.30** ტუნ-ე

ი

18.00 მხ. ფილმი "ნ წლის ვიყავი, როცა თავი მოუკალი" (გ) **19.30** დოკ. ფილმი **20.30** კონ-ცერტი **22.30** მხ. ფილმი "ალვარი და პოლუქ-სი" (15)

1 OPT

06.00 "Доброе утро". 09.00, 12.00, 15.00, 18.00, 00.15 Новости. 09.20 Наталья Фатеева в детективе **"ДЕЛО ПЕСТРЫХ"**. 11.10 "Шутка за шуткой". 12.10 Сериял **"ЖЕНЩИНЫ В ЛЮБВИ"**. 13.20 Дисней-клуб: **"Апалади"**. 13.40 Всеволгод Платов в боевике **"В КВАДРАТЕ 45"** 15.20 "Угадай мелодию" **15.50** "Последний герой". Суперигра. Закл. программа. 17.00 "Пять вечеров". Понедельник. 18.00 "Спасатели. Экстренный вызов". 19.00 Сериял **"КЛОН"**. 20.00 Жид мена. 21.00 Время. 21.30 Александр Домогаров в комедии **"УЗКИЙ МОСТ"**. 1-я серия. 22.40 Виктор Бачков в комедии **"ОСОБЕННОСТИ НАЦИОНАЛЬНОЙ ОХОТЫ"**. 00.40 Дженнифер Бельшув в комедии **"КАК ЭТО БЫЛО"**. 01.00 Вечерняя программа **"РАБОБАТЫТСЯ С ДЕПИАМИ"**. 02.20 Стелс СилнБерт представляет триллер **"В ПАУТИНЕ СТРАХА"**. 04.10 Андрей Малахов представляет "Карнавал на берегу моря". 04.50 "Бранные игры животных". Часть 4-я.

ჩვ

06.00 "Сегодня утром" 09.05 Дмитрий Назаров в комед. сериале **"ВРЕМЯ - ДЕНЬГИ"**. 1-я с. 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 "Сегодня" 10.15 "Растительная жизнь". 10.50 Шон Эстин в приключенческом фильме **"БАЛЬБЕСЫ"** 13.35 Квара Лунко в мелодраме **"ЦЫГАН"**. 1-я с. 15.35 Чрезвычайное происшествие. 16.20 Ток-шоу "Принцип димони". 17.30 Совершенно секретно. 18.35 Чрезвычайное происшествие. 19.35 Сериял **"БАЛЬЗАКОВСКИЙ ВОЗРАСТ, ИЛИ ВСЕ МУЖИКИ СВО..."**. 21.50 Чрезвычайное происшествие. 22.00 "Страна и мир" 22.50 Анатолий Котенев в боевике **"РУССКИЙ РЕМБО"** 00.15 Премьера. "Внезапное по закау: шак и шет сеные Чарушчу". 01.15 Очередь отсидеть 01.40 Стив Мартин в комедии **"ЛОС-АНДЖЕЛЕСИИ ИСТОРИЯ"** 03.10 Коллекция Национального географического общества. "Тиришество гигантских динозавров". 04.10 Сериял **"ОДИССЕЯ-5"**. 04.55 Детективный сериал **"10-8"**. 05.35 Чрезвычайное происшествие.

Р.С. ფილმებთან არსებული ნიშნები (12), (15), (18) აღნიშნავს მათ კატეგორიას, რაც დადგენილია მავნე ზავადენისაგან არასრულწლოვანთა დაცვის შესახებ კანონში.

საზმზხათი 28.12	თთმზხათი 29.12	ხუთმზხათი 30.12	პარსჟაჰი 31.12	ზახათი 1.01	კჰირა 2.01
 რუსთავი - 2	 რუსთავი - 2	 რუსთავი - 2	 რუსთავი - 2	 რუსთავი - 2	 რუსთავი - 2
07.30 დილა მშვიდობისა 08.00 "ტელედიუ-ცები" 10.00 სერიალი "კულები და ვარდები" 11.00 პარიდის ციხესიბაგრე 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.00 კურირი 12.20 სერიალი "შეგვარებული ქალები" 13.30 მხ. ფილმი "ზოინეი 747" (გ) 15.25 "ქართული ფეხბურ-თი" 16.30 სერიალი "კულები და ვარდები" 17.25 "ტელედიუცები" 18.20 "რობოტი და რობოტუნა" 18.55 სერიალი "ბევერილი პოლზი" 19.45 პატრული 19.55 სერიალი "შეგვა-რებული ქალები" 22.00 დოკ. ფილმი "თაგი-სუფლებს ტეკვაიზი" 23.00 მხ. ფილმი "მე-ოჯახე" (გ) (ნიკოლას კიუიე) 01.20 პატრული	07.30 დილა მშვიდობისა 08.00 "ტელედიუ-ცები" 10.00 სერიალი "კულები და ვარდები" 11.00 დოკ. ფილმი "დღლიდადა თაჟიკიუ-ლებს ტეკვაიზი" 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 01.35 კურირი 12.20 სერიალი "შეგვარებუ-ლი ქალები" 13.30 მხ. ფილმი "არ დიადირ-თი" (გ) 15.25 სერიალი "ბევერილი პოლზი" 16.30 სერიალი "კულები და ვარდები" 17.25 "ტელედიუცები" 18.20 "ადამიანი იბიბა" 18.55 სერიალი "ბევერილი პოლზი" 19.45 პატ-რული 19.55 სერიალი "შეგვარებული ქალები" 22.00 "ის უნდა 50 ათასი" 23.00 დოკ. ფილ-მი "საღმისო პოლიციელი" (ბი-ბი-სი) 00.00 მხ. ფილმი "ბაგერ ეანისს ლეგენდა" (გ) (უილ სმიტი) 01.55 პატრული	07.30 დილა მშვიდობისა 08.00 "ტელედიუ-ცები" 10.00 სერიალი "კულები და ვარდები" 11.00 ხალხის პირისპილ 12.00, 15.00, 18.00, 21.00, 02.50 კურირი 12.20 სერიალი "შეგვა-რებული ქალები" 13.30 მხ. ფილმი "საკარნა-ვალო ღამე" (გ) 15.25 სერიალი "ბევერილი პო-ლზი" 16.30 სერიალი "კულები და ვარდები" 17.25 "ტელედიუცები" 18.20 "ადამიანი იბი-ბა" 18.55 სერიალი "ბევერილი პოლზი" 19.45 პატრული 19.55 სერიალი "შეგვარებული ქალები" 22.00 "ის უნდა 50 ათასი" 23.00 დოკ. ფილმი "ბრუსელის ხიდი" (ბი-ბი-სი) 00.00 მხ. ფილმი "ნოთელ ზარეკიონი" (გ, მი. რ-მი: დანიელ ოტი. 03.10 პატრული	07.30 დილა მშვიდობისა 08.00 "ტელედიუ-ცები" 10.00 სერიალი "კულები და ვარდები" 11.00 "კის უნდა 50 ათასი" 12.00, 15.00, 17.00, 18.00, 21.00, 01.45 კურირი 12.20 მხ. ფილმი "ბუდის ირონია ანუ გაიბის" 15.20 მხ. ფილმი "იბერული ესკიზები" 17.20 მხ. ფილ-მი "კუში ბეჟინირი" 18.20 ვიდეოშოუ 19.40 ნათია აბრამიას საახალწლო პროექტი 20.05 ზოიარდის ციხესიბაგრე 22.15 6. ქაჯაიას სა-ახალწლო პროექტი 23.00 საახალწლო შოუ: კონცერტი თაჟიკიულების მიოდანერ. 02.00 ლამის შორე დ. გიგირთაგანადა გრთად 03.00 ვიდეოშოუ - კრისტინა ავიღერა 04.30 საუკუთსო ვიდეოკოლობი	08.00 "ჯეტკეისი" 08.30 მხ. ფილმი "პურატინ-ის თაგედასასავალი" 11.15 მხ. ფილმი "თო-ჯინები იკინიან" 12.30 მხ. ფილმი "კარიბზე-ტე მონადირეი" 14.45 "ზი-ბი-სი" 15.45 სარა ბრატიშანი 17.00 "ზი-ბი-სი" 18.00 კურირი 18.20 მხ. ფილმი "არარქველებრიე გამიოფე-ნა" 19.50 ყველაზე ჭკუიანი 21.00 კურირი 22.15 ჭკუიანთა და საზინათო კლუბი 23.45 მხ. ფილმი "ვერტოტური" (18) 01.30 მხ. ფილმი "24 საათი" (18) 02.45 ვიდეოშოუ	08.00 "ჯეტკეისი" 08.30 მხ. ფილმი "ტრის-ტანი და იზლად" 10.15 მხ. ფილმი "ნეილო-ნის ნაძისი" 11.50 სერიალი "გრაფი მონტე კრისტო" 13.00 მხ. ფილმი "15.00 კურირი 15.15 მხ. ფილმი "რავ გინაზავ, ვეიარ ნახ-ავ" (გ) 16.35 მულტფილმი "შრკეი-2" 18.00, 21.00 კურირი 18.20 მხ. ფილმი "ბრილანტ-ის ხელი" 20.00 "გალიშიე ფარული კამე-რავ" 22.15 საახალწლო პრემია 23.30 მხ. ფი-ლმი "ძირითადი ინსტენტი" (18) 01.40 ნორა ჯარსიანი 02.45 მხ. ფილმი "ვერსია 1". (18) 04.20 საუკუთსო ვიდეოკოლობი

პირველი არხი

08.00 "ადრე" **10.00** დოკ. ფილმი "ზრდა და ზრდა" (ბი-ბი-სი) **11.00** სერიალი "მემკვიდრე ლუნა" მე-5ს. **12.00** "შთავარი" - საინფ. პროგრამა **12.20** ანიმაციური ფილმები "კლოთრეი" და "ჰატარა მიჩეგენი" **13.00** "სარჩევი" **14.00** სერიალი "მაქსიმი ჩემს გულში" **15.00** "შთავარი" - ისურ ენაზე **15.30** "შხედრბიბა" **16.30** დოკ. ფილმი "აგსტრე-ლია" **17.30** დოკ. ფილმი "შთიხარი რაჭიო" **18.00** "შთავარი" - რეჟიონებიდან **18.30** სერიალი "ჯეტ ჯექსონი" **19.00** "ჰოლმარეი" წარმოიღვენი - "სტენტიმენტლური ბედი" **1-ლი ს. 20.00** "შთავარი" **20.45** "ბაბილუნა" **21.00** სერიალი "მემკიდრე ლუნა" **22.00** დოკ. ფილმი "პარალელური სამყაროები" **23.00** "წრნამისიონალი" **23.30** მხ. ფილმი "ღამე მოდის თან" (გ) **01.10** საინფ. გამომგება

ი მზი

08.30 მუსიკა მზეზე **09.00** ტელეფერნალი "სომდა" **09.30** "გაგაბტევიბი ბარტ ვულფი" **10.00** სერიალი "სინიორ ვიანელი" **11.00, 13.00, 14.00, 16.00** საინფ. გამომგება "მზე-რა" **11.10** სერიალი "წენტი ვეტრინე" **12.05** კრიმინ. დრამა "სომ: დანაშაულის ადგლი ღას ვეგვას" **13.05** სერიალი "პოლიციელი ქალები" **14.15** არჩეგვანის ზღაერზე <

